

การสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมิน
คุณภาพภายนอกครบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

นางชาติรส เลิศรัตนปัญญา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2559

A Synthesis on Educational Innovations of Schools Passing the
Third Round External Quality Assurance under the Secondary
Education Service Area Office 9 in Suphan Buri Province

Miss Chartiros Lertrattanapanyo

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Educational Evaluation

School of Educational Studies

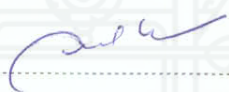
Sukhothai Thammathirat Open University

2016

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี
ชื่อและนามสกุล	นางชาตรีส เลิศรัตนปัญญา
แขนงวิชา	การวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วรณัติ แสงประทีปทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณัติ แสงประทีปทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรมจ้อย)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพ
ภายนอกกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ศึกษา นางชาตรีส เลิศรัตนปัญญา รหัสนักศึกษ 2562500096

ปริญญา ศีษาศาสตรมหาบัณฑิต (การประเมินการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรณดี แสงประทีปทอง ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี และ (2) เสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

แหล่งข้อมูลที่น่ามาสังเคราะห์ คือ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 32 ฉบับ และครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย คือ นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา และแบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) มีจำนวนนวัตกรรมทางการศึกษา ทั้งหมดจำนวน 38 เรื่อง สามารถจำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา 5 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 19 เรื่อง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน จำนวน 16 เรื่อง นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ จำนวน 2 เรื่อง นวัตกรรมด้านหลักสูตร จำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม (2) กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ ของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีที่นำเสนอ เป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยแต่ละสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ การประเมินคุณภาพภายนอก การสังเคราะห์งานวิจัย นวัตกรรมทางการศึกษา

Independent Study title: A Synthesis on Educational Innovations of Schools Passing the Third Round External Quality Assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri Province

Author: Miss Chartiros Lertrattanapanyo; **ID:** 2562500096;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Independent Study advisor: Dr. Vandee Sangprateetpong, Associate Professor;

Academic year: 2016

Abstract

The purposes of this research were (1) to synthesize educational innovations of schools passing the third round external quality assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province; and (2) to present the example cases of excellent educational innovations of schools passing the third round external quality assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province.

The source of information that had been taken for synthesis included 32 evaluation reports on schools under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province that had passed the third round external quality assurance conducted by the Office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA), and teachers who provided information on excellent educational innovations. The instruments employed for synthesis were educational innovations of the schools, a form to record information on educational innovations, and an interview form for interviewing teachers on educational innovations. Data were analyzed using the frequency and content analysis.

Research findings could be concluded as follows: (1) there was a total number of 38 educational innovations in school; they could be classified into 19 innovations on instructional media and educational technology, 16 innovations on instruction, two innovations on educational management, and one innovation on curriculum; however, there was no innovation on educational evaluation; and (2) the example cases of excellent educational innovations of schools passing the third round external quality assurance under the Secondary Education Service Area Office 9 in Suphan Buri province that were presented were the cases of new methods or new steps of practice that enabled the school to achieve success or excellence that were acknowledged in the academic or professional circles, with clear evidences of achievement which included the description on objectives, operational process, factors contributing to the success, outcomes and indicators of achievement, and documents on the acquired knowledge and experiences that could be disseminated to within and outside work agencies for beneficial application; also, it should be added that each school aimed at achieving the outcomes in terms of students' learning achievement and development of educational quality of the school toward greater efficiency.

Keywords: External quality assurance, Research synthesis, Educational innovations

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณดี แสงประทีปทอง สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรหมจ้อย กรรมการสอบที่ได้ ให้ข้อเสนอแนะ ทำให้รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร. กริษา โพรามาต ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่ได้กรุณาให้ ข้อมูลเกี่ยวกับรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี และขอขอบพระคุณครูผู้รับผิดชอบการ จัดทำนวัตกรรมการศึกษา ที่เป็นเลิศทุกท่านที่เสียสละเวลา และให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

ชาติรส เลิศรัตนปัญญา

กุมภาพันธ์ 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	10
การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558)	13
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา	25
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
แหล่งข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์	48
เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์	48
วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
เกณฑ์การคัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่าง	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี	53
ตอนที่ 2 กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี	59
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	132
สรุปการวิจัย	132
อภิปรายผล	133
ข้อเสนอแนะ	136
บรรณานุกรม	137
ภาคผนวก	142
ก นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน	143
ข แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา	154
ค แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา	157
ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	159
ประวัติผู้ศึกษา	161

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การคำนวณผลการประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวม	16
ตารางที่ 2.2 การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก	17
ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	19
ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา	19
ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา	21
ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา	23
ตารางที่ 4.1 สถานศึกษาที่มีนวัตกรรมทางการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี	54
ตารางที่ 4.2 จำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพ ภายนอกกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี	55
ตารางที่ 4.3 ตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษา	59

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 4.1 กระบวนการดำเนินงานหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	64

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และการศึกษา อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่างๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น โลกที่เคยกว้างใหญ่กลับเล็กลง ดินแดนแต่ละประเทศที่อยู่ห่างไกลกันสามารถติดต่อกันได้ภายในเวลาเสี้ยววินาที ทำให้ประเทศต่างๆ ได้เข้ามาใกล้ชิดกันมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วนั้น ส่งผลให้บุคคลต้องมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันกับยุคและสมัย และต้องการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งการศึกษาที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้าน และที่สำคัญการศึกษากลับมาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่างๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคมส่วนรวม ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็ผลผลิตของการจัดการศึกษาในอดีตนั้นการจัดการศึกษาของไทยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน และมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายทางการเมือง ทำให้การจัดการศึกษาไม่สนองความต้องการของสังคมได้เท่าที่ควร จึงมีความต้องการจากหลายฝ่ายให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ต้องการให้มีการตรวจสอบกระบวนการจัดการศึกษามากขึ้น จึงได้มีการกำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” หมวด 2 กล่าวว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” และหมวด 7

มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

แม้ว่าการพัฒนาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา จะผ่านไป แล้วช่วงระยะหนึ่ง คือ รอบทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542-2551) กระแสสังคมก็ยังมีภาวะวิพากษ์วิจารณ์ว่าระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษายังไม่เข้มแข็ง สถานศึกษาไม่ได้สร้างระบบคุณภาพให้เกิดอย่างจริงจังมุ่งเน้นการปรับปรุง เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกเท่านั้น ส่งผลทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยรัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักคือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา แต่การที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้นั้นย่อมต้องมีมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาของแต่ละสถานศึกษาที่มีมาตรฐานเดียวกันเสียก่อน ด้วยเหตุนี้กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ. 2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและต้องมีการดำเนินงาน 8 ประการ โดยเริ่มต้นตั้งแต่ 1) กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ดำเนินงานตามแผน 5) ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ประเมินคุณภาพภายใน 7) จัดทำรายงานประจำปีเสนอบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจนถึง 8) มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยั่งยืน เพื่อให้เข้าสู่การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 1)

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญคือ การกระจายอำนาจการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นอกจากจะเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

สถานศึกษาโดยตรงแล้ว ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพภายใน
ยังใช้เป็นหลักฐานยืนยันคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อเตรียมพร้อมรองรับการประเมิน
คุณภาพภายนอก ฉะนั้นสถานศึกษาต้องมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และ
ต่อเนื่องที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 8)

ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญและ
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพการศึกษา
ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 6 มาตรา 49 กล่าวว่า
“ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่
พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการ
ตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และหลักการและแนวการจัดการศึกษาใน
แต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุก
แห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน” สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก จะมีการดำเนินงานด้าน
ประกันคุณภาพในองค์ประกอบต่างๆ ที่ได้ผลอย่างดียิ่ง โดยการดำเนินกิจกรรมต้องบรรลุเป้าหมาย
และได้คะแนนเต็มในการดำเนินการประกันคุณภาพตามองค์ประกอบนั้นๆ และได้รับการชื่นชมจาก
คณะกรรมการประกันคุณภาพภายนอกที่เข้ามาประเมิน โดยสถานศึกษาดังกล่าวจะมีนวัตกรรมหรือ
ผลงานแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือวิธีปฏิบัติหรือ
ขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่
ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจนโดยมีการสรุปวิธี
ปฏิบัติหรือขั้นตอนตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้ มีการบันทึกเป็นเอกสารและเผยแพร่ให้
หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

อย่างไรก็ตาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้มี
การกำหนดพันธกิจ (Mission) ว่า ให้สถานศึกษามีการส่งเสริมและเร่งรัดให้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้
ได้มาตรฐาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการ
สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี
ได้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่มีมาตรฐานเข้มแข็งยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ
ตลอดจนให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดองค์ความรู้ในระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี อีกทั้งผลการประเมินคุณภาพ
ภายนอกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัด

สุพรรณบุรี ยังไม่มีผู้ใดทำการสังเคราะห์หรือจัดประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาหรือผลงานแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจรวบรวมนวัตกรรมทางการศึกษาหรือผลงานแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม นำมาสังเคราะห์และจัดประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ บันทึกกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาลงในแบบบันทึกข้อมูล เพื่อจะได้นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการพัฒนางานการประกันคุณภาพ การจัดการคุณภาพการศึกษาที่เป็นเลิศ และเพื่อนำไปสู่การบรรลุ พันธกิจ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

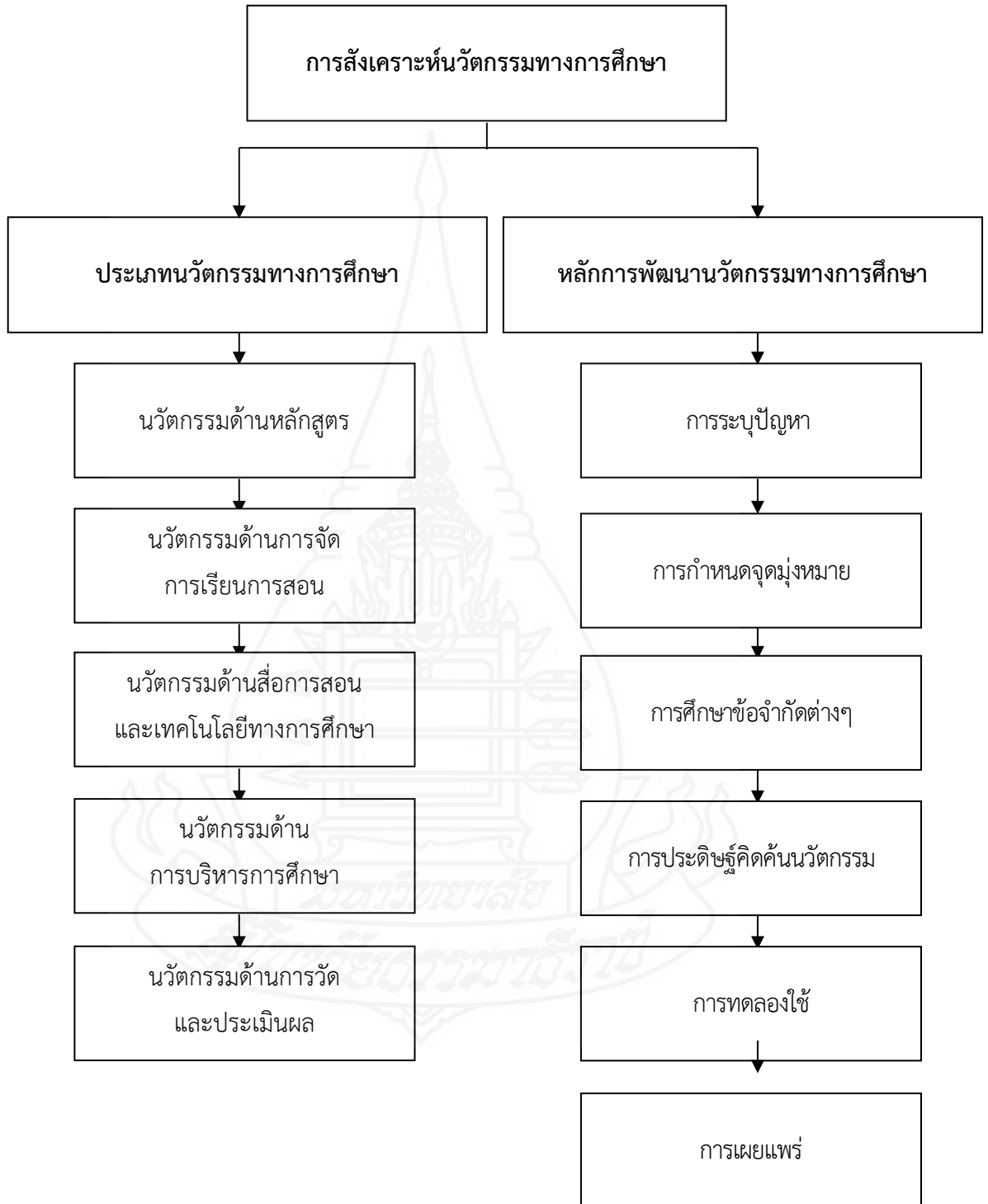
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

2.1 เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อเสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

4.1 แหล่งข้อมูลที่น่ามาสังเคราะห์ ได้แก่

4.1.1 รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 32 ฉบับ

4.1.2 ครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเลิศ จำนวน 4 ท่าน จากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ และโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

4.2 ประเภทของนวัตกรรมการศึกษา รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล และ นวัตกรรมด้านการบริหารการศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การศึกษารวบรวมงานวิจัยที่มีอยู่แล้วนำมาอธิบายสรุปให้เห็นประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัยเหล่านั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของการวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อให้เห็นแบบแผนของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นผลมาจากงานวิจัยเหล่านั้น และในการที่จะสังเคราะห์งานวิจัยได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการของการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วนำข้อมูลสรุปรวมให้ได้เป็นคำตอบที่เป็นข้อยุติ และนำความรู้ไปใช้เกิดประโยชน์

5.2 นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ที่แปลกไปจากเดิม ที่ยังไม่แพร่หลายหรือยังไม่เคยใช้มาก่อน โดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมา หรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

5.2.1 นวัตกรรมด้านหลักสูตร หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นการใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น และตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น

5.2.2 นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน หมายถึง นวัตกรรมที่เป็นการใช้วิธีระบบในการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองการเรียนรายบุคคล การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีสอนจำเป็น ต้องอาศัยวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอน

5.2.3 นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง นวัตกรรมที่เกิดจากการมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยี โทรคมนาคม ทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการผลิตสื่อการเรียน การสอนใหม่ๆ จำนวนมากมาย ทั้งการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์

5.2.4 นวัตกรรมด้านการประเมินผล หมายถึง นวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยสถาบัน ด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ครู และอาจารย์

5.2.5 นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

5.3 นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ที่แปลกไปจากเดิม ที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย มุ่งคุณภาพสูงสุด ยอดเยี่ยม มีคุณค่า และคุ้มค่า เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ

5.4 การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดการศึกษา ระบบ และกลไกในการควบคุมตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า สถานศึกษาจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตร โดยรวมประกอบด้วย 2 ระบบ

5.4.1 การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาที่มีแผนงาน กระบวนการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ โดยสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการประเมินตนเองโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด

5.4.2 การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและเป็นการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษานั้นๆ

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ประโยชน์ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับมีดังนี้

6.1 สถานศึกษานำผลการสังเคราะห์ไปเป็นแนวทางในการเตรียมการของสถานศึกษาที่จะ รongรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบต่อไป

6.2 สถานศึกษานำผลการสังเคราะห์ไปเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปพัฒนานวัตกรรม ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ข้อสรุป ภาพรวมเกี่ยวกับนวัตกรรมของสถานศึกษา ที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ซึ่งสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถนำไปเป็นแนวทางช่วยส่งเสริมและ สนับสนุนคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
  - 1.3 การประกันคุณภาพภายนอก
2. การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558)
  - 2.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน
  - 2.2 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม
  - 2.3 การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา
  - 2.4 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก
3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา
  - 3.1 ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา
  - 3.2 ประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา
  - 3.3 หลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย
  - 4.1 ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย
  - 4.2 ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย
  - 4.3 ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย
  - 4.4 ขั้นตอนการสังเคราะห์งานวิจัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมและภารกิจต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ การบริการ การจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง คือ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม คือ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการ “ป้องกัน” ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2544)

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การประกันคุณภาพมีหลักการสำคัญ คือ การกระจายอำนาจ การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำงาน และการแสดงความรับผิดชอบที่สามารถตรวจสอบได้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554, น. 8)

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการวางแผนการจัดการศึกษา ระบบ และกลไกในการควบคุมตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่จะรับประกันให้สังคมเชื่อมั่นว่า สถานศึกษาจะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ระบุไว้ในหลักสูตร

1.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542, มาตรา 4) สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ดังต่อไปนี้

1. หลักการ จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหาย โดยเป้าหมายที่สำคัญที่สุดอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดกับผู้เรียน

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้การประกันคุณภาพ การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดย สถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนา และแผนปฏิบัติที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบ ประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการ พัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย วางแผนติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้ สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของ ผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, น. 6) ได้ให้ความหมายของคำว่า การ ประกันคุณภาพภายในหมายถึง เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง อันประกอบด้วยการวางแผนการดำเนินงานการประเมินผลและการ ปรับปรุงการดำเนินงาน โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมาย และหลักการ ที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายปรัชญากำหนดระยะเวลาการดำเนินงานที่ชัดเจนติดตาม ผลการดำเนินงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในการดำเนินงานเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษาผู้ปกครององค์กรต่างๆ และชุมชนมีการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2553, น. 13) ได้ให้ความหมายของคำว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามผล ตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นหรือ โดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาที่มีแผนงาน กระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลคุณภาพการศึกษาที่เป็นระบบ โดยสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุง คุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ

พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เป็นการประเมินตนเองโดยบุคลากรของสถานศึกษาหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 การประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อมุ่งให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกมีความเป็นอิสระและเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอก จะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษาด้วยความ เป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555, น. 11-12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่ง สมศ. ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก (พ.ศ. 2544-2548) และประเมินคุณภาพภายนอกรอบสอง (พ.ศ. 2549-2553) เสร็จสิ้นไปแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ซึ่งยังคงหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอก ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 หมวด 3 ที่ได้ระบุว่า การประกันคุณภาพภายนอกให้คำนึงถึงจุดมุ่งหมายและหลักการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555, น. 8-9) ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ยึดหลักความเที่ยงตรง เป็นธรรม และโปร่งใส มีหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงและมีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
3. สร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพทางการศึกษากับจุดมุ่งหมายและหลักการการศึกษาของชาติ โดยให้มีเอกภาพเชิงนโยบาย ซึ่งสถานศึกษาสามารถกำหนดเป้าหมายเฉพาะและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เต็มตามศักยภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน
4. ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพ และพัฒนาการจัดการศึกษาของรัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

6. คำนึงถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกสิทธิ์ ปรัชญา ปณิธาน/ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา

ทั้งนี้ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้ สมศ.ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐาน การศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา
2. มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา
3. มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
4. มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมศ. ได้กำหนด ตัวบ่งชี้ จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐาน ตามที่กฎกระทรวงฯ กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม จำนวน 2 ตัวบ่งชี้

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การ ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอก ที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและเป็นการ พัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

2. การประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม

(พ.ศ. 2554-2558)

การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบ คุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษา เพื่อมุ่งให้การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดียิ่งขึ้น ซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีระบบการ ประกันคุณภาพภายใน เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพของตนเอง ดำเนินการปรับปรุงคุณภาพ มีการ กำกับติดตามคุณภาพ และมีระบบประเมินตนเองก่อน ต่อจากนั้นจึงรับการประเมินคุณภาพ

ภายนอกโดย สมศ. ซึ่งจะดำเนินการพิจารณา และตรวจสอบจากผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจึงควรสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะต่าง มุ่งสู่มาตรฐานหรือคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555, น. 12-13) ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน

2.1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

1. เพื่อให้ทราบระดับคุณภาพของสถานศึกษาในการดำเนินพันธกิจด้านต่างๆ
2. เพื่อกระตุ้นเตือนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. เพื่อรายงานระดับคุณภาพ และพัฒนาการในด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา กรอบแนวทาง และวิธีการที่สมศ.กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยสะท้อนความแตกต่างของแต่ละสถานศึกษาที่แสดงถึงอัตลักษณ์รวมทั้งผลสำเร็จของการดำเนินงานตามมาตรการส่งเสริม และการขึ้นนำสังคมของสถานศึกษาตามนโยบายของภาครัฐ
3. เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยพิจารณาจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบมากกว่ากระบวนการ
4. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพ และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีทิศทางที่สอดคล้องกันในการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประเมินคุณภาพภายใน
6. เพื่อสร้างความร่วมมือและมีเป้าหมายร่วมกันระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเป็นการเชื่อมโยงการดำเนินงานสู่การพัฒนาคุณภาพร่วมกัน

7. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพ และเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพ และประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.2 ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, น. 8) การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมศ. ได้กำหนด ตัวบ่งชี้จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ซึ่งครอบคลุมทั้ง 4 มาตรฐาน ตามที่กฎกระทรวงฯ กำหนด โดย แบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ ได้แก่ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมจำนวน 2 ตัวบ่งชี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, น. 17) ให้ความหมายของคำว่า กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา โดยกำหนดตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินบนพื้นฐานที่ทุกสถานศึกษาต้องมี และปฏิบัติได้ ซึ่งสามารถชี้ผลลัพธ์และผลกระทบได้ดี และมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพ ภายใน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, น. 17) ให้ความหมายของคำว่า กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิตตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา รวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษา โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, น. 17) ให้ความหมายของคำว่า กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม หมายถึง กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางพัฒนา เพื่อร่วมกัน ชี้แนะ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคมตามนโยบายของรัฐ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาและ ปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมีเป้าหมายที่แสดงถึงความเป็นผู้นำสังคม อาทิ การรักชาติ การบำรู้ง ศาสนาและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ การส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติเป็นแบบอย่าง การสร้างสังคมสันติสุข และความปรองดอง การส่งเสริมความร่วมมือในกรอบประชาคมอาเซียน การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม พลังงาน เศรษฐกิจสุขภาพ ค่านิยม จิตสาธารณะ และความประหยัด รวมทั้งการแก้ปัญหาสังคม อาทิ ความขัดแย้ง อุบัติภัย และสิ่งเสพติด เป็นต้น

2.3 การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, น. 77-78) ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการกำหนดการพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานสถานศึกษา จะพิจารณาข้อมูลจากการประเมินตัวบ่งชี้ที่เชื่อมโยงไปสู่การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาดังนี้

1. การให้คะแนนรายตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีตัวบ่งชี้พื้นฐาน จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 80 คะแนน (ตัวบ่งชี้ที่ 1-4 และตัวบ่งชี้ที่ 6 มีค่าน้ำหนัก 10 คะแนน ตัวบ่งชี้ที่ 5 มีค่าน้ำหนัก 20 คะแนน และตัวบ่งชี้ที่ 7-8 มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน) ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 10 คะแนน (แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน) และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมมีจำนวน 2 ตัวบ่งชี้ มีค่าน้ำหนักรวม 10 คะแนน (แต่ละตัวบ่งชี้มีค่าน้ำหนัก 5 คะแนน)

2. การคำนวณผลการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น นำเสนอโดยคำนวณผลเป็นรายตัวบ่งชี้ และแยกตามแต่ละประเภทของตัวบ่งชี้ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยผลการประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ ในการคำนวณทัศนคติใช้ทัศนคติ 2 ตำแหน่ง หากทัศนคติตำแหน่งที่สามมีค่าตั้งแต่ .005 ขึ้นไปให้ปัดขึ้น และนำเสนอผลการประเมินในภาพรวมเพื่อใช้พิจารณาตัดสินผล และรับรองมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา ดังรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 2.1 การคำนวณผลการประเมินคุณภาพภายนอกในภาพรวม

กลุ่มตัวบ่งชี้	จำนวนตัวบ่งชี้	คะแนนเต็ม
ตัวบ่งชี้พื้นฐาน	8	80
ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์	2	10
ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม	2	10
ภาพรวม	12	100

3. การรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานการศึกษาของ สมศ.ในการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) จะต้องมีผลการประเมิน ดังนี้ (1) มีผลรวมคะแนนการประเมินคุณภาพภายนอกระดับสถานศึกษา ตั้งแต่ 80.00 คะแนนขึ้นไป (2) มีตัวบ่งชี้อย่างน้อย 10 ตัวบ่งชี้ จากทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ที่มีระดับคุณภาพแต่ละตัวบ่งชี้ตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป (3) ต้องไม่มีตัวบ่งชี้ใดอยู่ในระดับคุณภาพต้องปรับปรุงหรือ ต้องปรับปรุงเร่งด่วน

2.4 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก ประกอบด้วย 1) การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ขั้นตอนการประเมิน 4) การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก และ 5) การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555, น. 84-88)

1. การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก

ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่ง สมศ. จะคัดเลือกและให้การรับรองหน่วยประเมินที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องของสมศ. หน่วยประเมินต้องมีคณะผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจาก สมศ. อย่างน้อยตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป รวมทั้งแสดงความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาได้ครบถ้วนตามเงื่อนไขข้อตกลงตามสัญญาที่ทำกับ สมศ. ทั้งนี้ หน่วยประเมินต้องจัดคณะผู้ประเมินภายนอก ซึ่งได้รับการรับรองจาก สมศ. และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ในการประเมินสถานศึกษานั้นๆ แต่ละคณะจะต้องคัดเลือก ผู้ประเมินภายนอกในคณะของตนเอง จำนวน 1 คน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน นอกจากนี้ หากสถานศึกษานั้นมีการจัดการศึกษาปฐมวัย หน่วยประเมินจะต้องมีผู้ประเมินภายนอกที่เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัยด้วย จำนวนผู้ประเมินภายนอกที่เข้าทำการประเมินสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 2.2 การจัดคณะผู้ประเมินภายนอก

ขนาดของสถานศึกษา	จำนวนผู้ประเมินภายนอก
สถานศึกษาขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่า 301 คน)	2-4 คน
สถานศึกษาขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 – 1,000 คน)	3-5 คน
สถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,001 – 2,000 คน)	4-6 คน
สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,001 คนขึ้นไป)	5-7 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนสำคัญสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก เนื่องจากผู้ประเมินภายนอกต้องตรวจสอบ และค้นหาร่องรอย หลักฐาน เพื่อยืนยันการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตามสภาพจริง การเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถทำได้หลายวิธี วิธีที่เหมาะสมที่ สมศ. นำเสนอสำหรับการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย 3 วิธีหลัก ดังนี้

2.1 การศึกษาจากเอกสาร แหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ รายงานการประเมินตนเอง รายงานประจำปีของสถานศึกษา รายงานการประเมินคุณภาพภายใน รายงานการประชุม รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้นๆ เอกสารที่รายงานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจรวมถึงป้ายกระดาน แผนที่ เทปบันทึกเสียง วีดิทัศน์ ในการศึกษาเอกสารควรมีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือคณะผู้ประเมินภายนอกจะต้องเก็บและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเอกสารอย่างระมัดระวังและควรศึกษาอย่างมีวิจารณญาณ อย่างมีจิตวิพากษ์ และมีการเปรียบเทียบข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่นิยมใช้กัน คือ การอ่าน เช่น ศึกษาจากรายงานการประเมินตนเอง รายงานการประเมินคุณภาพภายใน รายงานการประชุม ป้ายประกาศ เป็นต้น ถ้าแหล่งข้อมูลเอกสารเป็นในรูปแบบอื่น เช่น ถ้าเป็นแผนที่ให้เก็บข้อมูลโดยการอ่านและการดู ถ้าเป็นวีซีดีให้เก็บข้อมูล โดยการดูและการฟัง ถ้าเป็นเทปบันทึกเสียง ให้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการฟัง เป็นต้น

2.2 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้ประเมินภายนอกดำเนินการสอบถามจากบุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และบันทึกผลการสัมภาษณ์ บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง เป็นต้น ถ้าแหล่งข้อมูลมีจำนวนมาก คณะผู้ประเมินภายนอกจะต้องพิจารณาว่าจะเลือกรูปแบบเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งใด จึงจะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ มีหลายรูปแบบ เช่น การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ การสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นต้น

2.3 การสังเกต เป็นวิธีเก็บข้อมูลโดยตรงจากปฏิกิริยาท่าทางของกลุ่มเป้าหมาย เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง และจดบันทึกไว้โดยไม่มีการสัมภาษณ์ เช่น แหล่งข้อมูลด้านกายภาพของสถานศึกษา แหล่งข้อมูลทางสังคมรอบๆ สถานศึกษา หรืออาจจะเป็นการสังเกตการจัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นต้น โดยแหล่งข้อมูลประเภทนี้คณะผู้ประเมินภายนอกสามารถเก็บรวบรวมได้ในระยะเวลาอันสั้น ในช่วงของการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ทั้งนี้ก่อนที่จะเข้าทำการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ผู้ประเมินภายนอก

จะต้องทำแบบสังเกตไว้ล่วงหน้า ว่าจะต้องสังเกตอะไรบ้าง สังเกตที่ไหน ซึ่งจะทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตทำได้รวดเร็วขึ้น

3. ขั้นตอนการประเมิน

กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยขั้นตอนการประเมิน 3 ขั้นตอน คือ ก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม ทั้ง 3 ขั้นตอนมีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งจะส่งผลต่อการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพ และจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้พัฒนาสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
1	คณะผู้ประเมินภายนอก	ประธานคณะผู้ประเมินภายนอกเรียกประชุมเพื่อมอบหมายงานให้ผู้ประเมินภายนอก	<ol style="list-style-type: none"> ประธานคณะผู้ประเมินภายนอกประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการ พร้อมมอบหมายงานให้ผู้ประเมินภายนอกแต่ละคนได้รับทราบเพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ SAR คณะผู้ประเมินภายนอกดำเนินการวิเคราะห์ SAR หรือรายงานประจำปีตามที่ได้รับมอบหมายพร้อมสรุปประเด็นการพิจารณา เพื่อส่งมอบให้เลขานุการคณะผู้ประเมินภายนอกนำไปดำเนินการจัดเตรียมการประชุมเตรียมความพร้อมต่อไป

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
2	คณะผู้ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมิน ภายนอกจัดการ ประชุมเพื่อวางแผน เตรียมการกำหนดการ ตรวจเยี่ยม	คณะผู้ประเมินภายนอกร่วมกันวางแผนการตรวจเยี่ยมและการประเมิน กำหนดตารางการปฏิบัติงาน และมอบหมายภาระงานให้ผู้ประเมิน ภายนอกแต่ละคนอย่างชัดเจน และนัดหมายวันที่จะไปตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
3	คณะผู้ประเมิน ภายนอก	แจ้งสถานศึกษาเพื่อ เตรียมความพร้อม รับการประเมิน	1. คณะผู้ประเมินภายนอกแจ้งสถานศึกษาก่อนเข้าประเมินไม่น้อยกว่า 1 สัปดาห์ * 2. สถานศึกษารับการประสานจากคณะผู้ประเมินภายนอก เตรียมเอกสารหลักฐาน และความพร้อมรับการประเมิน

หมายเหตุ * สถานศึกษาสามารถทำการทักท้วงคณะผู้ประเมินภายนอก โดยทำหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ สมศ. พิจารณาและผลการพิจารณาถือเป็นข้อสิ้นสุด

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
1	คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมินภายนอก เดินทางไปสถานศึกษา	คณะผู้ประเมินภายนอกเดินทางไปยัง สถานศึกษาตามกำหนดวัน เวลาที่ได้นัด หมายกับสถานศึกษา ซึ่งเวลาการ ประเมินสถานศึกษาหนึ่งๆ มีกำหนด ระยะเวลา 3 วัน
2	คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมิน ภายนอกประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ของการ ประเมินพร้อมแนว ทางการประเมิน ดำเนินการ	ในวันแรก คณะผู้ประเมินภายนอกจัด ประชุมชี้แจงแก่คณะผู้บริหารและ บุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบ กระบวนการและวัตถุประสงค์ของการ ประเมิน รวมทั้งแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับ แผนและตารางการปฏิบัติงาน ตลอดจน การปฏิบัติตนของศึกษาระหว่าง การตรวจเยี่ยมและ สถานศึกษาเตรียม เอกสาร หลักฐาน และความพร้อมรับ การประเมิน
3	คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมิน ภายนอกดำเนินการ ประเมินตามที่ได้รับ มอบหมาย	1. คณะผู้ประเมินภายนอกทำการ ประเมินคุณภาพสถานศึกษาตาม ขอบข่ายและประเด็นที่กำหนดไว้ 2. คณะผู้ประเมินภายนอกนำข้อค้นพบ หรือข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาอภิปราย ร่วมกันเพื่อวิเคราะห์ผลการประเมิน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
4	คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมินภายนอก เสนอข้อสังเกตและ สรุปผลการประเมิน	คณะผู้ประเมินภายนอกนำเสนอ ข้อสังเกตด้วยวาจาต่อองค์ประชุมของ สถานศึกษา** เพื่อรับฟังความคิดเห็น และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ต่างๆ และให้โอกาสสถานศึกษาชี้แจง ในกรณีที่สถานศึกษาเห็นว่าข้อสังเกตยังไม่ ถูกต้อง ไม่ชัดเจนหรือไม่ครอบคลุม บางประเด็น แล้วสรุปผลการประเมิน เพื่อนำข้อมูลไปเขียนรายงานการ ประเมินคุณภาพภายนอก

หมายเหตุ ** ในการรับฟังผลประเมินด้วยวาจา สถานศึกษาต้องจัดให้มีองค์ประชุม ซึ่งประกอบด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร คณะครู บุคลากร ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนผู้ปกครอง
ตลอดจนผู้แทนชุมชน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
1	คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมินภายนอก จัดทำ (ร่าง) รายงานผล การประเมินเพื่อส่งให้ สถานศึกษาพิจารณา	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะผู้ประเมินภายนอกร่วมกันจัดทำ (ร่าง) รายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกสถานศึกษาจากข้อมูล หลักฐานต่างๆ ทั้งหมดที่รวบรวมได้ ตามกรอบของ สมศ. 2. คณะผู้ประเมินภายนอกเสนอ (ร่าง) รายงานผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกต่อสถานศึกษาภายใน 20 วัน นับจากวันสุดท้ายของการตรวจ ประเมินฯ เพื่อให้สถานศึกษาพิจารณา รับรอง (ร่าง) รายงานการประเมิน ฯ 3. สถานศึกษาได้รับ (ร่าง) รายงานผลการ ประเมินและพิจารณารับรอง (ร่าง) รายงานผลการประเมิน ภายใน 20 วัน นับจากวันที่ได้รับ หากพ้นกำหนดเวลา ดังกล่าวจะถือว่าสถานศึกษายอมรับ (ร่าง) รายงานผลการประเมินโดยไม่มี ข้อโต้แย้ง
2	สมศ./ คณะผู้ ประเมิน ภายนอก	คณะผู้ประเมินภายนอก จัดส่ง (ร่าง) รายงานผล การประเมินให้ผู้ประเมิน อภิมานภายนอก	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะผู้ประเมินภายนอกจัดส่ง (ร่าง) รายงานผลการประเมิน ที่ได้รับการ รับรองจากสถานศึกษาให้ผู้ประเมินอภิมานภายนอกตรวจอ่าน 2. คณะผู้ประเมินภายนอกปรับแก้รายงาน ผลการประเมิน ตามข้อเสนอแนะของผู้ ประเมินอภิมานภายนอก พร้อมจัดส่ง รายงานฉบับสมบูรณ์มายัง สมศ.

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม	คำอธิบาย
3	สมศ.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> สมศ. พิจารณารับรอง รายงานและ พิจารณารับรอง มาตรฐานสถานศึกษา </div>	สมศ. พิจารณารับรองมาตรฐานพร้อม จัดส่งสถานศึกษาและต้นสังกัด
4	สมศ.	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> สมศ. รายงานผลการ ประเมินคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษา ประจำปี </div>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมศ. จัดทำรายงานผลการประเมิน คุณภาพภายนอกต่อคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งเผยแพร่รายงานดังกล่าวต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน 2. ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอก ของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐาน ตามที่กำหนด ให้ สมศ. จัดทำ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายใน เวลาที่กำหนด

4. การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก

ในระหว่างและภายหลังการประเมินสถานศึกษาของคณะผู้ประเมินภายนอก สมศ. จะดำเนินการ กำกับดูแลคุณภาพ และประเมินผลงานของคณะผู้ประเมินภายนอก โดยอาศัยทั้งข้อมูลย้อนกลับจากสถานศึกษาที่ได้รับการประเมิน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องว่าผู้ประเมินภายนอกได้ปฏิบัติหน้าที่เหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของ สมศ. หรือไม่ นอกจากนั้นยังมีการตรวจสอบคุณภาพของผู้ประเมินภายนอกจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ที่คณะผู้ประเมินภายนอกจัดส่งมายัง สมศ.

5. การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา

การติดตามผลเป็นขั้นตอนที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษาให้พิจารณาจากรายงานประจำปีที่สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยคณะผู้ประเมินภายนอกที่ สมศ. รับรอง รวมทั้งการติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน ประสาน เชื่อมโยงกับหน่วยงานต้นสังกัดในการประเมินคุณภาพภายใน ตลอดจนการพัฒนาสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะจากการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้ยังติดตามตรวจสอบวิจัยกรณีตัวอย่างว่าสถานศึกษานั้นๆ ได้ใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่

3. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา

3.1 ความหมายของนวัตกรรมทางการศึกษา

กิดานันท์ มลิทอง (2549, น. 245) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อนหรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยให้การทำงานนั้นได้ผลดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิมทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและแรงงานได้ด้วย

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2549, น. 13) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ ที่แปลกไปจากเดิม โดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น

วัชรพล วิบูลยศรีน (2556, น. 10) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรม หมายถึง แนวคิด วิธีการปฏิบัติหรือสิ่งใหม่ที่ยังไม่แพร่หลายหรือยังไม่เคยใช้มาก่อน และเข้ามาเปลี่ยนแปลงกระบวนการ หรือสิ่งที่มีอยู่เดิม โดยผ่านการคิดค้นประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ หรือพัฒนาจากของเดิมที่มีอยู่ให้ทันสมัยและปรับปรุงจนได้ผลดีมีประสิทธิภาพ

มนสิข สิทธิสมบูรณ์ (2550, น. 2) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง การนำนวัตกรรมที่กระทำใหม่ๆ หรือการพัฒนาที่ดัดแปลงจากสิ่งใดๆ แล้วทำให้ดีขึ้นมาใช้ ในวงการการศึกษา

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551, น. 21) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำเอาความคิดหรือวิธีปฏิบัติทางการศึกษาใหม่ๆ มาใช้กับการศึกษา

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2553, น. 16) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง สิ่งใหม่ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

ทิตินา เขมมณี (2557, น. 418) ให้ความหมายของคำว่า นวัตกรรมหรือนวัตกรรมทางการศึกษานำคำนี้มาใช้หมายถึง “การทำขึ้นใหม่” หรือ “สิ่งที่ทำขึ้นใหม่” ซึ่งได้แก่ แนวคิด แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาซึ่งได้รับการคิดค้นและจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษา

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ที่แปลกไปจากเดิม ที่ยังไม่แพร่หลายหรือยังไม่เคยใช้มาก่อน โดยอาจจะได้มาจากการคิดค้นพบวิธีการใหม่ๆ ขึ้นมาหรือมีการปรับปรุงของเก่าให้เหมาะสมและสิ่งทั้งหลายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพขึ้น เพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546) ให้ความหมายของคำว่า “เลิศ” ไว้ว่า ยอดดี หรือยอดเยี่ยมในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ

DePorter (2000) นิยามความเป็นเลิศไว้ว่า ความเป็นเลิศ หมายถึง การทำทุกอย่างที่มุ่งคุณภาพสูงสุด ยอดเยี่ยม มีคุณค่า และคุ้มค่า

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ หมายถึง วิธีการปฏิบัติใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ที่แปลกไปจากเดิม ที่ทำให้องค์การประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย มุ่งคุณภาพสูงสุด ยอดเยี่ยม มีคุณค่า และคุ้มค่า เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ

3.2 ประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 155-172) กล่าวถึงการจำแนกประเภทของนวัตกรรมการศึกษาว่า นวัตกรรมทางการศึกษาได้มีผู้คิดพัฒนาขึ้นมาเป็นจำนวนมาก สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. จำแนกตามผู้ใช้ประโยชน์โดยตรง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ประเภทสื่อสำหรับครู ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู เอกสารประกอบการสอน เครื่องมือวัดผล อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ

1.2 ประเภทสื่อสำหรับนักเรียน ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป เอกสารประกอบการเรียน ชุดฝึกปฏิบัติ ใบงาน ชุดเพลง ชุดเกม การ์ตูน

2. จำแนกตามลักษณะของนวัตกรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทเทคนิควิธีการหรือกิจกรรม เช่น บทบาทสมมุติ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนความคิดรวบยอดด้วยวิธีสอนอุปนัยและนิรนัย เป็นต้น

2.2 ประเภทสื่อการเรียนการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ชุดสื่อประสม บทเรียนโมดูล วิดีทัศน์ เกม เพลง และใบงาน

มนตรี สิริสัมพันธ์ (2550, น. 21) ได้แบ่งประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา สอดคล้องกันโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร เช่น การจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ หลักสูตรการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จการจัดหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนตามลำดับขั้นจนบรรลุเป้าหมาย หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

2. ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโมดูล การสอนแบบจุลภาค การสอนซ่อมเสริม การให้เพื่อนสอนเพื่อน การสอนแบบบูรณาการ การสอนด้วยรูปแบบชิปปา เป็นต้น

3. ด้านการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูปแบบโปรแกรมการใช้เครื่องช่วยสอน การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เกม คู่มือการทำงานกลุ่ม ชุดเสริมความรู้ แบบฝึกทักษะต่างๆ เป็นต้น

4. ด้านการวัดและการประเมินผล เช่น การสร้างแบบวัดต่างๆ การวัดผลแบบอิงกลุ่มและการวัดแบบอิงเกณฑ์ การประเมินผลระหว่างเรียนและหลัง เป็นต้น

5. ด้านการบริหารการศึกษา เช่น การจัดทำการศึกษาแบบเปิด การจัดการศึกษาแนวมนุษยนิยม การจัดตารางสอนแบบยืดหยุ่น การบริหารเชิงบูรณาการ การบริหารโดยใช้โรงเรียนบ้าน วัด ชุมชน และสถานประกอบการเป็นฐาน เป็นต้น

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533) จำแนกนวัตกรรมทางการศึกษาไว้ ดังนี้

1. นวัตกรรมด้านหลักสูตร

นวัตกรรมด้านหลักสูตรเป็นการใช้วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการสอนบุคคลให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรยังมีความจำเป็นที่

จะต้องอยู่บนฐานของแนวคิดทฤษฎีและปรัชญาทางการจัดการสัมมนาอีกด้วย การพัฒนาหลักสูตรตามหลักการและวิธีการดังกล่าวต้องอาศัยแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเข้ามาช่วยเหลือจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ

นวัตกรรมหรือนวัตกรรมมาจากคำว่า นว ซึ่งแปลว่าใหม่และคำว่ากรรมซึ่งแปลว่า การกระทำ ดังนั้นนวัตกรรมหรือนวัตกรรมจึงหมายความว่า การกระทำใหม่ๆ และสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งนี้อธิบายต่อไปด้วยว่า การกระทำใหม่ๆ หรือสิ่งใหม่ๆ ที่ว่านี้อาจจะเป็นสิ่งของ ความคิด ล้อ หลักการ ปรัชญา และวิธีการ เป็นต้น ที่เกิดขึ้นมาและอาจจะเป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนหรืออาจจะเป็นสิ่งที่เคยมีมาก่อนเลิกใช้หรือลืมนั่นไปแล้วแต่กลับถูกนำมาใช้ใหม่ในบริบทใหม่ก็ได้ ที่สำคัญคืออาจเป็นสิ่งที่ใช้กันอยู่ปกติในสังคมหนึ่งแต่เมื่อนำมาใช้ในอีกสังคมหนึ่งก็กลายเป็นนวัตกรรมของสังคมนั้นได้ ดังนั้นคำว่านวัตกรรมจึงมีความหมายมากกว่าแค่เป็นสิ่งใหม่ที่ถูกรสร้างขึ้นแต่หมายรวมไปถึงการนำสิ่งใหม่ไปใช้ในบริบทการใช้หนึ่งๆ อีกด้วย

นวัตกรรมด้านหลักสูตรจึงหมายถึง หลักสูตรใหม่กระบวนการใหม่ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรกรอบแนวคิดใหม่ๆ ในการวิเคราะห์หลักสูตรกรอบการประเมินใหม่ๆ ที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรกระบวนการที่คนใหม่ๆ ที่ใช้ในการมองปัญหาหลักสูตรซึ่งการกระทำใหม่ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดต้องมีความแตกต่างไปจากกระบวนการวิธีการที่ใช้กันโดยทั่วไป นั่นคือนวัตกรรมด้านหลักสูตร หมายความว่าหลักสูตรใหม่ที่พัฒนาขึ้นภายใต้กระบวนการและกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ซึ่งทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงสาระเนื้อหา รูปแบบการสอน และการบริหารจัดการหลักสูตร จัดทำภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนใหม่มีเป้าหมายหรือจุดเน้นที่แตกต่างไปจากเดิม ตลอดจนจนการวัดและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้เรียนใหม่ทั้งหมด และที่สำคัญคือมีการนำหลักสูตรใหม่ที่เกิดขึ้นนี้ไปใช้ในบริบทการเรียนการสอนจริง

นวัตกรรมด้านหลักสูตรที่สร้างบนฐานกระบวนการทัศน วิถีการทำงานและบริบทความพร้อมตลอดจนสภาพปัญหาที่แตกต่างจากผู้ใช้มักไม่ได้รับความสนใจ และส่วนใหญ่ถูกต่อต้านจากสังคม ผู้ใช้ เช่นหลักสูตรที่เน้นคะแนนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นหลักจะถูกต่อต้านจากกลุ่มครูที่มองว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเป้าหมายของการศึกษา โดยที่เป้าหมายของการศึกษาน่าจะต้องมองให้ครอบคลุมความเป็นคนดีของสังคม และคนมีแนวโน้มที่จะสร้างสรรค์สังคมต่อไปด้วย ดังนั้นการสร้างนวัตกรรมทางด้านหลักสูตรโดยไม่วิเคราะห์สภาพปัญหาและเป้าหมายของสังคมหนึ่งๆ จึงอาจนำไปสู่การต่อต้านนวัตกรรมหลักสูตรนั้นได้

2. นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

นวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นการใช้วิธีระบบในการปรับปรุง และคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองการเรียนรายบุคคล การสอนแบบผู้เรียนเป็น

ศูนย์กลาง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบแก้ปัญหาการพัฒนาวิธีสอนจำเป็นต้องอาศัยวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาจัดการ และสนับสนุนการเรียนการสอน

ตัวอย่างนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การสอนแบบศูนย์การเรียนการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์การสอนแบบเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การวิจัยในชั้นเรียนฯลฯ

3. นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา

การสื่อสารกับการเรียนการสอนในระบบการเรียนการสอนหากพิจารณากระบวนการเรียนการสอนแล้ว จะมีลักษณะเป็นกระบวนการของการสื่อสารหลายประการ ทั้งทางด้านองค์ประกอบและกระบวนการนั้นคือ ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร โดยมีผู้เรียนเป็นผู้รับสาร ซึ่งต้องอาศัยสื่อเป็นตัวกลางและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนนั้น วัดได้โดยคุณภาพและปริมาณของการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้เรียน

เนื่องจากมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยีโทรคมนาคม ทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ จำนวนมากมาย ทั้งการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ตัวอย่างนวัตกรรมสื่อการสอนได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย (Multimedia) และการประชุมทางไกล (Teleconference)

4. นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล

เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยสถาบัน ด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา ครู และอาจารย์ ตัวอย่างนวัตกรรมทางด้าน การประเมินผล ได้แก่ การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ทการ์ด เพื่อการใช้บริการของสถาบันศึกษา และการใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด

5. นวัตกรรมด้านการบริหารการศึกษา

เป็นการใช้นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการบริหารจัดการเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกนวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ทางด้านการบริหารจะเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลในหน่วยงานสถานศึกษา เช่น ฐานข้อมูล นักเรียน นักศึกษา ฐานข้อมูล คณะอาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ และครุภัณฑ์ ฐานข้อมูลเหล่านี้ต้องการออกระบบที่สมบูรณ์ มีความปลอดภัยของข้อมูลสูง

จากการจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาเห็นได้ชัดเจนว่า การจำแนก นวัตกรรมไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาจำแนกได้ แต่จะขึ้นอยู่กับบริบทในขณะนั้นว่าผู้พัฒนา นวัตกรรมมุ่งเน้นไปที่จุดใด ต้องการพัฒนานวัตกรรมในส่วนใด ทั้งนี้ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การจำแนก หรือจัดประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา จำแนกได้จาก 2 ลักษณะ คือ จำแนกจากองค์ประกอบ ในภาพรวมของระบบการศึกษา ก็สามารถจำแนกได้ตามลักษณะที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ กล่าวไว้ แต่หากต้องการจำแนกจากผู้ใช้นวัตกรรมหรือลักษณะนวัตกรรม ก็สามารถจำแนกได้ตามลักษณะที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ในการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษา จำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา 5 ประเภท ได้แก่ นวัตกรรมด้านหลักสูตร นวัตกรรม ด้านการจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรม ด้านการบริหารการศึกษา และนวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล

3.3 หลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา

ทิตินา แชมมณี (2548, น. 423) ได้ให้หลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาไว้พอสรุปได้ดังนี้

1. การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหานั้นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหาและข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริง
4. การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการ แก้ปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่นอาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือ สิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น
5. การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้ว ต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น
6. การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้ว ก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

ไพฑูริย์ ปลอดภัย (2551, น. 1) การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาต้องใช้วิธีระบบ (System Approach) คือ มีขั้นตอนการเตรียมการสร้าง ขั้นตอนการดำเนินการสร้าง และขั้นตอนการประเมินนวัตกรรม

มาเรียม นิลพันธุ์ (2540, น. 57) รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มี 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวิเคราะห์บริบทแหล่งเรียนรู้ การสร้างความเข้าใจร่วมกัน ร่วมประสานกับทีมวิจัยและการสร้างเครือข่าย ร่วมประชุมวางแผน การออกแบบพัฒนานวัตกรรม ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรมและวิเคราะห์SWOT ร่วมจัดกิจกรรม นำเสนอผลการจัดกิจกรรม ร่วมประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับ และขยายผลสร้างเครือข่าย

พิมพ์นธ์ เดชคุปต์ และคณะ (2554) กล่าวถึงหลักการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาไว้พอสรุปได้ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ การออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษา การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปทดลองใช้ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ และการประเมินผลจากการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้และการปรับปรุง

เนาวนิตย์ สงคราม (2554) หลักการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาไว้พอสรุปได้ คือ วิเคราะห์เนื้อหาและผู้เรียน การออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาหรือการวางแผนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา การนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ และการประเมินผลจากการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้และการปรับปรุง

4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสังเคราะห์งานวิจัย

4.1 ความหมายของการสังเคราะห์งานวิจัย

อุทุมพร จามรมาน (2531, น. 1) ให้ความหมายของคำว่า การสังเคราะห์ หมายถึง การนำส่วนย่อยหรือส่วนต่างๆ มาประกอบให้เป็นเนื้อหาเดียวกัน โดยไม่เคยมีการนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มารวมเข้าด้วยกันมาก่อน การสังเคราะห์แยกได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การสังเคราะห์จนได้ผลผลิตโดยอาศัยหน่วยย่อยๆ ของการสื่อความหมาย ได้แก่ การพัฒนาการสื่อความหมาย การพูด การบอกทำทาง ความรู้สึก ประสบการณ์ให้ผู้อื่นทราบหรือเข้าใจได้

2. การสังเคราะห์จนได้ผลผลิตจากการวางแผนงาน หรือจากข้อเสนอเพื่อให้นำไปปฏิบัติ ได้แก่ การพัฒนาแผนการทำงานหรือการพัฒนาแนวความคิดของแต่ละคน จนถึงขั้นนำไปปฏิบัติ จนนำผลการประชุมวางแผนแล้วนำไปใช้จนเกิดผลสำเร็จ

3. การสังเคราะห์สิ่งที่เป็นนามธรรมมากขึ้น ได้แก่ ความสามารถจัดความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรม เพื่อจำแนกหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ หรือการเชื่อมโยงแนวความคิดของผู้ทรงคุณวุฒิเข้าด้วยกันเพื่ออธิบายปัญหาหรือการเชื่อมโยงทฤษฎีจนได้ข้อค้นพบใหม่ทางคณิตศาสตร์

สุวิมล ว่องวานิช (2545, น. 60) การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง กระบวนการที่นำไปสู่การสร้างข้อสรุปรวมเกี่ยวกับผลการวิจัยในรายงานต่างๆ ที่มีการศึกษาภายใต้ประเด็นวิจัยเดียวกัน แต่อาจมีความแตกต่างในวิธีการดำเนินการ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา หรือสภาพบริบทเงื่อนไขที่ต่างกัน จุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์การวิจัย เพื่อให้ได้ข้อความรู้ในเชิงสรุปผลการวิจัยที่มีอยู่กระจัดกระจายให้มีความชัดเจนและได้ข้อยุติยิ่งขึ้น

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2552, น. 130) ให้ความหมายของคำว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง เทคนิควิธีการวิจัยตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่นำผลการวิจัยจากหลายๆ งานวิจัย ที่ศึกษาในประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ทำให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยการสังเคราะห์งานวิจัยมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญคืองานวิจัย ที่นำมาสังเคราะห์แต่ละเรื่องให้ข้อค้นพบแต่ละมุมของปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการศึกษา และเมื่อนำผลการวิจัยมาสังเคราะห์รวมกัน ผลการสังเคราะห์ที่ได้รับจะมีความกว้างขวางและลุ่มลึกมากกว่าที่จะได้รับจากงานวิจัยแต่ละเรื่อง

มาเรียม นิลพันธุ์ (2553, น. 3) ให้ความหมายของคำว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง ระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริง เพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหานั้นๆ หลายๆ เรื่อง มาศึกษาวิเคราะห์และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบของปัญหา ที่เป็นข้อยุติ

สุนทรา โตบัว (2555, น. 3) ให้ความหมายของคำว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง เทคนิควิธีการวิจัยตามระเบียบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่นำผลการวิจัยจากหลายๆ งานวิจัย ที่ศึกษาในประเด็นปัญหาวิจัยเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ หรือวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบ ทำให้ได้คำตอบปัญหาวิจัยที่ต้องการซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากความหมายที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัย หมายถึง การศึกษารวบรวมงานวิจัยที่มีอยู่แล้วนำมาอธิบายสรุปให้เห็นประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัยเหล่านั้น เพื่อให้เห็นภาพรวมของการวิจัยในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อให้เห็นแบบแผนของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอันเป็นผลมาจากงานวิจัยเหล่านั้น และในการที่จะสังเคราะห์งานวิจัยได้นั้น ต้องผ่านกระบวนการของการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติหรือการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แล้วนำข้อมูลสรุปรวมให้ได้เป็นคำตอบที่เป็นข้อยุติ และนำความรู้ไปใช้เกิดประโยชน์

4.2 ความสำคัญของการสังเคราะห์งานวิจัย

การสังเคราะห์งานวิจัยมีขอบเขตการดำเนินงานครอบคลุมในเรื่องต่างๆ ได้แก่ 1) การสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักการของศาสตร์ 2) การสังเคราะห์ระเบียบวิธีวิจัย และ 3) การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากผลงานวิจัย การสังเคราะห์งานวิจัยจะมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ได้แก่

1. การนำแนวคิด ทฤษฎี และหลักการของศาสตร์ที่หลากหลายในหัวข้อเรื่องเดียวกัน มาทำการสรุปให้เห็นเป็นแนวคิด ทฤษฎี ตัวแบบใหม่ขึ้นมา
2. การสังเคราะห์งานวิจัยจะเป็นการสังเคราะห์มาจากผลงานวิจัยตั้งแต่ 2 เรื่องขึ้นไปในหัวข้อเรื่องเดียวกัน
3. การสังเคราะห์งานวิจัยมีจุดประสงค์เพื่อหาข้อสรุปรวมจากผลงานวิจัยต่างๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการตกลึกความคิดที่ได้มาจากผลงานวิจัยหลายชิ้น เพื่อให้ได้ข้อสรุปรวมในหัวข้อเรื่องที่ศึกษา
4. เป็นการมุ่งหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะทั่วไป (Generalization) ในหัวข้อที่ศึกษา โดยใช้เหตุผลเชิงอุปมาน (induction Reasoning) ซึ่งการใช้เหตุผลเชิงอุปมานเป็นวิธีการศึกษาที่ใช้วิธีการนำข้อค้นพบที่ได้ปรากฏการณ์ต่างๆ เป็นจำนวนมากมาหาเป็นข้อสรุปทั่วไป เช่น ในการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่องความสำเร็จของการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ โดยศึกษาจากหน่วยงานต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จ ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่พบว่ามีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการบริหารงานเชิงยุทธศาสตร์ ก็คือ ผู้นำ ผู้ที่ทำหน้าที่สังเคราะห์งานวิจัยจะต้องหาข้อสรุปร่วมกันให้ได้ว่า ผู้นำแต่ละหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จล้วนใช้สไตล์ผู้นำอย่างไร เช่น เน้นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เน้นการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกขั้นตอน เน้นการบริหารการเปลี่ยนแปลง เน้นการจูงใจ เป็นต้น
5. เป็นการค้นหาความเป็นจริงของปรากฏการณ์ร่วมโดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษา ที่ได้จากการสังเกตปรากฏการณ์หรือข้อค้นพบจากงานวิจัยชิ้นต่างๆ มีการนำมาใช้เหตุผลเชิงอุปมาน รวมถึงอาจมีการนำข้อสรุปรวมหรือข้อสรุปทั่วไปหรือต้นแบบใหม่ไปทดลองหรือทดสอบเพื่อหาความจริงแท้ต่อไป

ในการจัดรายงานการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย นักวิจัยต้องการสังเคราะห์หรือปริทัศน์ (Synthesis or Review) งานวิจัยได้ 3 แบบ คือ การปริทัศน์ภาคทฤษฎี การปริทัศน์วิธีวิทยา และการปริทัศน์งานวิจัย เป็นที่น่าสังเกตว่าในการสังเคราะห์หรือปริทัศน์ทั้ง 3 แบบนี้วิธีการสังเคราะห์ที่มีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานมากที่สุด คือ การสังเคราะห์งานวิจัย ทั้งนี้มีการเสนอเหตุผลและความสำคัญที่ต้องมีการสังเคราะห์งานวิจัยไว้หลายประการ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ดังนี้

1. ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ (Nature of Science) องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ทุกสาขาต้องมีการรวบรวมสะสมองค์ความรู้ในอดีต การวิจัยทางวิทยาศาสตร์จึงเป็นการวิจัยที่มีฐานองค์ความรู้ในอดีต และนักวิจัยต้องสามารถบ่งบอกได้ว่า การวิจัยที่ใหม่จะมีส่วนสร้างองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมได้อย่างไรด้วย หากนักวิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยในอดีตไว้ด้วยวิธีการมีระบบ นักวิจัยรุ่นหลังย่อมสามารถนำผลการสังเคราะห์งานวิจัยนั้นมาเป็นฐาน และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมได้ด้วยระบบเดียวกัน โดยไม่ต้องตั้งต้นศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยตั้งแต่เรื่องแรก ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยในศาสตร์ทุกสาขา โดยเฉพาะทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ จึงพยายามพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยให้เป็นวิธีการที่มีระบบ มีความเป็นปรนัยที่นักวิจัยจะสังเคราะห์วิจัยได้ตรงกัน

2. ปริมาณงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้น วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยโดยใช้การปริทัศน์แบบพรรณนาอันเป็นวิธีดั้งเดิมนั้นเป็นวิธีการใช้ได้สำหรับการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีจำนวนไม่มากนัก แต่ในปัจจุบันนี้มีปริมาณงานวิจัยมีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้นักวิจัยสามารถสืบค้น และจัดหารายงานวิจัยได้สะดวกมากขึ้น ปริมาณงานวิจัยจำนวนมากขนาดนี้ไม่สามารถสังเคราะห์ได้โดยการปริทัศน์แบบพรรณนา จำเป็นต้องมีวิธีการที่มีระบบ และควรต้องมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสังเคราะห์ข้อมูลด้วย นอกจากนี้ปัจจุบันสถาบันการศึกษาหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและมีการทำวิจัยมากขึ้นเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงงานด้านต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยของนิสิตนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา จึงส่งผลให้งานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาในปัญหาเดียวกัน อาจแตกต่างกันเรื่องของกลุ่มตัวอย่าง วิธีการวิจัย ผลการวิจัย จึงมีทั้งสอดคล้องหรือขัดแย้งกัน จึงทำให้ผู้วิจัยที่ต้องการทำวิจัยสืบเนื่องหรือนำผลการวิจัยไปใช้ไม่สามารถหาข้อมูลได้ จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่เหมาะสมเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลจากงานวิจัยที่มีอยู่

3. ความต้องการผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ชัดเจน

ความต้องการผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่ชัดเจนนี้ เป็นความจำเป็นสำหรับนักวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์มากกว่านักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ ในขณะที่นักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพศึกษาปรากฏการณ์ที่เป็นรูปธรรมของวัตถุสิ่งของ เช่น รูปทรง ขนาดความกว้าง ยาว สูง และปริมาตร ซึ่งสามารถวัดได้อย่างเที่ยงตรงและเชื่อมั่นสูง นักวิจัยในสาขาสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ศึกษาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม ความคิดเห็น จิตลักษณะของมนุษย์ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรแฝง ที่ไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรง ต้องมีการสร้างเครื่องมือวัดจากประเภท ลักษณะ และความถี่ของพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงแม้จะมีทฤษฎีทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์จำนวนมากที่ช่วยอธิบายโครงสร้าง ส่วนประกอบของตัวแปรแฝงตลอดจนสาเหตุและผลที่เกิดจากตัวแปรแฝงนั้นๆ แล้วก็ตาม แต่การวัดตัวแปรแฝงดังกล่าวในงานวิจัยแต่ละเรื่องก็ยังมีเครื่องมือวัด มาตรฐานวัดและหน่วยที่ใช้ในการวัดแตกต่างกัน เมื่อ

จะต้องสังเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อหาข้อสรุปจึงค่อนข้างยุ่งยาก เมื่อใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิม และทำให้เกิดความพยายามในการพัฒนาวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีการปรับให้ผลงานวิจัยแต่ละเรื่อง มีหน่วยการวัดเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อความสะดวกในการสังเคราะห์ และเพื่อให้ผลการสังเคราะห์ที่ชัดเจนว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีขนาดเท่าไร มีทิศทางอย่างไร

4. ข้อบกพร่องในการสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิม

การสังเคราะห์งานวิจัยแบบเดิมโดยการปริทัศน์แบบพรรณนา เป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมว่ามีข้อบกพร่องมากในการสังเคราะห์งานวิจัย ทั้งนี้จะมีข้อบกพร่องรวม 5 ด้าน ดังนี้

4.1 นักวิจัยไม่ได้ศึกษาหรือไม่ได้อ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างพิถีพิถันแต่เพียงลงความเห็นสรุปโดยไม่อิงผลงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

4.2 จากฐานข้อมูลของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด นักวิจัยส่วนใหญ่เลือกงานวิจัยมาสังเคราะห์เพียงบางส่วน โดยไม่ให้รายละเอียดว่าใช้วิธีการเลือกงานวิจัยแบบใด และใช้เกณฑ์อะไรในการเลือกข้อบกพร่อง เนื่องจากความไม่มีระบบในการเลือกงานวิจัย อาจมีผลทำให้เกิดความลำเอียงในการสังเคราะห์งานวิจัยได้

4.3 ในการสังเคราะห์งานวิจัย นักวิจัยนำผลการวิเคราะห์แบบหยาบๆ มาสังเคราะห์และทำให้ได้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยที่คลาดเคลื่อน จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ แทนที่จะสนใจรายงานการวิจัยในรูปขนาดของความสัมพันธ์ นักวิจัยนับผลการวิจัยว่ามีงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญจำนวนกี่เรื่อง มีงานวิจัยน้อยมากที่ใช้วิธีการนับจำนวนเรื่องที่มีนัยสำคัญ ส่วนที่เหลือมิได้รายงานผลที่ถูกต้อง

4.4 เมื่องานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ให้ผลงานวิจัยที่ขัดแย้งกันตามหลักการสังเคราะห์งานวิจัยที่ดี นักวิจัยจะต้องรายงานว่าการวิจัยที่ต่างกันนั้น เป็นเพราะงานวิจัยมีคุณลักษณะแตกต่างกันอย่างไร แต่ในรายงานการปริทัศน์มีเพียงเล็กน้อยที่เสนอว่าผลการวิจัยที่ต่างกันเนื่องมาจากตัวแปรปรับค่านคุณลักษณะงานวิจัยในเรื่องใด

4.5 กระบวนการดำเนินงานในการสังเคราะห์งานวิจัยไม่ชัดเจน และไม่มีรูปแบบที่จะสร้างความมั่นใจให้ผู้อ่านเชื่อมั่นว่า ผลการสังเคราะห์งานวิจัยมีความตรงและเชื่อถือได้ นักวิจัยไม่ได้ให้รายละเอียดของแนวทางการดำเนินงาน และวิธีที่ใช้ในการสังเคราะห์ไว้

4.3 ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัย

สุวิมล ว่องวานิช (2545) ได้กล่าวถึงประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้ สอดคล้องกันว่า มีวิธีการสังเคราะห์จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative synthesis) คือการสังเคราะห์เนื้อหาสาระเฉพาะส่วนที่เป็นข้อค้นพบของรายงานการวิจัย โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีการ

บรรยายจะได้บทสรุปรวมข้อค้นพบของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยอาจยังคงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องไว้ หรืออาจจะนำเสนอบทสรุปรวมลักษณะภาพรวมโดยไม่คงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องก็ได้

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative synthesis) คือการใช้ระเบียบวิธีทางสถิติเป็นการนำเสนอข้อค้นพบจากงานวิจัยทุกเรื่องในหน่วยมาตรฐานเดียวกัน และบูรณาการข้อค้นพบของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด พร้อมทั้งแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะงานวิจัย การสังเคราะห์เชิงปริมาณจึงเป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (Analysis of analysis) หรือการวิเคราะห์เชิงผสมผสาน (Integrative analysis) หรือการวิจัยงานวิจัย (Research of research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis)

ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยจึงขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์ และลักษณะ ของงานวิจัย โดยถ้าการสังเคราะห์นั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อคงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่อง หรือสรุปภาพรวมของเนื้อหาสาระ จะเหมาะกับการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ แต่ถ้าการสังเคราะห์มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอข้อค้นพบจากงานวิจัยทุกเรื่องในหน่วยมาตรฐานเดียวกัน และบูรณาการข้อค้นพบของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ โดยแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องระหว่างลักษณะของงานวิจัย จะเหมาะกับการสังเคราะห์เชิงปริมาณ

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2549, น. 129) ได้แบ่งประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ ได้แก่ การอ่านรายงานการวิจัยแล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน
2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการสังเคราะห์ตัวเลขหรือค่าสถิติที่ปรากฏในการวิจัยทั้งหลาย การสังเคราะห์เชิงปริมาณจึงเป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์หรือการวิเคราะห์ผสมผสานหรือการวิจัยงานวิจัย

อุทุมพร จามรมาน (2531) และ สุวิมล ว่องวานิช (2545) ได้กล่าวถึง ประเภทของการสังเคราะห์งานวิจัยไว้สอดคล้องกันว่ามีวิธีการสังเคราะห์จำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Qualitative Synthesis) คือ การสังเคราะห์เนื้อหาสาระ เฉพาะส่วนที่เป็นข้อค้นพบของรายงานการวิจัย โดยใช้วิธีการสังเคราะห์ด้วยวิธีการบรรยายจะได้บทสรุป รวมข้อค้นพบของรายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์โดยอาจยังคงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องไว้ด้วย หรืออาจจะนำเสนอบทสรุปรวมลักษณะภาพรวมโดยไม่คงสาระของงานวิจัยแต่ละเรื่องก็ได้

2. การสังเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Synthesis) คือ การใช้ระเบียบวิธีทางสถิติ เป็นการนำเสนอข้อค้นพบจากงานวิจัยทุกเรื่องในหน่วยมาตรฐานเดียวกัน และบูรณาการข้อ

ค้นพบของ รายงานการวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ทั้งหมด พร้อมทั้งแสดงให้เห็นความเกี่ยวข้องระหว่าง ลักษณะงานวิจัย การสังเคราะห์เชิงปริมาณจึงเป็นการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ (Analysis of analysis) หรือการวิเคราะห์ เชิงผสมผสาน (Intigrative analysis) หรือการวิจัยงานวิจัย (Research of research) โดยใช้เทคนิคการ วิเคราะห์อภิมาน (Meta-analysis)

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยและรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับประเภทของการ สังเคราะห์งานวิจัย สรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ 1) การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ คือ การอ่านวิจัยหลายๆ เรื่อง แล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน 2) การ สังเคราะห์เชิงปริมาณ คือ การวิเคราะห์ตัวเลขในงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นการวิเคราะห์ของงานวิจัย แล้วหาข้อสรุป

4.4 ขั้นตอนการสังเคราะห์

มาเรียม นิลพันธุ์ (2540, น. 52) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสังเคราะห์งานวิจัยโดย ทั่วๆ ไปประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา การสังเคราะห์งานวิจัยเริ่มจากกำหนดปัญหาการ วิจัย ซึ่งต้องเป็นปัญหาที่มีการวิจัยอย่างน้อย 2 ราย เนื่องจากปัญหาการวิจัยนั้นมีคุณค่าน่าสนใจ และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบแน่ชัด มักเป็นปัญหาที่นักวิจัยสนใจและทำการวิจัยเป็นจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวจึงเหมาะสมต่อการสังเคราะห์งานวิจัย

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาผู้สังเคราะห์ต้องนิยามปัญหาให้ ชัดเจนโดยศึกษาแนวคิด หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาให้ชัดเจน เพื่อเป็นพื้นฐานในการ กำหนดแบบแผนและสมมติฐานการวิจัย

ขั้นที่ 3 การเสาะค้นคัดเลือกและรวบรวมงานวิจัย ในการคัดเลือกงานวิจัยผู้ สังเคราะห์งานวิจัยต้องค้นคว้าและเสาะหางานวิจัยทั้งหมดเกี่ยวกับปัญหาที่กำหนดไว้ สำหรับในการ คัดเลือกงานวิจัยนั้น ผู้สังเคราะห์งานวิจัยต้องศึกษา ตรวจสอบงานวิจัยแต่ละเรื่องอย่างละเอียด ต้องสร้างเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัยและคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณภาพดี มีความเที่ยงตามเกณฑ์ที่ กำหนดให้ ส่วนการรวบรวมผลของการวิจัยเมื่อคัดเลือกงานวิจัยแล้วก็รวบรวมรายละเอียด และ ผลการวิจัยของงานวิจัย รวบรวมโดยใช้การจดบันทึก ถ่ายเอกสาร หรือกรอกแบบฟอร์มก็ได้

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย ขั้น ตอนนี้เป็นการจัดกระทำและ วิเคราะห์ข้อมูลที่ประกอบด้วยผลการวิจัย รายละเอียด ลักษณะ และวิธีการวิจัยจากงานวิจัย ทั้งหมดเพื่อสังเคราะห์หาข้อสรุป จากนั้นจึงแปลความหมายผลการวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการวิจัย

ขั้นที่ 5 การเสนอรายงานการสังเคราะห์งานวิจัย มีหลักการเช่นเดียวกับการเขียน รายงานการวิจัยทั่วๆ ไปสำหรับการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะนั้น ผู้สังเคราะห์จะต้องสรุปประเด็น หลักของผลการวิจัยแต่ละเรื่อง และบรรยายให้เห็นความสัมพันธ์ และความขัดแย้งระหว่าง

ผลการวิจัยเหล่านั้น ทั้งนี้ผู้สังเคราะห์ต้องสรุปด้วยความเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงและไม่ผนวกความคิดเห็นของตนเองในการสังเคราะห์ วิธีการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะของผลการวิจัยนี้เป็นวิธีการที่ใช้กับงานวิจัยเชิงคุณภาพ และงานวิจัยเชิงปริมาณและเป็นวิธีการที่นักวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะนักวิจัยทางประวัติศาสตร์และมานุษยวิทยาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

จากขั้นตอนของการสังเคราะห์งานวิจัยที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสังเคราะห์งานวิจัยต้องประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การกำหนดหัวข้อปัญหา ต้องเป็นปัญหาที่มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นปัญหาที่ยังไม่มีคำตอบแน่ชัดนัก

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหาต้องนิยามให้ชัดเจน

ขั้นที่ 3 การเสาะค้น คัดเลือก และรวบรวมงานวิจัย

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัย เป็นการจัดกระทำ และวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 5 การเสนอรายงานการสังเคราะห์งานวิจัยโดยเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินงานพร้อมทั้งข้อสรุป ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์งานวิจัย โดยใช้ภาษาถูกต้อง กะทัดรัด และชัดเจน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) มีดังนี้

ปราณี พิพัฒน์สถิตกุล (2556) สังเคราะห์งานวิจัยด้านนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรม เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยที่มีต่อค่าขนาดอิทธิพล งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543-2554 จำนวน 27 เล่ม โดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัย ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย ค่าขนาดอิทธิพลคำนวณตามวิธีของ Glass จำนวน 154 ค่า ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระงานวิจัย และด้านวิธีวิทยาการวิจัย รวมจำนวน 26 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล และวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า 1) งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์มีการศึกษามากที่สุดในปี พ.ศ.2551

สาขาที่ทำการศึกษามากที่สุด คือ สาขาหลักสูตรและการสอน งานวิจัยส่วนใหญ่มีจำนวนหน้าทั้งหมดจำนวน 201-250 หน้า เมื่อไม่รวมภาคผนวกมีจำนวน 51-100 หน้า 2) คุณลักษณะงานวิจัยที่ต่อค่าขนาดอิทธิพลได้แก่ 2.1) เนื้อหาสาระงานของวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ วัตถุประสงค์การวิจัย แนวคิด/ทฤษฎี จำนวนสื่อการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลอยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.43 ถึง 6.84 2.2) ดานวิธีวิทยาการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวน 9 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทสมมติฐาน จำนวนสมมติฐาน ระดับชั้นของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง กระบวนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง จำนวนเครื่องมือวิจัย ระยะเวลาในการทดลอง และประเภทสถิติที่ใช้ โดยค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลมีค่าอยู่ในช่วงตั้งแต่ 0.43 ถึง 6.74 ส่วนตัวแปรที่ไม่สามารถอธิบายความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพล มีจำนวน 5 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนตัวแปรตาม จำนวนตัวแปรต้น ประเภทเครื่องมือ ชนิดของความเชื่อมั่นและคะแนนคุณภาพงานวิจัย

จันตรี คุปตะวาทีน และคณะ (2557, น. 65-77) สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการเรียนการสอนในรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) สังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะเกี่ยวกับนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์และรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระระดับมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน และแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2538-พ.ศ. 2551 จำนวน 228 เล่ม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยและการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย และแบบสรุปรงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณลักษณะของงานวิจัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 จนถึง พ.ศ.2551 มีปริมาณเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ.2550 มีจำนวนงานวิจัยมากที่สุด ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ทำวิจัยมากที่สุด คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นการเลือกแบบเจาะจง แบบแผนการวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบแผนการทดลองศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยแบบมีทิศทางจำนวนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีกลุ่มเดียว ตัวแปรในการวิจัยส่วนใหญ่มีตัวแปรต้น 1 ตัว ตัวแปรตาม 2 ตัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบ แบบสอบถาม และนวัตกรรมด้านวิธีสอน และสื่อการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที 2) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะด้วยวิธี

วิเคราะห์เนื้อหา พบว่า นวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ได้แก่ วิธีสอน และสื่อการเรียนการสอน วิธีสอนที่ผู้วิจัยส่วนใหญ่นำมาทดลองสอนได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนมีบทบาทในขณะจัดการเรียนรู้ซึ่งได้แก่ วิธีสอนแบบร่วมมือ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบกระบวนการคิด กระบวนการสร้างค่านิยม และวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนสำหรับสื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นและนำไปทดลองใช้เป็นจำนวนมาก ได้แก่ ชุดการสอน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ชุดการเรียน ชุดกิจกรรม ชุดฝึก/แบบฝึก หนังสือนิทาน หนังสือการ์ตูน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เกมและเพลง

สุพรรณษา หลังประเสริฐ (2550) วิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยด้านนวัตกรรมการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษางานวิจัยด้านนวัตกรรมความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา 2) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพลของนวัตกรรมการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา 3) สังเคราะห์สรุปข้อค้นพบจากงานวิจัยด้านนวัตกรรมการพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา งานวิจัยที่สังเคราะห์เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง ที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-5249 จำนวน 69 เล่ม โดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย และแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการวิจัย ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย ค่าขนาดอิทธิพลคำนวณตามวิธีของ Glass จำนวน 171 ค่า และตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยจัดประเภท จำนวน 21 ตัวแปร และตัวแปรต่อเนื่อง จำนวน 11 ตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย วิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า 1) งานวิจัยที่มีการศึกษามากที่สุดในช่วงปี พ.ศ. 2535-2539 (37.70%) โดยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด (21%) คุณภาพงานวิจัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก 2) ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่สัมพันธ์กับค่าขนาดอิทธิพล ได้แก่ ความเป็นนวัตกรรมด้านกิจกรรม และความเป็นนวัตกรรมด้านการสอน ผลการวิเคราะห์พหุคูณพบว่าตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยร่วมกันอธิบายค่าความแปรปรวนในขนาดอิทธิพลได้ 56.20% 3) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า นวัตกรรมด้านที่มีผลต่อค่าขนาดอิทธิพล เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. ด้านการสอน 2. ด้านกิจกรรม 3. ด้านการเรียนแบบร่วมมือ 4. ด้านสื่อการสอน 5. ด้านเทคนิคและกลวิธี

สุภมาศ อังศุโชติ และรัชณีกุล ภิญโญภานุวัฒน์ (2559, น. 2) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 2) พัฒนาข้อเสนอแนะในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์ได้จาก 4 แหล่ง ประกอบด้วย

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ 3 แหล่ง คือ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณจากฐานข้อมูลของ สมศ. เป็นข้อมูลผลการประเมินจากสถานศึกษา จำนวน 37,272 แห่ง 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเล่มรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสมศ. และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิจำนวน 1 แหล่ง 4) ผู้แทนจากสถานศึกษาและจากต้นสังกัดที่เข้าร่วมอภิปรายในการประชุมสนทนากลุ่ม จัดขึ้นเพื่อต้องการข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะของสถานศึกษา ต่อต้นสังกัด ต่อรัฐบาล และต่อสมศ. สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนระดับประถม-มัธยมพบว่า 1) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถม-มัธยมจำนวนทั้งสิ้น 32,834 แห่ง ได้การรับรองมาตรฐาน 20,369 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 62.04 ไม่รับรองมาตรฐาน 12,465 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 37.96 ร้อยละ 54.20 มีผลการประเมินในระดับดี ร้อยละ 7.83 มีผลการประเมินระดับดีมาก 2) สถานศึกษาสังกัด สกอ. ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 95.24) รองลงมาคือ สถานศึกษาสังกัด กทม. และ สข. สถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด คือ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. (ไม่รับรองร้อยละ 39.10) สถานศึกษาสังกัด สกอ. ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดีมาก ส่วนสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองในระดับดี 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ได้รับการรับรองมาตรฐานมากที่สุด (ร้อยละ 92.08) รองลงมาคือสถานศึกษาขนาดใหญ่ กลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ โดยสถานศึกษาทุกขนาดส่วนใหญ่ได้รับการรับรองในระดับดี 4) สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเมืองและนอกเมืองได้รับการรับรองมาตรฐานไม่แตกต่างกันและส่วนใหญ่ได้รับการรับรองมาตรฐานในระดับดี 5) สถานศึกษาที่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑลได้รับการรับรองมาตรฐานมากกว่าภูมิภาคอื่นเล็กน้อย 6) ผลการประเมินมาตรฐานที่ 1 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดี สถานศึกษาสังกัดสกอ. มีผลการประเมินสูงกว่าสถานศึกษาสังกัดอื่น มาตรฐานที่ 2 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมาก ไม่แตกต่างในสถานศึกษาที่มีสังกัดขนาดที่ตั้ง และภูมิภาคต่างกัน มาตรฐานที่ 3 มีผลการประเมินในระดับดี สถานศึกษาสังกัด สกอ. สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ และสถานศึกษาในกรุงเทพฯและปริมณฑล มีผลการประเมินสูงกว่าสถานศึกษาอื่น มาตรฐานที่ 4 ส่วนใหญ่มีผลการประเมินในระดับดีมาก และไม่มี ความแตกต่างในสถานศึกษาที่มีสังกัด ขนาด ที่ตั้ง และภูมิภาคต่างกัน 7) ผลการประเมินตามตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถม-มัธยม กลุ่มพื้นฐาน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ตัวบ่งชี้ต้องปรับปรุงเร่งด่วนคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ยเทียบร้อยละ 47.65) และตัวบ่งชี้ทุกตัวในกลุ่มอัตลักษณ์ และกลุ่มมาตรการส่งเสริม มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก 8) สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับประถม-มัธยม ที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน มีผลการประเมินในระดับเร่งด่วนคือ ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ยเทียบร้อยละ 29.50) 9) ผลการเปรียบเทียบพัฒนาการผลการประเมินคุณภาพภายนอกทั้งสามรอบพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการประเมินลดลง 2 ระดับ แบบ

รับรอง->ไม่รับรอง (ร้อยละ 30.35) รองลงมาคือ คงที่สามรอบแบบ ดีวดี (ร้อยละ 12.73) เพิ่มขึ้น 2 ระดับ แบบไม่รับรอง->รับรอง (ร้อยละ 9.22) และลดลง 1 ระดับแบบดีมาก->ดี (ร้อยละ 8.87)

สมคิด พรหมจ้อย (2559) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ประชากรคือ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกในจังหวัดนนทบุรี 402 แห่ง จำแนกเป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 168 แห่ง สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 211 แห่ง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) 6 แห่ง สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา 11 แห่ง และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา 6 แห่ง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกและแบบบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) การประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการประเมินเพื่อชี้ทิศทางการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐาน ไม่ตัดสินรับรองมาตรฐาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ร้อยละ 100 2) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 75.83 โดยได้รับการรับรองมาตรฐานระดับดีมาก ร้อยละ 14.69 3) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาสังกัดกศน.จังหวัดนนทบุรี พบว่าสถานศึกษาได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 83.33 4) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอาชีวศึกษา สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 54.55 และ 5) ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ร้อยละ 100

วีราภรณ์ กาใจ (2558, น. 76-80) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 2) สังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา 3) ศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประชากร คือ รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 123 โรงเรียน และผู้บริหารจำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสอบถามการนำผลการประเมินภายนอกไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปว่า 1) การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในภาพรวมจำแนกตาม

ระดับสถานศึกษา พบว่า สมศ. ให้การรับรอง สถานศึกษาระดับปฐมวัย ร้อยละ 97.65 สมศ. ให้การรับรองสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 58.53 จำแนกตามระดับคุณภาพโรงเรียน โรงเรียนที่สมศ. ให้การรับรองร้อยละ 66.67 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำแนกตามที่ตั้งสมศ. ให้การรับรอง โรงเรียนในอำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ใกล้เมือง ร้อยละ 77.78 เมื่อจำแนกตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ ระดับปฐมวัย กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานและกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 56.32 และ 47.70 ตามลำดับส่วนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ได้ระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 63.01 และ 56.50 ตามลำดับ 2) ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามพบว่า ระดับปฐมวัย ควรพัฒนาเด็กด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม สุขภาพ สุขนิสัยตามวัย จัดกิจกรรมที่มีความปลอดภัย และจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านปฐมวัยส่วนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรส่งเสริมด้านสุขอนามัยที่ดี ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านการอ่าน การเขียน การคิดแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีการนิเทศติดตามสม่ำเสมอ ควรพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นปัจจุบัน และมีการประเมินคุณภาพภายในจากสถานศึกษาและต้นสังกัด 3) การศึกษานวัตกรรมหรือแนวปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษา พบว่า ด้านผู้เรียนใช้วิธีการสอนแบบโครงการ ด้านส่งเสริม ด้านอาชีพ โครงการบ่อแก้วโมเดล ด้านจริยธรรมคุณธรรม โครงการยุวทูตความดี ด้านวัฒนธรรมพื้นบ้าน โครงการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น ด้านผู้บริหาร การบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบ “จิราธิวัฒน์” และ 4) การนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า การนำผลการประเมินไปใช้ในด้านกลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐานมีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ การนำไปใช้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ร้อยละ 89.34 รองลงมา คือ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและต้นสังกัด ร้อยละ 88.71 กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ นำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา ร้อยละ 82.81 กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม มีระบบการปฏิบัติสูงสุด คือ นำไปส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูป ร้อยละ 86.99

วรรณดี แสงประทีปทอง และ สมคิด พรหมจ้อย (2558, น. 58-59) สังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2) การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ 3) ศึกษาแนวโน้มของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยประกอบด้วย วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และดุชฎินิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จัดพิมพ์ระหว่างปีการศึกษา 2545 ถึง 2556 จำนวนทั้งหมด 163 เรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสังเคราะห์งานวิจัย 1 ฉบับ และแนวทางการสนทนากลุ่ม รวบรวมข้อมูลจากวิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระและดุชฎินิพนธ์ แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาทั้งหมด ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 ถึง 2546 จากสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปว่า 1) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาจำแนกตามเนื้อหาสาระ/ประเด็นที่ศึกษา พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาเครื่องมือวัด รองลงมาได้แก่ การพัฒนาตัวบ่งชี้ เกณฑ์ และมาตรฐานการประเมินงานการศึกษาค้นคว้าอิสระส่วนใหญ่เป็นการประเมินหลักสูตร รองลงมาคือการประเมินโครงการ ส่วนดุชฎินิพนธ์เป็นการพัฒนารูปแบบ และการพัฒนาระบบจำนวนใกล้เคียงกัน ประเภทของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นการวิจัยและพัฒนา รองลงมาเป็นการวิจัยเชิงประเมิน ส่วนใหญ่ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ได้มาแบบเจาะจง สำหรับงานวิจัยที่ใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์มากที่สุด รองลงมาใช้แบบสอบถาม และแบบทดสอบ ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ใช้สถิติพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา 2) ผลการสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา พบว่า 2.1) วิทยานิพนธ์มีทั้งหมด 127 เรื่อง ประเด็น/เนื้อหาที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาด้านนวัตกรรมทางการประเมิน ได้แก่ การพัฒนาเครื่องมือ การพัฒนาตัวชี้วัด เกณฑ์ และมาตรฐาน การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนารูปแบบ/ระบบ รองลงไปเป็นการประเมินเป้าหมายต่างๆ และการประกันคุณภาพการศึกษา 2.2) การศึกษาค้นคว้าอิสระมีทั้งหมด 25 เรื่อง เป็นงานวิจัยเชิงประเมิน ส่วนใหญ่เป็นการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รองลงไปเป็นการประเมินโครงการที่ดำเนินงานในสถานศึกษา 3) ดุชฎินิพนธ์มีทั้งหมด 11 เรื่อง เป็นงานวิจัยและพัฒนาทุกเรื่อง โดยเป็นการพัฒนาระบบการประเมิน/ระบบประกันคุณภาพ และการพัฒนารูปแบบการประเมิน/รูปแบบการประกันคุณภาพ 3) แนวโน้มงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับวิทยาการประเมิน และการนำวิธีวิทยาการประเมินไปประยุกต์ใช้กับประเด็นเนื้อหาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในวงการศึกษา โดยงานวิจัยแต่ละระดับ ได้แก่ วิทยานิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ และดุชฎินิพนธ์ ทำใน theme เดียวกันได้ ความแตกต่างของงานแต่ละกลุ่มอยู่ที่ความซับซ้อน ความเป็นนวัตกรรม ความยั่งยืนของงานวิจัย

สุทธา รัตนศักดิ์ (2544) สังเคราะห์งานวิจัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2536-2543 จำนวน 83 เรื่องในเชิงปริมาณและ

เชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบบันทึกสรุปรายละเอียดงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดำเนินการสังเคราะห์เชิงปริมาณโดยการจำแนกข้อมูล แจกแจงความถี่และคำนวณค่าสถิติร้อยละ และสังเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการจำแนกเนื้อหาและข้อค้นพบของงานวิจัยเรียบเรียงสาระสำคัญแล้วสรุปเป็นหมวดหมู่เดียวกัน ผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าเนื้อหาของงานวิจัยเป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการสอนมากที่สุด จำนวน 37 เรื่อง และผลของการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ พบว่าวิธีการสอนทุกวิธีทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนตามวิธีสอนแบบปกติ ส่วนสื่อการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกสื่อ และทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนโดยไม่ได้ใช้สื่อการสอน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) สังเคราะห์แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเพื่อนำเสนอตัวอย่างการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ประชากรที่ใช้ในการสังเคราะห์เป็นผลงานการวิจัยวิทยานิพนธ์ บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมทั้งตำราที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง รวมทั้งสิ้น 10 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์เอกสาร/งานวิจัยแหล่งข้อมูล คือ หอสมุดแห่งชาติ สถาบันวิทยบริการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหอสมุดกลางของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ เดือนมีนาคม-เดือนมิถุนายน 2549 การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์พบว่า

1. แนวคิด/ทฤษฎีที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่นิยมใช้ในวงการศึกษ ในช่วงปี 2535-2548 มี 4 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง ทฤษฎีพหุปัญญา ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. ตัวอย่างวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ มี 5 วิธี ได้แก่ การสอนแบบซิปปา การสอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสอนแบบ OK5R การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา และการสอนแบบร่วมมือ Co-op-Co-op

วาสนา กุศลมาลย์ (2550) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและการประถมศึกษา มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะงานวิจัย เพื่อสรุปภาพรวมขององค์ความรู้ที่ได้จากข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของงานวิจัยในขอบเขตเนื้อหา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิธีสอน ด้านสื่อการสอน และด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้

จากงานวิจัยระดับปริญญาโท วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และรายงานการค้นคว้าอิสระของนิสิต นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต ซึ่งทำการวิจัยระหว่างปีการศึกษา 2540-2548 จำนวน 91 เรื่อง โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการสังเคราะห์งานวิจัย สรุปได้ดังนี้ ตอนที่ 1 สรุปลักษณะของงานวิจัย ประกอบด้วย ประเภทของวิจัย ปีที่พิมพ์ เผยแพร่ ขอบข่ายเนื้อหา งานวิจัย ระดับการศึกษาและสถาบันของผู้ทำวิจัย สถานศึกษา ระดับชั้นและกลุ่มสาระที่ศึกษาวิจัย การตั้งสมมติฐาน ประชากร กลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และสถิติที่ใช้ในงานวิจัย ตอนที่ 2 สรุปข้อค้นพบจากการสังเคราะห์งานวิจัย 3 ด้าน 1) ด้านวิธีสอน เทคนิควิธีสอนที่ใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เช่น เทคนิคการระดมพลังสมอง การฝึกคิดแบบอเนกนัย การฝึกคิดแบบหมวกหกใบ การใช้แผนผังทางปัญญา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ผู้สอนต้องศึกษาค้นคว้า เตรียมการ ฝึกปฏิบัติก่อนจัดกิจกรรมกับนักเรียน การจัดการเรียน การสอนต้องทำตามขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการจัดกิจกรรม ขั้นสรุป มีการวัดและประเมินผลทั้งผู้เรียนและผู้สอน มีการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามธรรมชาติวิชา เหมาะสมกับสาระ วิชา ประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียน 2) ด้านสื่อการสอน สื่อการสอนมีความสำคัญและมีความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน ทำให้บทเรียนง่ายขึ้น สร้างความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกัน สื่อที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นสื่อที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จัดหาเตรียมโดยครูผู้สอนซึ่งผ่านการปรับ ประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา วิชา ประสบการณ์ และความต้องการของผู้เรียนในระดับการศึกษาปฐมวัยควรใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม นักเรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วย 3) ด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นจำนวนมาก และหลายรูปแบบ ทั้งการศึกษาระดับปฐมวัยและประถมศึกษาหากพอที่สรุปได้ว่า แต่ละวิธีสอนที่นำมาทดลองกับแต่ละกลุ่มสาระส่งผลพอที่จะยอมรับและนำไปใช้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ ควรได้มีการศึกษาทดลองและนำไปใช้ต่อไป

ที่ศวรธรณ คำทองสุข (2550) สังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การวิเคราะห์ห่อภิมาณและการวิเคราะห์เนื้อหา โดยมีจุดประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ลักษณะและปริมาณงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด การเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2) วิเคราะห์ลักษณะและความแตกต่างของขนาดอิทธิพลของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย 3) วิเคราะห์เนื้อหาของผลงานวิจัยทางด้านการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และ 4) สังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ จำนวน 49 เล่ม ผลงานวิจัยทางด้านการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จำนวน 60 ค่า และมีตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษารวม 29 ตัวแปร เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและแบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวน และ

การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า 1) งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2) ค่าขนาดอิทธิพลในระดับรายงานวิจัยมีจำนวน 32 ค่า และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.504 ส่วนชุดการทดสอบสมมติฐานมีค่าอิทธิพลจำนวน 60 ค่า และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.9143 3) ค่าเฉลี่ยของขนาดอิทธิพลมีความแตกต่างกันตามตัวแปรต่อไปนี้ คือ ตัวแปรประเภทสื่อ/อุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทตัวแปรตาม แบบแผนการวิจัย จำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเครื่องมือวัดตัวแปรอิสระ 4) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ พบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่มีการวิจัย มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอดแทรกชีวิตจริงเข้ากับเนื้อหาวิชาที่เรียน และรูปแบบการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ กับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น 5) ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้ พบว่า มีการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ 2 รูปแบบ คือการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำหรับการวิจัยในด้านการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการศึกษาครบทุกช่วงชั้น โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้ถูกนำมาสอดแทรกกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ มากที่สุด ส่วนงานวิจัยด้านบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1 ช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 โดยลักษณะของการบูรณาการมี 2 แบบ คือ แบบคู่ขนานหรือบูรณาการระหว่าง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนอีกแบบคือ แบบพหุวิทยาการ ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ใช้เป็นแกนกลางมี 4 กลุ่ม คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สรุปผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ข้อสรุปว่า การสังเคราะห์งานวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของการสังเคราะห์และลักษณะของงานวิจัย ได้แก่ การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ คือ การอ่านวิจัยหลายๆ เรื่อง แล้วนำมาสรุปเข้าด้วยกัน และการสังเคราะห์เชิงปริมาณ คือ การวิเคราะห์ตัวเลขในงานวิจัยแต่ละเรื่อง เป็นการวิเคราะห์ของงานวิจัยแล้วหาข้อสรุป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์

แหล่งข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์ ได้แก่

1.1 รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 32 ฉบับ

1.2 ครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเลิศ จำนวน 4 ท่าน จากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ และโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการสังเคราะห์ ได้แก่

2.1 นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา

2.3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา

3. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร ตำรา คู่มือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงร่างและขอบเขตของเนื้อหาในประเด็นการสร้างแบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

3.1.3 สร้างประเด็นแบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาตามขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนด จากนั้นนำประเด็นการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบ เพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านของภาษาที่ใช้และปรับแก้คำผิด

3.1.4 นำประเด็นการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน(ดังปรากฏในภาคผนวก ง) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของประเด็นการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.5 – 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามของการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษากับลักษณะเฉพาะของกลุ่มมีความสอดคล้องกัน

3.1.5 นำประเด็นการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1.6 นำประเด็นการทักข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้

3.2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา มีลำดับขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีจากหนังสือ เอกสาร ตำรา คู่มือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)

3.2.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงร่างและขอบเขตของเนื้อหาในประเด็นการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview)โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

3.2.3 สร้างประเด็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาตามขอบเขตของเนื้อหาที่กำหนด จากนั้นนำประเด็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในด้านของภาษาที่ใช้และปรับแก้คำผิด

3.2.4 นำประเด็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาด้านเนื้อหา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 ท่าน(ดังปรากฏในภาคผนวก ง) เพื่อ

ตรวจสอบคุณภาพของประเด็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.5 – 1.00 แสดงว่า ข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษากับลักษณะเฉพาะของกลุ่มมีความสอดคล้องกัน

3.2.5 นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบหาค่าดัชนีความคล้อย (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.6 นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 สํารวจรายชื่อสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รายชื่อสถานศึกษาจำนวน 32 โรงเรียน

4.2 รวบรวมรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ได้รายงานจำนวน 32 ฉบับ

4.3 คัดเลือกรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเกณฑ์การคัดเลือกรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาสังเคราะห์นั้น คัดเลือกจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีนวัตกรรมทางการศึกษาหรือตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ได้จำนวน 19 ฉบับ

4.4 รวบรวมนวัตกรรมทางการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาสังเคราะห์ได้ทั้งหมดจำนวน 38 เรื่อง จากรายงานจำนวน 19 ฉบับ

4.5 บันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกครอบคลุมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำมาสังเคราะห์ จำนวน 38 เรื่อง

4.6 นำนวัตกรรมทางการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการแยกประเภทลงในแบบบันทึกข้อมูลการจัดประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา

4.7 บันทึกข้อมูลตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศลงในแบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา ด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากครูผู้รับผิดชอบการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษานั้นๆ

4.8 เสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีลงในแบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้การสังเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ความถี่และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

6. เกณฑ์การคัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่าง

นวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่างเลือกมาจากนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นกรณีตัวอย่าง ดังนี้

6.1 เป็นสิ่งที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และสามารถทำงานนั้นๆ ได้ดีกว่าสิ่งเดิมและคุ้มค่า

6.2 เป็นนวัตกรรมมีความเหมาะสมกับระบบการใช้งานนั้นๆ และตรงกับความต้องการของผู้ใช้

6.3 นวัตกรรมทางการศึกษานั้นสามารถที่จะใช้ได้ผลจริง และได้ผลที่ดีกว่าของเดิมอย่างแน่นอน

6.4 มีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง

6.5 มีกระบวนการพัฒนานวัตกรรมก่อให้เกิดประสบการณ์และการเรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียน

6.6 มีการนำไปใช้ได้ง่าย สะดวก และมีขั้นตอนการใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้ดี

6.7 มีแปลกใหม่ ไม่เคยมีหรือปรากฏมาก่อนสามารถนำไปพัฒนาแก้ปัญหาผู้เรียนได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

ตอนที่ 2 กรณีตัวอย่างนวัตกรรมการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

สำหรับรายละเอียดแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี มีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามทั้งหมด จำนวน 32 ฉบับ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามที่มีนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 19 ฉบับ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามที่ไม่มีนวัตกรรมการศึกษา จำนวน 13 ฉบับ และรวมจำนวนนวัตกรรมการศึกษาได้ทั้งหมด 38 เรื่อง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานศึกษาที่มีนวัตกรรมทางการศึกษาจากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนวัตกรรมทางการศึกษา
1	โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3	มี 1 เรื่อง
2	โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุमारผดุงวิทย์)	มี 1 เรื่อง
3	โรงเรียนสงวนหญิง	มี 2 เรื่อง
4	โรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา	มี 2 เรื่อง
5	โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย	มี 1 เรื่อง
6	โรงเรียนบ่อกรูวิทยา	มี 1 เรื่อง
7	โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย	มี 1 เรื่อง
8	โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์	มี 5 เรื่อง
9	โรงเรียนหรรษาสุจิตต์วิทยา 2	มี 2 เรื่อง
10	โรงเรียนศรีประจันต์ (เมธีประมุข)	มี 2 เรื่อง
11	โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา	มี 4 เรื่อง
12	โรงเรียนบางลี่วิทยา	มี 3 เรื่อง
13	โรงเรียนหนองวัลย์เปரியวิทยา	มี 2 เรื่อง
14	โรงเรียนทุ่งแฝกพิทยาคม	มี 1 เรื่อง
15	โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 6	มี 3 เรื่อง
16	โรงเรียนดอนคาวิทยา	มี 1 เรื่อง
17	โรงเรียนสระยายโสมวิทยา	มี 1 เรื่อง
18	โรงเรียนอู่ทอง	มี 3 เรื่อง
19	โรงเรียนอู่ทองศึกษาลัย	มี 2 เรื่อง
20	โรงเรียนด่านช้างวิทยา	ไม่มี
21	โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา	ไม่มี
22	โรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา	ไม่มี
23	โรงเรียนสามชุกรัตนโกคาราม	ไม่มี
24	โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 5	ไม่มี
25	โรงเรียนสวนแตงวิทยา	ไม่มี
26	โรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 7	ไม่มี

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวนนวัตกรรมทางการศึกษา
27	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี	ไม่มี
28	โรงเรียนตลิ่งชันวิทยา	ไม่มี
29	โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 1	ไม่มี
30	โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา	ไม่มี
31	โรงเรียนวังห้วยราษฎร์สามัคคี	ไม่มี
32	โรงเรียนหนองหญ้าไซวิทยา	ไม่มี

การจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นวัตกรรมทางด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจำนวน 19 เรื่อง รองลงมาอันดับที่ 2 คือ นวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอน มีจำนวน 16 เรื่อง อันดับที่ 3 คือ นวัตกรรมทางด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 2 เรื่อง อันดับที่ 4 นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร มีจำนวน 1 เรื่อง และอันดับที่ 5 คือ นวัตกรรมทางด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 จำแนกประเภहनวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเภहनวัตกรรมทางการศึกษา	นวัตกรรมทางการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา
1. นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร	1. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา
2. นวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอน	2. การจัดการเรียนการสอน 8 ชั้นตอน	โรงเรียนหรรษา-สุจิตต์วิทยา 2
	3. โครงการพิเศษศูนย์นี้มีรอยยิ้ม	โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา
	4. โครงการค่ายดนตรีกีตาร์ศิลป์	โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา	นวัตกรรมทางการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา
2. นวัตกรรมทางด้าน การเรียนการสอน (ต่อ)	5. โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive Schools	โรงเรียนหนองวัลย์เปரியง- วิทยา
	6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบ โครงการโดยใช้หุ่นยนต์เป็นสื่อสำหรับ ชั้นมัธยมศึกษา 2	โรงเรียนอุ้มทอง
	7. โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมผู้เรียน	โรงเรียนบรรหารแจ่มใส- วิทยา 3
	8. โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนสงวน หญิงกับนักเรียนในรัฐที่สมาเนียประเทศ ออสเตรเลีย	โรงเรียนสงวนหญิง
	9. โครงการการศึกษาทางไกลระหว่าง โรงเรียนมัธยมปลายในไทยและอเมริกา ผ่านโปรแกรมสไกป์ (Skype)	โรงเรียนสงวนหญิง
	10. สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง ศูนย์ เรียนรู้ในกีฬาวูซูของจังหวัดสุพรรณบุรี	โรงเรียนศรีประจันต์ (เมธีประมุข)
	11. สถานศึกษาเป็นศูนย์ของชุมชนใน การบริการด้านพลาณามัย	โรงเรียนศรีประจันต์ (เมธีประมุข)
	12. สถานศึกษาพอเพียง	โรงเรียนหนองวัลย์เปரியง- วิทยา
	13. โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ	โรงเรียนดอนคา
	14. สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ดีเด่น เปิดบ้านเล่าขานสิ่งดีดี วิถีพุทธเน้น จิตอาสา	โรงเรียนสระยาโยสม- วิทยา
	15. รายงานผลการใช้เอกสาร ประกอบการเรียน ชุดโลก ดวงดาว และ อวกาศ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	โรงเรียนบางลี่วิทยา

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา	นวัตกรรมทางการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา
2. นวัตกรรมทางด้าน การเรียนการสอน (ต่อ)	16. รายงานผลการใช้แบบฝึกทักษะ คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	โรงเรียนบางลี่วิทยา
	17. รายงานผลการใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	โรงเรียนบางลี่วิทยา
3. นวัตกรรมทางด้าน สื่อการสอนและ เทคโนโลยีทางการศึกษา	18. หุ่นยนต์ ควบคุมด้วย ไมโครคอนโทรลเลอร์	โรงเรียนบางปลาหมอ (สูงสุมาลย์)
	19. บทเรียนสำเร็จรูป ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา	โรงเรียนธรรมโชติ- ศึกษาลัย
	20. หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการ เรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตามรอยบางแม่หม้าย	โรงเรียนบางแม่หม้าย- ราษฎร์รังสฤษดิ์
	21. แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐ- ราษฎร์รังสฤษดิ์
	22. เอกสารประกอบการเรียนวิชา ชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐ- ราษฎร์รังสฤษดิ์
	23. ภาพยนตร์สั้น ระดับมัธยมศึกษา เรื่อง ลูกของแผ่นดิน	โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐ- ราษฎร์รังสฤษดิ์
	24. หลักการเขียนโปรแกรมทาง ภาษาคอมพิวเตอร์ เรื่องคำสั่งควบคุมการ ทำงานแบบ Selection ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5	โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐ- ราษฎร์รังสฤษดิ์
	25. เอกสารประกอบการสอนวิชาสุข ศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา
26. แบบฝึกพื้นฐานกีฬาเซปักตะกร้อ สำหรับผู้เรียน	โรงเรียนทุ่งแฝกพิทยาคม	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา	นวัตกรรมทางการศึกษา	ชื่อสถานศึกษา
3. นวัตกรรมทางด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา (ต่อ)	27. ภาพสีโปสเตอร์สัตว์โลกในจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์	โรงเรียนบรรหารแจ่มใส-วิทยา 6
	28. ภาพวาดจากสีชอล์กได้รับรางวัลยอดเยี่ยม อันดับ 1 ระดับประเทศ	โรงเรียนบรรหารแจ่มใส-วิทยา 6
	29. เครื่องบดอัดจากพลังงานแสงอาทิตย์	โรงเรียนบรรหารแจ่มใส-วิทยา 6
	30. ชุดการเรียนรู้แบบสื่อประสม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องวิธีเรียงลำดับ สับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนอุ้มทอง
	31. แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์คุณธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	โรงเรียนอุ้มทอง
	32. กระดาษสร้างงานศิลป์	โรงเรียนอุ้มทองศึกษาลัย
	33. สร้างภาพสวยด้วยดินสี	โรงเรียนอุ้มทองศึกษาลัย
	34. โครงการขดลวดรูปสัตว์	โรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา
	35. ผลิตภัณฑ์จักสานจากไม้ตง	โรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา
4. นวัตกรรมทางด้าน การประเมินผล	36. นวัตกรรมพัฒนาการอ่าน	โรงเรียนพระราชสุจิตต์-วิทยา 2
	-	-
5. นวัตกรรมทางด้าน การบริหารจัดการ	37. โครงการพัฒนาความพร้อมในด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่โรงเรียน	โรงเรียนบ่อกรูวิทยา
	38. ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่าง การปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็น ประโยชน์ต่อสังคม	โรงเรียนกรรณสูต-ศึกษาลัย

ตอนที่ 2 กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ล้วนแต่เป็นการนำเอาวิถีปฏิบัติ หรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยแต่ละสถานศึกษานั้นๆ มุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาตามประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา ประเภทละ 1 เรื่อง

ตารางที่ 4.3 ตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษา

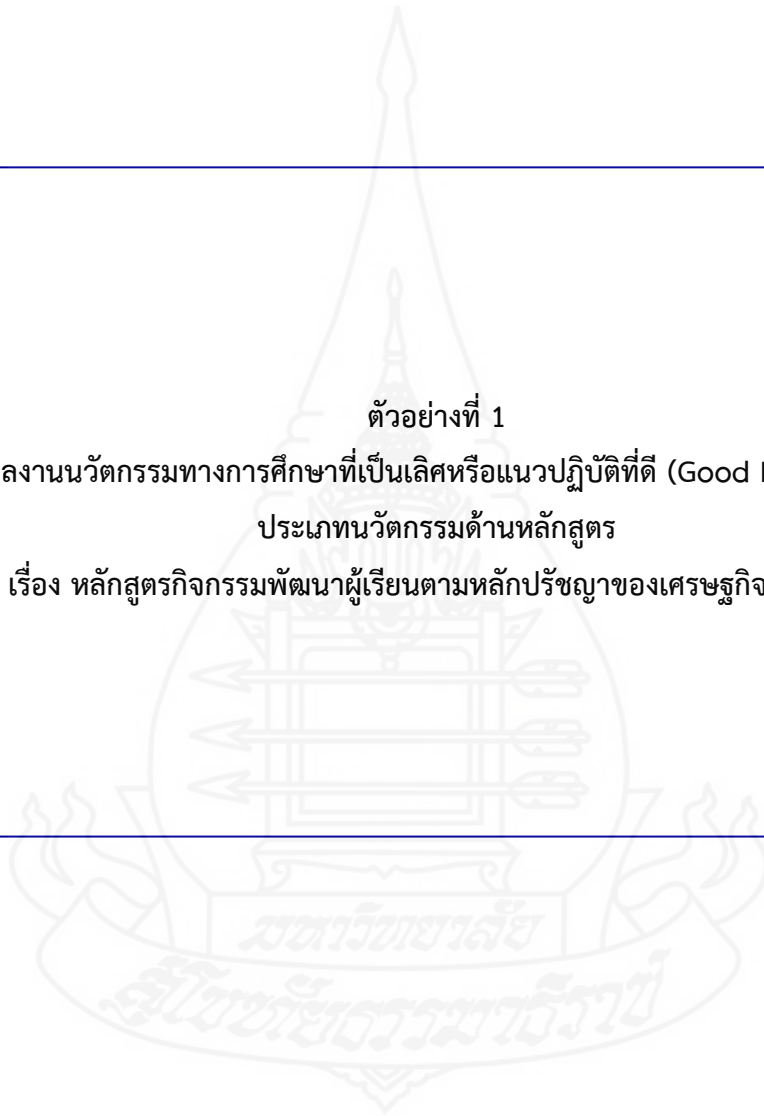
ประเภทนวัตกรรมทางการศึกษา	นวัตกรรมทางการศึกษา
ประเภทนวัตกรรมทางด้านหลักสูตร	หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ประเภทนวัตกรรมทางการเรียนการสอน	โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive School
นวัตกรรมทางด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา	หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย”
ประเภทนวัตกรรมทางการบริหารจัดการ	ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม
ประเภทนวัตกรรมทางการประเมินผล	(พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม)

ตัวอย่างที่ 1

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

ประเภทนวัตกรรมด้านหลักสูตร

เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

1. ชื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ชื่อสถานศึกษา

โรงเรียนปอสุพรรณวิทยา

3. ที่มาและความสำคัญ

พระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทาน เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2548 พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมากเพียงใด ทรงเชื่อมั่นว่า การจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้นั้น ประเทศไทยต้องใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทาง และนำยินดีที่ว่าหลังจากนั้นหลายหน่วยงานได้น้อมนำพระราชดำรัสข้างต้นไปยึดถือปฏิบัติ อาทิเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” รวมทั้งนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักปฏิบัติ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้หมายถึงประหยัดมัธยัสถ์ไม่ใช้เงิน แต่เป็นการเดินทางสายกลางให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม แต่ละบุคคล หรือองค์กร โดยไม่ลงทุนเกินตัว และยึดหลักคุณธรรม เน้นความมั่นคง และยั่งยืน เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญา ซึ่งแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษานั้น จะต้องมุ่งพัฒนาที่ตัวครูก่อนเป็นอันดับแรก เพราะครูถือว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และปลูกฝังสิ่งต่างๆ ให้แก่เด็ก ดังนั้นจึงควรส่งเสริมครูให้มี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ก่อน เพราะเมื่อครูเข้าใจ ครูก็จะได้ เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ ครูจะสอนให้เด็กรู้จักพอ ครูจะต้องรู้จักพอก่อน โดยอยู่อย่างพอเพียง และเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับเด็ก เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้เด็กรู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้เด็กมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดย สอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สาระเรียนรู้ต่างๆ เพื่อสอนให้เด็กรู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุล ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากร ต่างๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่า ของวัฒนธรรมค่านิยมความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบ หนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อม ในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้นสำคัญคือครู จะต้องรู้จัก บูรณาการการเรียนการสอนให้เด็กและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่างๆ ทั้งด้าน สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้จะเกิดขึ้นได้ ครูต้องโดยใช้ความรู้และ คุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน กิจกรรมทั้งหมดนี้สำคัญคือ ต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย โดยสถานศึกษาควรตั้งเป้าให้เกิดการจัดการศึกษาตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง สอดแทรกเข้าไปในกระบวนการเรียนรู้สอนให้เด็ก ฟังตนเองให้ได้ก่อนจนสามารถเป็นที่ฟังของคน อื่นๆ ในสังคมได้ต่อไป

4. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

4.1 ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และตระหนักใน ความสำคัญ ของการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

4.1.1 มีความรู้ ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเชื่อมโยงกับ ระบบเศรษฐกิจทั่วไป

4.1.2 มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.1.3 เห็นประโยชน์ และตระหนักในสำคัญของการดำเนินชีวิตตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการใช้แนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาตนเอง พัฒนากลุ่ม และพัฒนาสังคม

4.2 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ดังนี้

4.2.1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาอาชีพ เช่น การเกษตร การผลิต และจำหน่ายสินค้า การดำเนินธุรกิจ การใช้จ่ายและการออม ฯลฯ

4.2.2 ใช้และพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้ได้ประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน

4.2.3 สืบสานและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2.4 รักและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

4.3 ปฏิบัติตนและดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

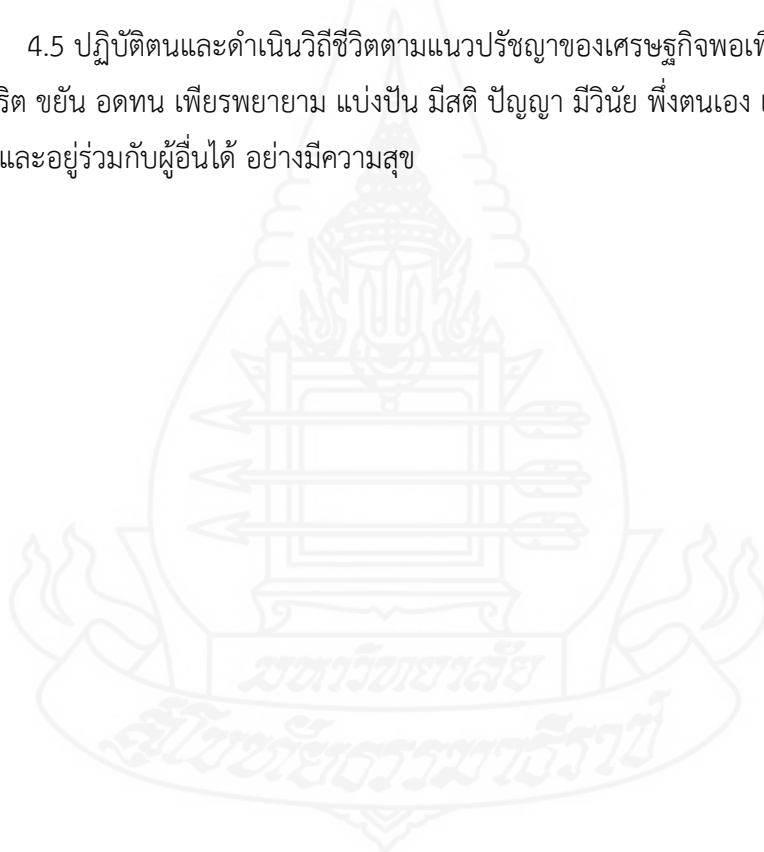
4.3.1 ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ รู้จักการประมาณตน รู้จักศักยภาพของตนเอง
ที่มีอยู่

4.3.2 ปฏิบัติตนอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติสิ่งต่างๆ บนพื้นฐานของความมีสติ ปัญญา ยึด
ทางสาย กลางในการปฏิบัติ

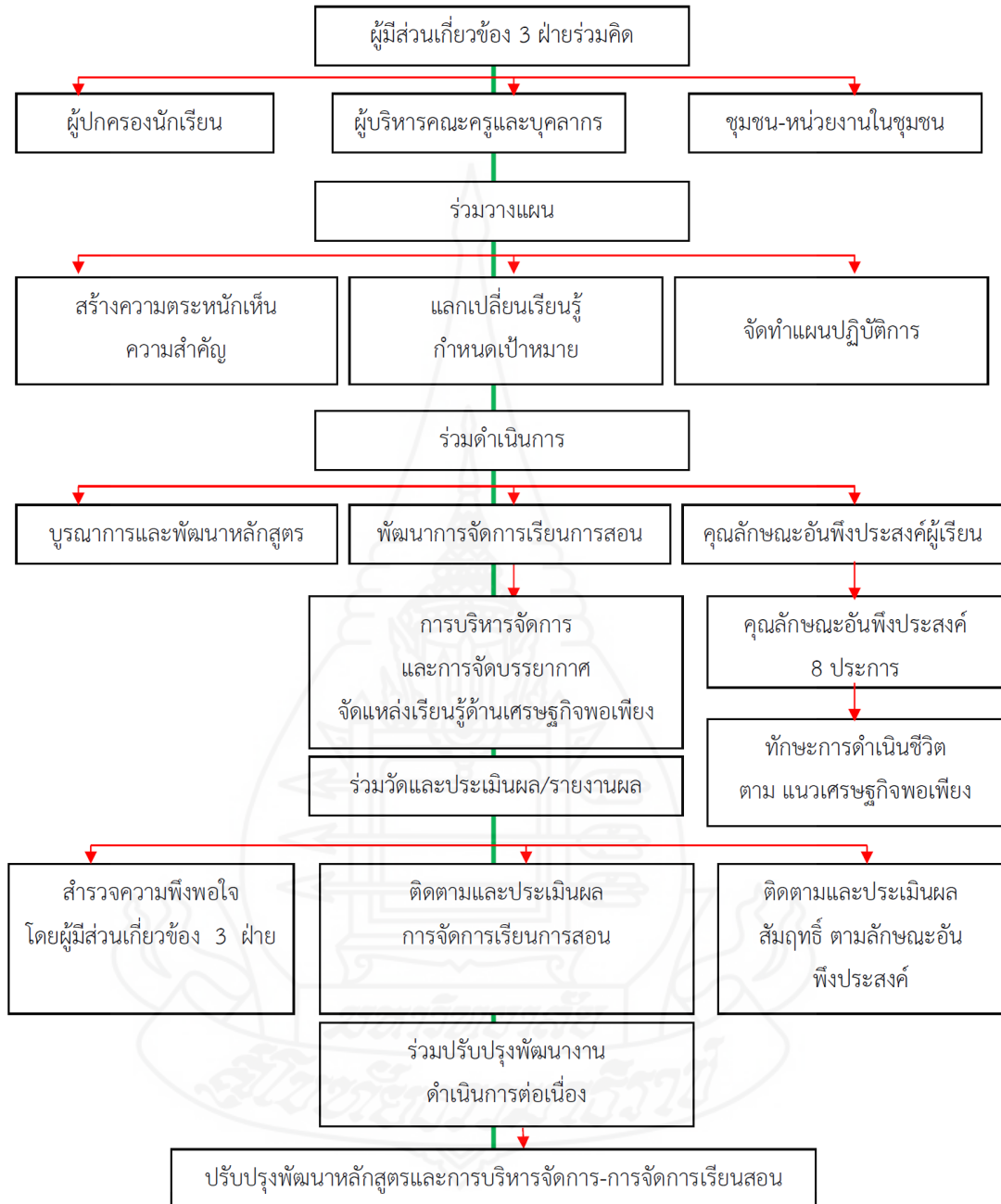
4.3.4 มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ

4.4 มีความรอบรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดวิเคราะห์และปฏิบัติด้วยความรอบคอบ
ระมัดระวัง

4.5 ปฏิบัติตนและดำเนินวิถีชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน เพียรพยายาม แบ่งปัน มีสติ ปัญญา มีวินัย พึ่งตนเอง แบ่งปัน เอื้ออาทร
รับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

5. กระบวนการดำเนินงาน

ภาพที่ 4.1 กระบวนการดำเนินงานหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

5.1 การพัฒนาหลักสูตรมีแนวทางดำเนินการดังนี้ สถานศึกษามีการพัฒนาหรือบูรณาการเนื้อหาสาระของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

5.1.1 สถานศึกษานำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาพิจารณาปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรสถานศึกษา

5.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ปรับให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของหลักสูตรสถานศึกษาที่ปรับปรุงหรือเพิ่มเติม

5.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปรับปรุง เพิ่มเติมหรือจัดทำสาระการเรียนรู้ หน่วยการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น

5.2 การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียน เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เน้นการปฏิบัติจริง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

5.2.1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ การจัดการที่เริ่มจากชีวิตประจำวัน และเชื่อมโยงสู่ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลก

5.2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นการทดลองการปฏิบัติจริงทั้งในสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา ทั้งในรูปของการจัดทำโครงการ และอื่นๆ ทั้งการศึกษา รายบุคคล และเป็นกลุ่ม

5.2.3 มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ (Attribute)

5.3 การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานศึกษามีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ ปูปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และเอื้อต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

5.3.1 จัดอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เน้นความร่วมมือร่วมใจ ประโยชน์ใช้สอย เป็นแหล่ง เรียนรู้ และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5.3.2 กำหนดระเบียบธรรมเนียมปฏิบัติในสถานศึกษา ที่ส่งเสริมความมีระเบียบวินัย เคารพธรรมเนียม ปฏิบัติ กฎกติกาของสังคมส่วนรวม เช่น การเข้าคิวการรับประทานอาหาร การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรร่วมกัน

5.3.3 ส่งเสริมและพัฒนาบรรยากาศด้านคุณธรรม เช่น การทำบุญ การบริจาค การปฏิบัติกิจทางศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การยกย่องส่งเสริมผู้กระทำความดี การส่งเสริมการแบ่งปัน การช่วยเหลือกันและกัน ฯลฯ

5.3.4 ส่งเสริมการแสวงหาความรู้ และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดการแข่งขัน การหาความรู้โดยสื่อเทคโนโลยีและอื่นๆ

5.3.5 สถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา

5.3.6 สถานศึกษาจัดโครงการและกิจกรรมส่งเสริมการปฏิบัติตนและการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

- 6.1 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านงบประมาณและให้กำลังใจอย่างเต็มที่
- 6.2 ครูทุกคนให้ความร่วมมือร่วมใจอย่างเต็มที่และเต็มใจ
- 6.3 นักเรียนให้ความร่วมมือและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรม
- 6.4 ผู้ปกครอง ชุมชน ชื่นชมยินดี และพึงพอใจ พร้อมให้การสนับสนุนกิจกรรมอย่างดียิ่ง

7. ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

ระบุข้อสรุป ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และข้อควรระวังที่เป็นแนวทางในการนำวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศไปใช้พัฒนาต่อหรือดำเนินการให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น

7.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

7.1.1 ความไว้วางใจระหว่างโรงเรียนกับประชากรในชุมชน

7.1.2 ความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารสถานศึกษาของประชากรในชุมชน

7.1.3 ความมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำชุมชนกับตัวผู้บริหารสถานศึกษา

7.2 การนำศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนเล็กๆ นำมาหลอมรวมเพื่อเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนใหญ่ และการเผยแพร่การทำการเกษตรทฤษฎีแนวใหม่ของชุมชน บ่อสุพรรณ

7.2.1 การสืบค้นข้อมูลเชิงลึก

7.2.2 ข้อมูลด้านความเชื่อ ความศรัทธา ที่ไม่เหมือนกันของแต่ละชุมชนอย่างนำมา
รวมกันจะทำให้เกิดความขัดแย้ง

7.2.3 การประสานงานและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ในการจัด
กิจกรรมต่างๆ

7.3 การนำผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนจากศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของ
ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ ออกงานโชว์หรือแสดงหรือนำเสนอทางผลงานเชิงวิชาการ
เพื่อการยอมรับของทุกฝ่าย

**การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
โรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยาน อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี**

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยหลักในการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษา เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และสอดคล้องกับหลักการของการจัดการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจึงดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรายละเอียด ดังนี้ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (พ.ศ. 2550-2554)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยแนวทางการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปจัดการศึกษา
2. จัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนทุกระดับการศึกษา โดยสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตนบุคคลและครอบครัว รู้จักนำไป ประยุกต์ใช้ นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศ
3. จัดทำแนวทางการจัดระบบบริหารจัดการของสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร

แนวทางการขับเคลื่อน

1. อบรมสัมมนาผู้บริหารการศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. ฝึกอบรมและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการสู่การเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ให้สถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ 1:10 แห่ง ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

แนวทางการขับเคลื่อน

1. เผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการศึกษา โดยจัดทำ สื่อรูปแบบต่างๆ

2. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล

แนวทางการขับเคลื่อน

ในการติดตามและประเมินผลเพื่อทราบการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน การบริหาร จัดการ และการพัฒนาเครือข่าย โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดให้มีคณะกรรมการติดตามประเมินผลระดับกระทรวง ระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานในภาพรวม ระดับภูมิภาค และสถานศึกษา
2. กำหนดรูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ และคู่มือในการติดตาม และประเมินผล
3. ดำเนินการติดตามประเมินผล และรายงานผล

แนวทางการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. เป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึก รักสิ่งแวดลอม และเห็นคุณค่าของ วัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

2. จุดหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

จุดหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

แนวทางดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีแนวดำเนินการ 2 ส่วน คือ

1. การบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้
  - 1.1 การบริหารงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป
  - 1.2 การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี บนฐานของความเป็นเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพ และไม่ประมาท

2. การจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

2.1 สอดแทรกหลักคิดเศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ โดยจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนรู้ ที่มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ สาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ

2.2 ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

1. แนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถบูรณาการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่เคร่งครัดรูปแบบของการเขียนหน่วย / แผนการจัดการเรียนรู้ ปรับได้ตามธรรมชาติของวิชา ระดับชั้น ตามบริบทของโรงเรียน แต่ขอให้คงหัวข้อสำคัญ ได้แก่

2.1 ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2 สาระการเรียนรู้

2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.4 สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

2.5 การวัดและประเมินผล

3. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้/ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมและปลูกฝังวิธีการคิด และการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

4. ขั้นตอนการจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีดังนี้

4.1 กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยศึกษาและเลือกมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มสาระ และกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาสาระที่จะเรียน แต่สามารถยืดหยุ่นได้ในแต่ละสถานศึกษา

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาให้สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.4 เลือกสื่อและแหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนการสอน

4.5 กำหนดเครื่องมือ วิธีการวัด และเกณฑ์การประเมินผล ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่

ผู้เรียนได้รับ ได้แก่

4.5.1 นักเรียนได้รับความรู้ที่ชัดเจน

4.5.2 นักเรียนมีแนวทางในการประยุกต์ใช้ความคิดในชีวิตประจำวัน

4.5.3 นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

4.5.4 นักเรียนได้รับการวัดผลตามสภาพจริง

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

จากจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทยนั้น นอกจากการพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญได้กำหนดไว้ในโครงสร้างกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มแล้ว หลักสูตรยังได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ในโครงสร้างด้วย โดยมุ่งส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองค้นพบความสามารถ ความถนัดของตนเองเพื่อการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ เห็นคุณค่าในการประกอบสัมมาชีพ ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การบำเพ็ญประโยชน์ให้ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกส่วนในสังคมทั้งพ่อและแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่าง

ตลอดชีวิต

4. ใช้ประสบการณ์กลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ จินตนาการที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และ

เป้าหมายของสถานศึกษา

7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย

8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้นเรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ลักษณะกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมมีความหลากหลายของเนื้อหา ตามสภาวะภูมิสังคมของโรงเรียน สอดคล้องกับ ความต้องการ/ความจำเป็นของโรงเรียน/คนในชุมชน และเหมาะสมกับภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม และความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิต แต่ที่สุดแล้วต้องปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีวิถีคิด อุบนิสัยและ พฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง

2. เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการหลักโดยนักเรียน และมีครูเป็นผู้นำหรือผู้สนับสนุน กล่าวคือ

2.1 จำนวน นักเรียน/ครู ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ไม่ควรน้อยกว่า 25% ของจำนวนบุคลากรทั้งหมดของโรงเรียน

2.2 นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ควรมีความประพฤติดี สัมผัสใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงดี และมีสุขภาพดี

2.3 ครูที่เข้าร่วมโครงการก็ควรมีความประพฤติดี สัมผัสใจ และมีความพร้อม ในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. การจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ

3.1 พอประมาณกับศักยภาพของนักเรียน พอประมาณกับภูมิสังคมของโรงเรียนและชุมชน ที่ตั้ง ฝึกให้เด็กคิดเป็นทำเป็นอย่างมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในด้านต่างๆ โดยการ ดำเนินกิจกรรมต้องนำไปสู่ความยั่งยืนของผล

3.2 สมเหตุสมผล : มีหลักคิดและหลักปฏิบัติของกิจกรรม ที่สอดคล้องกับหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดของโครงการแสดงถึงความรอบคอบของการวางแผนดำเนิน โครงการ

3.3 ภูมิคุ้มกันที่ดี : การวางแผนโครงการคำนึงถึง ความเสี่ยงในการดำเนินโครงการ โดยมีข้อเสนอทางเลือก หากมีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น

4. การจัดการกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้ความรู้ควบคู่กับคุณธรรม

4.1 กิจกรรมต่างๆ ต้องส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วม ใช้ความรู้ อย่างรอบคอบระมัดระวัง มีความรอบรู้มากยิ่งขึ้น เปิดโอกาสให้ได้มีการพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ

4.2 ส่งเสริมการมีคุณธรรม โดยฝึกการทำงานด้วยความรับผิดชอบ ฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น ความมีระเบียบวินัย มีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอารัด เอาเปรียบผู้อื่น มีความกตัญญูต่อบุคคลที่มีสติปัญญา แยกแยะถูกผิด ควรไม่ควร มีความขยันหมั่นเพียร สนใจใฝ่รู้ อดทน

มีวินัย มีสัมมาคารวะ มีจิตสำนึกเห็น ประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น และทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ร่วมดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม และสืบสานวัฒนธรรมไทย

5. เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล ทางเศรษฐกิจ/สังคม/ สิ่งแวดล้อม ของโรงเรียน และสามารถขยายผลออกสู่ชุมชนได้

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียงในโรงเรียน

1. การจัดการ การผลิต/การบริโภค ในโรงเรียน/ชุมชน ให้เกิดความพอเพียง และสมดุล
2. กินพอดี อยู่พอดี เช่น โครงการอาหารกลางวัน การส่งเสริมการผลิตเกษตรอินทรีย์ / เกษตรผสมผสาน บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง การรักษาสมดุลของสังคม และธรรมชาติ
3. การพัฒนาอาชีพ/สร้างรายได้เสริม โดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือโดยการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม หรือ ต่อยอดกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. การจัดการ และการจัดระบบองค์กรความร่วมมือ ทางการเงิน การผลิต การตลาด เช่น การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การจัดตั้งสหกรณ์รูปแบบต่างๆ การจัดตั้งธนาคารโรงเรียน เป็นต้น
5. การจัดการ (รักษา/ฟื้นฟู) ทรัพยากรธรรมชาติ/สิ่งแวดล้อม/ขยะ ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน อย่างยั่งยืน โดยใช้หลักวิชาการ ความประหยัด ความรอบคอบ
6. การจัดการระบบพลังงานของโรงเรียน/ชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น (ประหยัด ผลิตเอง / ทดแทน)
7. การอนุเคราะห์เกื้อกูล ช่วยเหลือ คนยากจน ผู้ด้อยโอกาส (เช่น ผู้ป่วยโรคเอดส์ เด็กกำพร้า เด็กยากจน) ในสังคม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
8. การสร้างจิตสำนึก รักท้องถิ่น/รักชุมชน เช่น การรักษา/ฟื้นฟู ประเพณี/วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ทางประวัติศาสตร์/โบราณสถานการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ/ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
9. การสร้างจิตสำนึกรักชาติ-ศาสน์-กษัตริย์ เช่น รมณรงค์การเห็นคุณค่าของสินค้าไทย การเรียนรู้ประวัติความเป็นมาของชาติ ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ การเข้า ร่วมในกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ การเรียนรู้คำสอนในศาสนา การฝึกปฏิบัติธรรม เป็นต้น

ตารางตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการอยู่อย่างพอเพียง

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
ด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ	
1. รู้จักการใช้จ่ายของตนเอง ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผลอย่าง พอประมาณ ประหยัด เท่าที่จำเป็น	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกบัญชีรายรับและรายจ่าย - วิเคราะห์บัญชีรายรับและรายจ่าย - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ - ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเพื่อลดรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือย
2. รู้จักออมเงิน มีกลไกลลดความเสี่ยง <ul style="list-style-type: none"> - ระบบสวัสดิการ - ระบบออมเงิน - ระบบสหกรณ์ - ระบบประกันต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ออมอย่างเพียงพอ - สัปดาห์การออม - จัดตั้งกลุ่ม/สหกรณ์ออมทรัพย์
3. รู้จักประหยัด <ul style="list-style-type: none"> - ใช้และกินอย่างมีเหตุผล ไม่ฟุ่มเฟือย - ใช้พลังงานเท่าที่จำเป็น - ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ ไข่กิน ไข่ขาย - ใช้สินค้าที่ประหยัดพลังงาน - รีไซเคิลขยะเพื่อนำมาใช้ใหม่ - นำของเหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์
4. พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ โดย ผลิตหรือสร้างรายได้ ที่ <ul style="list-style-type: none"> - สอดคล้องกับความต้องการ - สอดคล้องกับภูมิสังคม - สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น - สอดคล้องกับทรัพยากรท้องถิ่น 	เน้นการผลิตเพื่อพึ่งตนเองให้เพียงพอกับการบริโภค และการผลิตที่หลากหลาย เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ปลูกพืชผักผสมผสาน - ปลูกพืชสมุนไพรไทย - ผลิตสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น - จัดอบรมพัฒนาอาชีพในชุมชน
ด้านสังคม	
5. รู้จักช่วยเหลือสังคมหรือชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - ปลูกจิตสำนึกสาธารณะ - ปลูกฝังความสามัคคี - ปลูกฝังความเสียสละ - เผยแพร่ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง 	เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม <ul style="list-style-type: none"> - จัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข - จัดกิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส - จัดค่ายพัฒนาเยาวชน - จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน

หลักปฏิบัติ	ตัวอย่างกิจกรรม
ด้านสิ่งแวดล้อม	
6. สร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ - ปลุกจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม - ฟื้นฟูแหล่งเสื่อมโทรมในท้องถิ่น - ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น - ฟื้นฟูดูแลสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	พัฒนาความรู้เกี่ยวกับดิน น้ำ ป่า เพื่อฟื้นฟูรักษา - โครงการชีววิถี - จัดอบรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ - จัดทำฝายแม่ั่ว
ด้านวัฒนธรรม	
7. สืบสานวัฒนธรรมไทย - สร้างจิตสำนึกรักชาติ รักบ้านเกิด - ฟื้นฟูและอนุรักษ์อาหารประจำท้องถิ่น - ฟื้นฟูและอนุรักษ์ดนตรีไทย และเพลงไทย - ฟื้นฟูและอนุรักษ์วัตถุโบราณและโบราณสถาน	- ปลูกฝังมารยาทไทย - ส่งเสริมอาหารประจำท้องถิ่น - ส่งเสริมการใช้ภาษาไทย และภาษาประจำท้องถิ่น - ทำนุบำรุงโบราณวัตถุและโบราณสถาน - พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น - รณรงค์การใช้สินค้าไทย
8. ส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม - ปลุกจิตสำนึกความรักชาติ - ตระหนักถึงคุณค่าของพระพุทธศาสนาและศาสนาที่ตนศรัทธา - จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์	- ให้ความสำคัญกับการรักษาศีลหรือสวดมนต์เป็นประจำ ส่งเสริมการฝึกอบรมสมาธิภาวนา - ร่วมกันทะนุบำรุงศาสนาด้วยการปฏิบัติบูชา - และการร่วมดูแลวัด และศาสนสถานต่างๆ

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักต้องเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และ ความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษา วิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับ วุฒិภาวะของผู้เรียน บริบท ของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์สังคม ชุมชน และท้องถิ่น ตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

โรงเรียนจัดมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตาม หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงโดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. ติดตามและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยพิจารณาจาก

1.1 ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ผลงานและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

1.3 การปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

1.4 ผลการประเมินโดยผู้ประเมินภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน

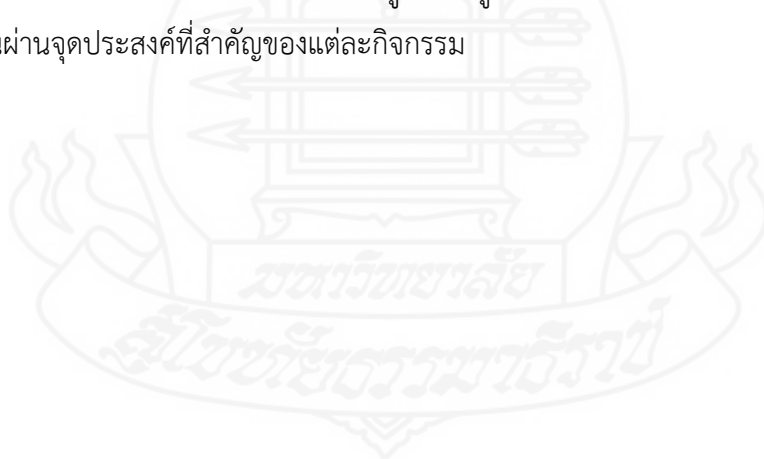
2. ติดตาม และประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการในกระบวนการ ขั้นตอน และ กิจกรรมการดำเนินการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม การจัดระบบบริหารจัดการ การให้ผู้ปกครอง และ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และการประเมินคุณลักษณะของผู้เรียนอันพึงประสงค์

3. จัดให้ระบบการรายงานผลการดำเนินการเป็นระยะๆ ทั้งการรายงานภายในโรงเรียน การรายงานต่อสาธารณชน และการรายงานหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ

การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง สำหรับการผ่านช่วงชั้นหรือจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดตามแนวประเมิน ดังนี้

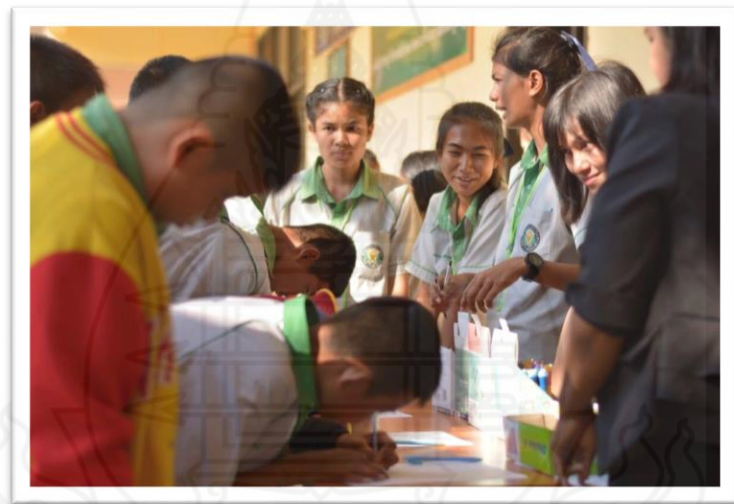
1. ประเมินก่อนร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงให้ได้ผลการประเมินถูกต้องครบถ้วน
2. ครูที่ปรึกษากิจกรรม ผู้เรียน และผู้ปกครอง จะมีบทบาทในการประเมิน ดังนี้
  - 2.1 ครูที่ปรึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องดูแลและพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรม ต้องรายงานเวลา และพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรม ต้องศึกษาติดตามและพัฒนาผู้เรียนในกรณีผู้เรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรม
  - 2.2 ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ มีหลักฐานแสดงการเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 พร้อมทั้งแสดงผลการปฏิบัติตามกิจกรรมและพัฒนาการด้านต่างๆ ถ้าไม่เกิดคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมเพิ่มเติมตามที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมมอบหมาย หรือให้ความเห็นชอบตามที่ผู้เรียนเสนอ ประเมินตนเองและเพื่อนร่วมกิจกรรม
  - 2.3 ผู้ปกครอง ให้ความร่วมมือในการติดตามพัฒนาการผู้เรียนกับสถานศึกษาเป็นระยะๆ และผู้ปกครองบันทึกความเห็น สรุปพัฒนาการปฏิบัติตามกิจกรรมของผู้เรียน
3. เกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยร้อยละ 80 และผู้เรียนผ่านจุดประสงค์ที่สำคัญของแต่ละกิจกรรม

ภาพประกอบการดำเนินงาน
หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

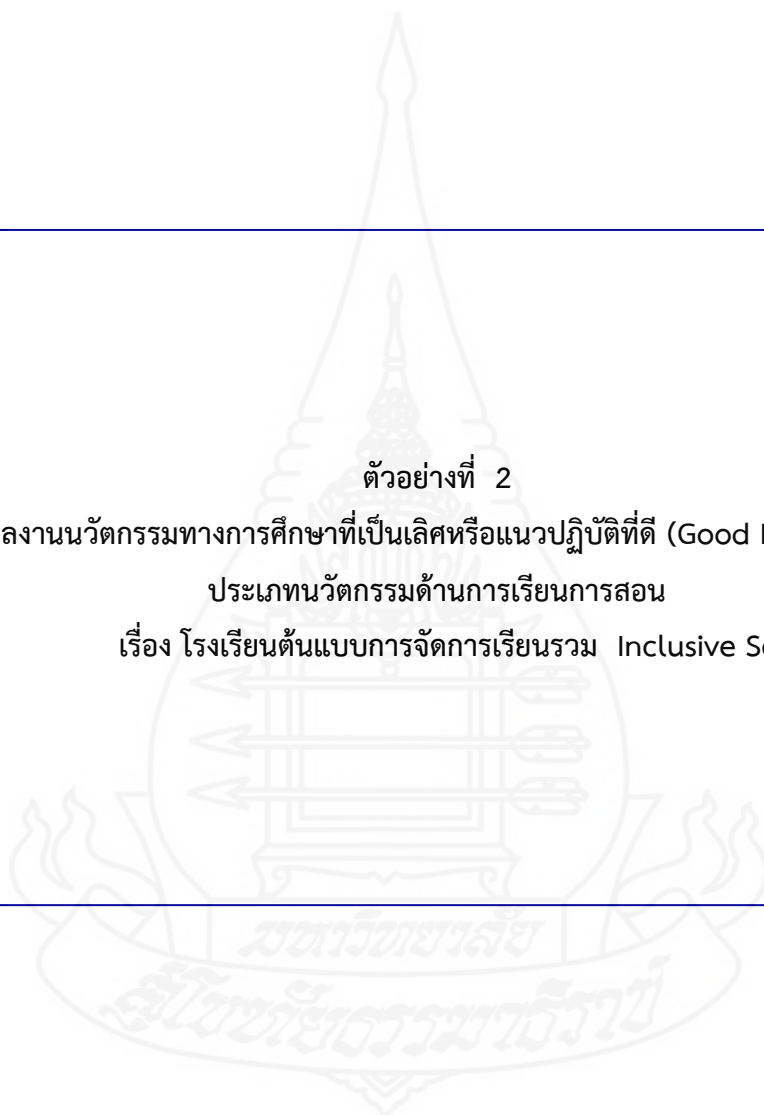

ตัวอย่างที่ 2

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

ประเภทนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

เรื่อง โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive Schools

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

1. ชื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนร่วม Inclusive Schools

2. ชื่อสถานศึกษา

โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา

3. ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีเจตนารมณ์ในการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น โดยกำหนดสิทธิและโอกาสของประชาชน ในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เด็กและเยาวชนพิการทุกประเภทมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ตามที่พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ที่กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาของคนพิการในการได้รับโอกาสและบริการทางการศึกษาในทุกระบบและทุกรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้กำหนดนโยบายด้านการจัดการศึกษารูปแบบเรียนร่วม/เรียนรวม ให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงดำเนินการจัดการศึกษาโดยเฉพาะการเรียนร่วม การนิเทศ กำกับติดตาม ให้คนพิการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นเพื่อเป็นการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา การประเมินคุณภาพ และโอกาสทางการศึกษา จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบของ “การจัดการเรียนร่วม” โดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT Framework) และการบริหารจัดการทั้งระบบของโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมและเรียนรวม โดยจัดให้เด็กพิการทั้ง 9 ประเภท ที่เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียน ทุกคนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพในรูปแบบของการจัดการเรียนรวม (Inclusive School) ที่ยึดหลักการของการอยู่ร่วมกัน เน้นให้มีการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียนห้องเรียน และจัดกระบวนการเรียนการสอนสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยกำหนดทางให้เลือกหลายๆ ทาง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรวมกันได้โดยไม่แบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ เป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาพิเศษให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการบริหารจัดการเรียนร่วมที่กำหนดอีกทางหนึ่งด้วย

ความเชื่อมโยง/สัมพันธ์ระหว่าง Best Practice กับเป้าหมาย/จุดเน้นของสพท./

สพท./สถานศึกษา

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 1 การสร้างโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับกลยุทธ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 2 ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรโรงเรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึง

ข้อ 5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และท้องถิ่นในการจัด

การศึกษา (กิจกรรมสำคัญ คือ เพิ่มบทบาทคณะกรรมการการศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาปรับโครงสร้างและเพิ่มบทบาทหน้าที่สมาคมผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาแบบสหการ)

จากยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ดังกล่าวมาแล้วนั้น มีประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ การให้โอกาสทางการศึกษากับนักเรียนเรียนร่วม และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องกับหลักการของ PART SEAT ส่วนหนึ่ง ซึ่งสำคัญ คือการดำเนินการของ PART เน้นการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการ อีกทั้งการสร้างโอกาสเพื่อพัฒนานักเรียนเรียนร่วมให้มีความสามารถตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

4.1 เพื่อพัฒนานักเรียนเรียนร่วม ให้มีทักษะชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.2 เพื่อให้ครูมีความตระหนักรู้และเข้าใจในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเรียนร่วม

4.3 เพื่อให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการพัฒนา

4.4 เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและสามารถแข่งขันกับนักเรียนในระดับต่างๆ ได้

5. กระบวนการดำเนินงาน

5.1 กลุ่มเป้าหมายในการนำ Best Practice ไปใช้

นักเรียนเรียนร่วม 8 คน

ครู 7 คน

ผู้ปกครอง 8 คน

5.2 ขั้นตอนการพัฒนา Best Practice

5.2.1 ข้อควรคำนึงในการสอนเด็กพิเศษเรียนร่วมเด็กปกติ

5.2.2 สร้างบรรยากาศของการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

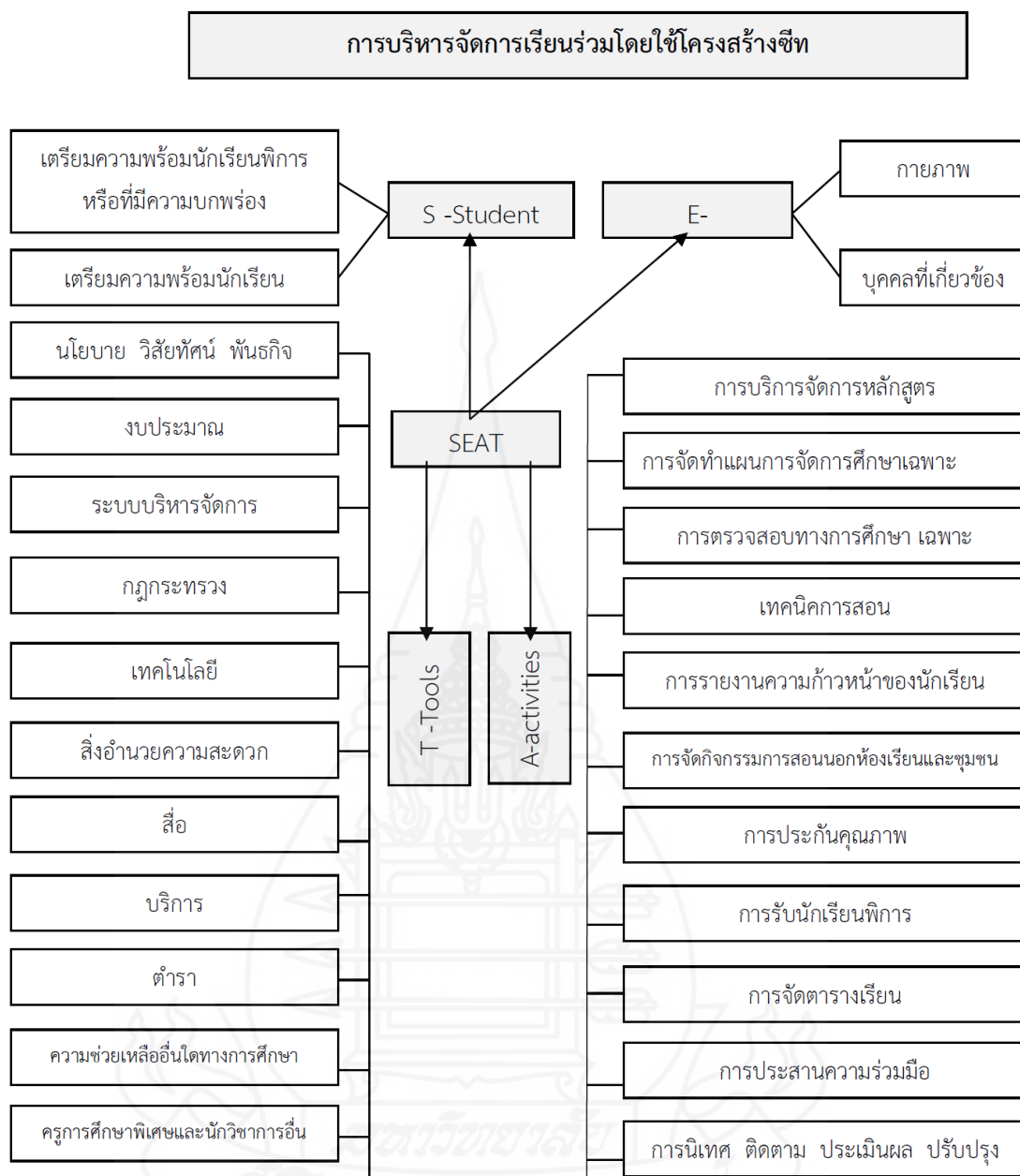
5.2.3 ใช้วิธีเรียนแบบร่วมมือในการเรียนรู้

5.2.4 สอนเรื่องเดียวกันแก่เด็กที่มีความสามารถต่างกัน

- 5.2.5 ใช้ผู้ช่วยสอนมาช่วยสอนในห้องเรียน
- 5.2.6 สร้างทีมสนับสนุนโรงเรียน
- 5.3 การช่วยเหลือเด็กพิเศษในชั้นเรียนปกติ
  - 5.3.1 ให้การช่วยเหลือเป็นรายบุคคล
  - 5.3.2 การได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง
  - 5.3.3 อาจต้องมีผู้ช่วยคอยให้การช่วยเหลือเด็ก
  - 5.3.4 การสอนเสริมจะช่วยให้เด็กพัฒนาได้เร็วขึ้น
- 5.4 การช่วยเหลือเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนปกติ
  - 5.4.1 สอนเป็นลำดับขั้นตอนอย่างละเอียด
  - 5.4.2 ให้ทำซ้ำๆ ฝึกหัดบ่อยๆ
  - 5.4.3 ให้เด็กออกเสียงในสิ่งที่เรียน
  - 5.4.4 ต้องมีแรงจูงใจในด้านเนื้อหา กิจกรรม
  - 5.4.5 ต้องประเมินพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง
  - 5.4.6 พยายามให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีหลังเด็กทำกิจกรรม
- 5.5 การตรวจสอบคุณภาพ Best Practice

เพื่อให้เกิดผลที่ดีเลิศในการบริหารงานการจัดการเรียนร่วม จึงได้นำมาพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนหนองวัลย์เปียงวิทยา นักเรียน และบริบทต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ดำเนินการดังนี้

ประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับทุกฝ่ายในการดำเนินการประเมินทบทวนตามขั้นตอนของการดำเนินงานตามรูปแบบ “PART SEAT” ส่วนหนึ่ง..ซึ่งสำคัญ” เพื่อให้ทุกฝ่ายได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ บอกเล่าปัญหาอุปสรรค ในการทำงานโดยร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปรับปรุง และร่วมพัฒนา

6. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

- 6.1 ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
- 6.2 ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง เข้าใจบทบาทการดำเนินการในรูปแบบทีม นำ ทีมประสาน ทีมสนับสนุน และทีมทำ
- 6.3 ผู้เกี่ยวข้องมีศักยภาพในการสานความสัมพันธ์ เชื่อมโยงการให้รูปแบบข้อมูล การช่วยเหลือและพัฒนากระบวนการเรียนรวม

6.4 สถานศึกษามีความพร้อมด้านการสนับสนุนงบประมาณ นวัตกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้
รวม6.5 การทำงานต้องอาศัยความตระหนัก ความรักในหน้าที่ มีกระบวนการช่วยเหลือที่มี
ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นฐาน

6.6 ขั้นตอนการดำเนินงานมีความครบถ้วนสมบูรณ์ สามารถเชื่อมโยงความต่อเนื่องใน
การช่วยเหลือการพัฒนาเหมาะสมกับนักเรียนเรียนร่วม

6.7 ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการดำเนินงาน อัน
เนื่องมาจากกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

6.8 จากการประเมินโดยผู้ปกครองนักเรียนเรียนร่วม และครูมีความพึงพอใจ ในระดับมาก
เนื่องจากนักเรียนกลุ่มเป้าหมายพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

7. ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

เชิงปริมาณ

1. นักเรียนเรียนร่วมทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. ครูทุกคนจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้ปกครองร้อยละ 70 ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนด

เชิงคุณภาพ

1. นักเรียนเรียนร่วมได้รับการพัฒนา สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. ครูมีความรู้ความเข้าใจสามารถใช้สื่อ/ จัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย
3. ผู้ปกครองยอมรับและเข้าใจ พร้อมให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของโรงเรียน

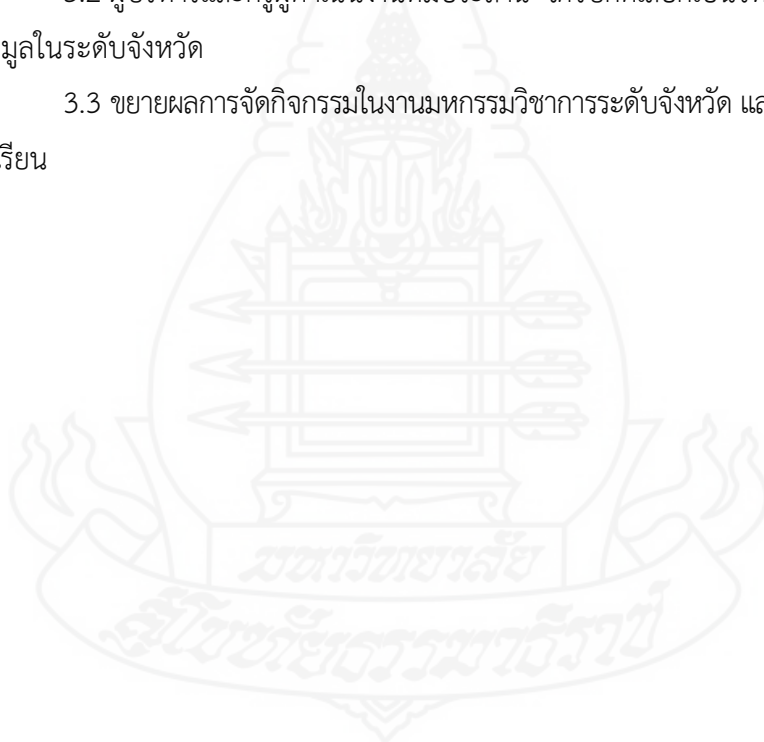
ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อ Best Practice

จากการประเมินความพึงพอใจของทีมงานในการปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินการ
ปฏิบัติงานตามรูปแบบ Best Practice มีดังนี้

1. ทีมนำมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 80
2. ทีมประสานมีความพึงพอใจในระดับ ร้อยละ 95
2. ทีมสนับสนุนมีความพึงพอใจในระดับมาก ร้อยละ 100 และทีมงานมีความพึง
พอใจระดับมาก ร้อยละ 90

กระบวนการตรวจสอบซ้ำเพื่อพัฒนาปรับปรุง Best Practice ให้เกิดผลอย่าง ต่อเนื่อง

1. วิธีการตรวจสอบซ้ำ ประเมินและตรวจสอบคุณภาพของ Best Practice โดยจัดตั้ง คณะกรรมการตรวจสอบ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. ผลการตรวจสอบซ้ำเพื่อพัฒนาและปรับปรุง Best Practice ผลการตรวจสอบ พบว่า สถานศึกษาได้วิเคราะห์ขั้นตอนและทดลองใช้แล้วสรุปได้ว่าขั้นตอนของ Best Practice “PART SEAT ส่วนหนึ่ง..ซึ่งสำคัญ” มีคุณภาพสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาเรียนรู้ในระดับดี
3. การประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จของ Best Practice และเผยแพร่ขยายผลในวงกว้าง
  - 3.1 ขยายให้กับโรงเรียนเครือข่าย ครูผู้สนใจภายในสถานศึกษาใกล้เคียงที่มีนักเรียนเรียน ร่วมมีความสนใจรูปแบบการดำเนินงาน นำสู่การปรับใช้ในสถานศึกษา
  - 3.2 ผู้บริหารและครูผู้ดำเนินงานที่มประสาน ได้รับคัดเลือกเป็นวิทยากรสามารถ เผยแพร่ข้อมูลในระดับจังหวัด
  - 3.3 ขยายผลการจัดกิจกรรมในงานมหกรรมวิชาการระดับจังหวัด และคณะที่มาศึกษา ดูงานที่โรงเรียน

ตัวอย่างที่ 3

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

ประเภทนวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา

เรื่องหนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย”

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

1. ชื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย”

2. ชื่อสถานศึกษา

โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์

3. ที่มาและความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้มอบไว้กับคนไทย ชาติไทยเป็นชาติที่มีภาษาใช้เป็นของตนเองจนถึงปัจจุบัน ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้ประกอบกิจกรรมการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจัย และเทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23, 24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ด้านต่างๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยต้องผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในแต่ละระดับและรูปแบบการศึก

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา นอกเหนือจากการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังได้ส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในคุณค่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตย ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเป็นคุณลักษณะที่สังคมต้องการในด้านคุณธรรม จริยธรรม

ค่านิยม จิตสำนึก สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ 8 ประการ คือ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ นั้น หลักสูตรได้เน้นให้มีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวการจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ จะต้องจัดเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความรู้และลงมือปฏิบัติจริง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และครูผู้สอนต้องปรับจากการเป็นผู้ให้ความรู้โดยการบอกคำบรรยาย มาเป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรม ออกแบบกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนแก้ปัญหา รู้จักกระบวนการทำงาน และมีการฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ และสรุปความรู้ การประเมินตนเองและการพัฒนาปรับปรุงตนเองเพื่อให้เกิดความก้าวหน้า

4. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

4.1 เพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่าน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

4.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง ตามรอยบางแม่หม้าย

5. กระบวนการดำเนินงาน

ได้ดำเนินการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. ศึกษารูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กให้เข้าใจ
3. เขารับการอบรมเรื่องการผลิตสื่อการสอนภาษาไทยจากสมาคมวิชาชีพครู
4. ปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้รู้และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิต

นวัตกรรม

(P : ขั้นวางแผน)

1. คัดกรองนักเรียนและแบ่งกลุ่มนักเรียน

1.1 ประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.2 แบ่งกลุ่มนักเรียน ตามผลการประเมินจากแบบคัดกรอง เพื่อเป็นแนวทางแก้ไข และ

พัฒนาการอ่านด้วยวิธีการและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

2. กำหนดกิจกรรมการพัฒนารายกลุ่ม เป็นการกำหนดวิธีการที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อฝึกทักษะการอ่านของนักเรียนให้เหมาะสมมากขึ้น

กลุ่มที่ 1 นักเรียนอ่านคล่อง

กลุ่มที่ 2 นักเรียนอ่านไม่คล่อง

กลุ่มที่ 3 นักเรียนอ่านไม่ออก

(D : ขั้นดำเนินงาน)

3. ดำเนินการพัฒนาการอ่านตามกิจกรรมตามที่กำหนดตลอดปีการศึกษา

(C : ขั้นติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล)

4. ประเมินผลการอ่านของนักเรียนจากหนังสือส่งเสริมการอ่าน เพื่อดูพัฒนาการการอ่านของนักเรียน

4.1 แบบสรุปพัฒนาการของนักเรียน

4.2 แบบบันทึกการการอ่านของนักเรียน

4.3 ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่นๆ ของนักเรียน

5. รวบรวมสรุปผลข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินกิจกรรมประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายอย่างน้อยเพียงใด

(A : ขั้นพัฒนา แก้ไข / ปรับปรุง)

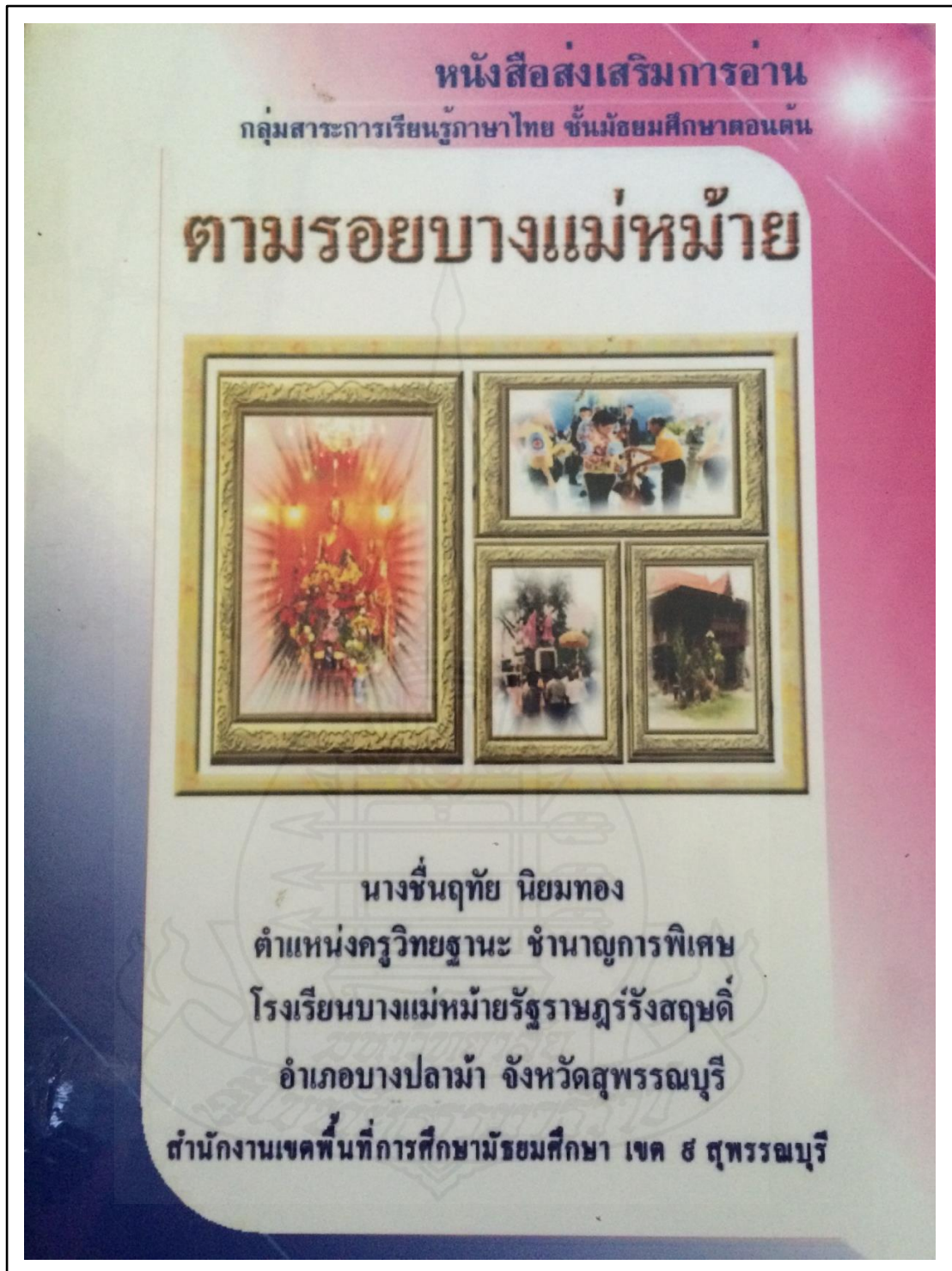
นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข โดยตรวจสอบกิจกรรมที่ควรปรับปรุง และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ได้แก่ ปรับวิธีการที่ให้พ่อแม่ช่วยเหลือการเรียนรู้ของลูก / จัดให้มีกิจกรรมที่ช่วยน้องในปีต่อไป ฯลฯ

6. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

- 6.1 ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและเอาใจใส่กับการดำเนินงาน
- 6.2 การดำเนินกิจกรรมมีเวลาที่เพียงพอ
- 6.3 บุคลากรทุกคนให้ความทุ่มเทในการดำเนินกิจกรรม
- 6.4 การร่วมกิจกรรมของนักเรียนมีความพร้อมทุกครั้ง

7. ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

- 7.1 ผลลัพธ์ที่เกิดตามจุดประสงค์
  - 7.1.1 ความสามารถด้านภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียน ได้รับการพัฒนาจากการจัดกิจกรรมตามที่กำหนดครอบคลุมทุกกิจกรรม
    - 7.1.2 ผลการสอบของนักเรียนสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
- 7.2 ผลสัมฤทธิ์ของงาน
  - 7.2.1 ความสามารถด้านภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียนสูงขึ้น
- 7.3 ประโยชน์ที่ได้รับ
  - 7.3.1 นักเรียนได้รับรางวัลในการแข่งขันกิจกรรมวิชาการระดับกลุ่มเครือข่ายและระดับเขตพื้นที่มากขึ้น
  - 7.3.2 คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนมีคุณภาพสูงขึ้น
  - 7.3.3 เสริมสร้างความสามัคคี ความร่วมมือในหมู่คณะครู ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน
  - 7.3.4 โรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่ดีขึ้น
  - 7.3.5 โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนมากยิ่งขึ้น

คำนำ

หนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง ตามรอยบางแม่หม้าย เล่มนี้ได้เขียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนอ่านเสริมประสบการณ์และได้รับความรู้เกี่ยวกับบ้านบางแม่หม้าย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีประวัติความน่าสนใจ ควรค่าแก่การศึกษาเรียนรู้ เนื้อหาของหนังสือเล่มนี้ ประกอบด้วยเรื่องสั้นจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

ที่พึ่งทางใจ...หลวงพ่อดำ

ไม้กวาดร้อยปี

ภูมินามบางแม่หม้าย

รับเสด็จเจ้านาย

และ ประชาธิปไตยในชีวิต

ผู้เขียนหวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะช่วยปลูกฝังให้นักเรียนสำนึกรักบ้านเกิด ตระหนักถึงการกระทำความดี ยึดมั่นในคุณธรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ชชาติ บ้านเมือง และให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อเสมียน คุณแม่บุญสม หงส์โต บิดามารดาผู้ให้ชีวิต จิตวิญญาณ และการศึกษา

ขอขอบพระคุณคุณครูทุกท่านที่ประสาทวิชาและปลูกฝังให้รักและเห็นคุณค่าของภาษาไทย

ขอขอบพระคุณอาจารย์กมล ดาวใหญ่ ครูเชี่ยวชาญ โรงเรียนบางปลาม้า “สูงสูดมารย ผดุงวิทย์” ที่กรุณาให้แบบอย่างและคำแนะนำ

ขอขอบพระคุณองค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี คุณพ่อวรพจน์ คุณแม่ประจวบ อ่อนละมุล ที่ได้เอื้อเฟื้อภาพถ่าย

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการราชันย์ ทิพนตร ที่ได้ให้ข้อคิด คติชีวิต และเสริมประสบการณ์ ในการเขียน จนเป็นแรงบันดาลใจให้จัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน “ตามรอยบางแม่หม้าย” ขึ้น

ประโยชน์และคุณงามความดีของหนังสือเล่มนี้ ขอมอบบูชาแต่ทุกดวงวิญญาณของบรรพบุรุษชาวบ้านบางแม่หม้าย

ชื่นฤทัย นิยมทอง

ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์

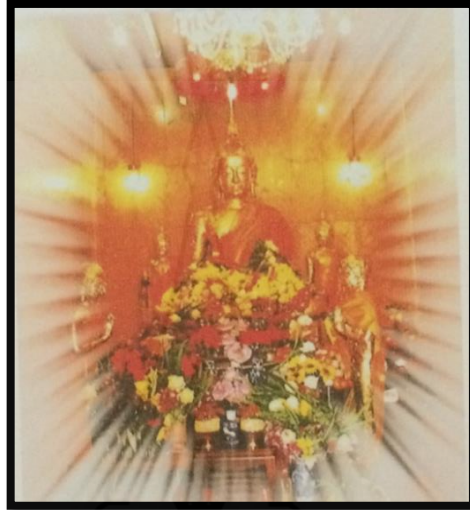
คำชี้แจง

หนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่องตามรอยบางแม่หม้าย เล่มนี้ได้เขียนเป็นเรื่องสั้น โดยผู้เขียนได้เค้าเรื่องมากจากบันทึกส่วนตัวของ กำนันเสมียน หงส์โต ผู้เป็นบิดาและจากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในบ้าน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน นำมาปรุงแต่งให้น่าสนใจ เพื่อให้คนรุ่นหลังได้ศึกษารับรู้ถึงที่มาและเหตุการณ์สำคัญๆ ในหมู่บ้าน

ประโยชน์และการนำไปใช้

1. นำไปใช้ทดสอบความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. นำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
3. นำไปให้นักเรียนอ่านเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน
4. ปลูกฝังเรื่องความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณและสำนึกรักบ้านเกิดให้แก่นักเรียน

ที่พึ่งทางใจ...หลวงพ่อด่าน

เสียงระฆังดังแห่งห่าง เป็นระยะๆ เสียงโฆษกประกาศเชิญชวนประชาชนให้ร่วมทำบุญปิดทองหลวงพ่อด่านอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย เสียงโหมโรงของลิเกคณะดัง ปะทะกับเสียงเพลงจากเครื่องไฟ ไหนจะเสียงจากตู้ลำโพงของจอภาพยนตร์ที่ซนกันมาแสดงถวายหลวงพ่อด่าน ล้วนแต่เร้าใจให้ผู้คนที่สัญจรไปมาต้องแวะเข้าไปร่วมงาน

ทุกๆ ปีวันขึ้น 6 ค่ำ เดือน 5 ถึงขึ้น 8 ค่ำ เดือน 5 เป็นที่รู้กันว่าเป็นงานประจำปีของหลวงพ่อด่านจากข้อมูลที่ได้รับจากคำบอกเล่าของคณะกรรมการวัดอานว่า เริ่มมีมาตั้งแต่ พ.ศ.2450 โดยการนำของหลวงพ่อด่าน พระเกจิชื่อดังจากวัดสังโฆ เป็นผู้นำโขนมาแสดงที่ศาลาต้นไทร มีการตั้งโรงทาน ข้าวต้ม ขนมจีน เมล็ดแมงลัก ลอดช่องน้ำกะทิ มาเลี้ยงคนที่ เป็นลูกหลานชาวบ้านบางแม่หม้าย ไม่ว่าจะอยู่แห่งหนตำบลใด เมื่อถึงเทศกาลงานปีก็จะกลับมาร่วมงานหลวงพ่อด่านทุกคนครอบครัว ด้วยถือว่าเป็นมงคลกับชีวิต

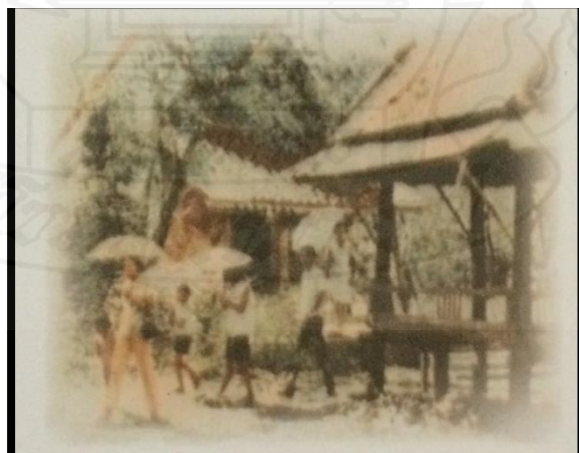

เช่นเดียวกับบนภู ที่ตั้งใจไว้ว่าวันนี้จะพาลูกสาวและลูกชายไปกราบขอพร หลวงพ่อ บ้านของเธออยู่ไม่ไกลจากวัดอานนักร ข้ามถนนไปราวๆ 3 กิโลเมตรก็ถึง จึงไม่รีบร้อน ประกอบกับตั้งใจว่าจะไปร่วมบายศรีแม่โพสพ หรือที่เรียกว่าก่อพระเจดีย์ ข้าวเปลือก ซึ่ง คุณพ่อของเธอได้ถ่ายทอดให้ฟังว่า เมื่อถึงเทศกาลงานประจำปีหลวงพ่อวัดอานนักร ทุกบ้านที่ ประกอบอาชีพทำนาจะตักขี้ (ในสมัยนั้นเมื่อนวดข้าวแล้วชาวนาต้องนำข้าวเข้ายุ้งไว้ก่อน) คือ ตักข้าวในยุ้งออก บางบ้านก็ 1 กระบุง บ้างก็ 1 ชัน แล้วแต่ความสมัครใจและฐานะ นำมา ก่อพระเจดีย์ข้าวเปลือกหน้าโบสถ์หลวงพ่อ เมื่อเลิกงานก็จะนำข้าวเปลือกแจกจ่ายให้กับคนที่ ยากจนเพื่อนำไปทำพันธุ์บ้าง รับประทานบ้าง ต่อมาราวปี พ.ศ.2502 มีชาวนาทำข้าว หลากหลายพันธุ์มากขึ้น จึงมีการประมูลข้าวเปลือกซึ่งยังมีต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน

เมื่อปีที่แล้วลูกสาวคนโตของนภฯชอบใจฉัตรรวงข้าว ซึ่งชาวบ้านนำรวงข้าวสีเหลืองทอง มาถักสานเป็นช่อฉัตรระย้าสวยงาม ปีนี้ตั้งใจว่าจะนำกลองไปถ่ายรูปเก็บไปให้เพื่อนๆ ที่โรงเรียนดู บรรยากาศในวัดยามเย็นเต็มไปด้วยความสนุกสนานครึกครื้น ทุกคนที่มาร่วมงาน หลวงพ่อยิ้มแย้มทักทายกันด้วยอัธยาศัยไมตรี หน้าโบสถ์หลวงพ่อดำไปด้วยฝูงชน รูปเทียน ทองคำเปลว กำแล้วกำเล่าที่เจ้าหน้าที่กรรมการวัดหยิบกันมือเป็นระวิง จัดจำหน่ายให้แก่ผู้มาร่วมบุญ โดยไม่ได้ตั้งราคาแล้วแต่จิตศรัทธาที่จะช่วยกันบูรณะวัด และเข้ามูลนิธิ กวามภา และครอบครัวจะเข้าไปกราบขอพรหลวงพ่อได้ก็ต้องยืนรอให้คนบางตาเสียก่อน ด้วยเกรงว่า ลูกชายตัวน้อยจะถูกเบียดจนเป็นอันตราย

ภายในโบสถ์เต็มไปด้วยพวงมาลัยหลากสี ดอกไม้สวยๆ ไข่ต้ม ขนมจีน น้ำพริก น้ำยา ซึ่งเชื่อกันต่อๆ มาว่าเป็นของโปรดของหลวงพ่อ

“คุณแม่คะคุณแม่ คุณยายคนนั้น ท่านปิดทองที่หัวเขาหลวงพ่อก็อธิษฐานขอให้ตัวเองหายปวดขาละ” ลูกสาวกระซิบกระซาบด้วยความประหลาดใจ นภายิ้มขึ้นกระซิบตอบข้อข้องใจของลูกสาวว่า “มันเป็นความเชื่อของแต่ละบุคคล ลูกเห็นไหมบางคนก็นำขวดมาใส่น้ำมันตรีโปตี๋มบ้าง ไปอาบบ้าง ถือว่าเป็นยา ขนมจีน ไซ้ต้ม เมื่อถวายหลวงพ่อกแล้ว ก็จะแจกจ่ายกันถือว่าเป็นยา มันเป็นภาพชินตา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติ แม่ก็เห็นมาตั้งแต่ตัวเท่าลูกแล้วละ”

“คุณแม่คะ ทำไมโฆษกเค้าประกาศว่า ชื่อวัดจันทรังษีชีมาวาสราษฏร์บำรุงละ ไม่ใช่ชื่อวัดอาน” คนชีสงสัยถามอีก

“อิม เเท่าที่แม่รู้มาเขาว่าเปลี่ยนจากชื่อวัดอานมาเป็นวัดจันทรังษีชีมาวาสราษฏร์บำรุงเมื่อ พ.ศ.2490 เมื่อตาเจิม มาเป็นกรรมการวัดนะลูก อย่าถามต่อนะว่าตาเจิมเป็นใคร แม่เกิดไม่ทันรู้แต่ที่บ้านแกอยู่หลังวัดอานนี่แหละ”

เสียงโฆษกเจ็ยแจ้วถึงปาฏิหาริย์และความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อดอว่า มีคนเคยไปเล่นไฮโลในโบสถ์หลวงพ่อ จู่ๆ ก็มีเห่าขนาดใหญ่หล่นตุบ ลงมากลางวง ทำให้พวกที่เข้าไปเล่นไฮโลวิ่งกันหกคะมำคิดว่าคะเมนชนกำแพงหัวแตกกัน เจ้าของที่เป็นเจ้ามือวิ่งออกจากโบสถ์ไม่ถูกจนพรรคพวกต้องไปลากออกมา จากนั้นก็เลื้อยเข้าไปใต้ฐานหลวงพ่อ มีผู้ลองเอาไม้แยงเข้าไปในช่องที่ว่างเลื้อยเข้าไปอยู่ มีช่องเล็กเพียงหนึ่งคืบเท่านั้น ถ้าใครมาประพฤติไม่ดีบริเวณโบสถ์ก็จะเห็นงูตัวนี้เสมอ

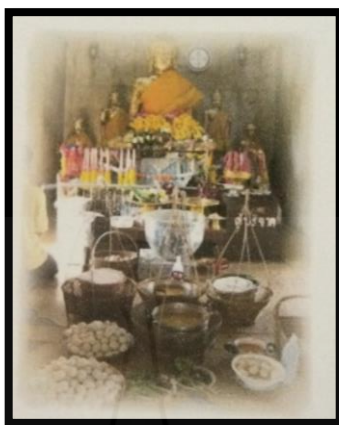
“คุณแม่คะทำไมของแกับนจึงเต็มไปหมดคะคุณแม่ เขามาบนอะไรกันมั้งคะ หนูจะได้บนบ้าง”

“เมื่อก่อนก็เป็นเรื่องบนไม่ให้ลูกถูทหารนะลูก อย่าคุณยายแก้วที่เราเจอที่โบสถ์ แกว่าแกมาแกบนเรื่องไม่ให้ลูกถูทหาร แกบอกว่าตอนที่แกบนแกรู้เลยว่าหลวงพ่อบรับบนแก เพราะว่าน้ำตาเทียนจะเป็นดอกพิกุลตามปกติ ถ้าไม่รับน้ำตาเทียนก็จะเป็นรูปปิ่น รูปหมวกทหาร รูปเครื่องบิน มีอยู่คนหนึ่งคนแถวสองพี่น้อง มาบนพร้อมแก น้ำตาเทียนเป็นรูปรถเกาะ ลูกเขาก็ถูกเกณฑ์ไปอยู่หน่วยรบรถยนต์ยานเกาะจริงๆ นอกจากนั้นก็เรื่องอาชีพ สุขภาพ หน้าที่การงาน ก็แล้วแต่ใครจะเดือดร้อนเรื่องอะไรนะลูก”

“นอกจากนี้แล้วนะความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อยังมีผลต่อการปกครองของผู้ใหญ่บ้านกำนันอีกนะ”

“ยังไงคะคุณแม่ หลวงพ่อบไปช่วยได้ยังไง” สาวน้อยเอียงคอถาม

“แม่จำได้สมัยคุณตาเป็นกำนันนะ มีลูกบ้านทะเลาะกัน ต่างคนต่างก็ไม่ยอมรับว่าตนเองผิด พวกเขามาหาคุณตาให้ตัดสินให้ พอคุณตาบอกว่าถ้าไม่มีใครผิดจะพาไปสาบานที่โบสถ์หลวงพ่อบ ฝ่ายที่เป็นคนผิดก็จะยอมทุกครั้ง ก็เลยทำให้ไม่มีเรื่องบานปลายขึ้นที่โรงขึ้นศาลไ้คะลูก”

ในฐานะที่เป็นสมาชิกของหมู่บ้านนี้ เห็นซึ่งความศรัทธาความเลื่อมใสที่ประชาชนทั้งในและนอกหมู่บ้าน รวมถึงชาวต่างถิ่นที่ได้ยินกิตติศัพท์ความศักดิ์สิทธิ์ มีต่อหลวงพ่อ ปัจจัยที่ได้รับบริจาคในแต่ละปี คณะกรรมการวัดได้จัดสรรในรูปมูลนิธิ ส่วนหนึ่งไว้บูรณะซ่อมแซมวัด ส่วนหนึ่งมอบเป็นทุนการศึกษา ให้แก่ นักเรียนที่ยากไร้ และส่วนหนึ่งคงไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมประเพณีของหมู่บ้าน

ไม่ว่ากาลเวลาจะเปลี่ยนไปสักกี่พ.ศ. หลวงพ่อวัดอาน ยังเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นที่พึ่งทางใจให้แก่ญาติและครอบครัว รวมถึงประชาชนที่ได้อาศัยร่มบารมีของท่านบันดาลให้มีความสุข ความเจริญในชีวิต

นงา ยกมือพนมธิษฐานในใจว่า ขอให้หลวงพ่อวัดอานคุ้มครอง ปลอดภัย แข็งแรง มีความสุขพร้อมกับกัมกราบโดยมีสามีและลูกๆ ปฏิบัติตาม ก่อนที่จะเดินออกจากโบสถ์ไปด้วยกันอย่างมีความสุข

ไม้กวาดร้อยปี...ของดีบางแม่หม้าย

สายลมเอื่อยๆ แอบเร้นมากับแสงแดดยามบ่ายที่กำลังส่องประกายล้อเล่นกับสายน้ำพลิวไหวระยิบระยับ ดอกผักบุ้งสีม่วงชูช่อรอรับหมู่แมลงที่บินโฉบไปมาเหนือพื้นน้ำอย่างมีความสุข

ภาพบ้านเรือนไทยทรงปั้นหยาหลังเล็กกะทัดรัด ใต้ถุนเตียนโล่งสะอาดตา รอบๆ บ้านมีแปลงดอกดาวเรือง บานชื่น คุณนายตื่นสายกำลังอวดโฉมสะพรั่งแข่งกัน ใต้ต้นมะม่วงอกร่องต้นใหญ่อายุหลายสิบปีมีโอ่งน้ำขนาดต่างๆ ตั้งเรียงรายนับสิบโอ่ง

“คุณตาครับ กาบมะพร้าวที่แช่ไว้ใช้ได้หรือยังครับ” หนึ่งในเด็กชายวัยประมาณ 13 ปี ซึ่งกำลังชะโงกดูโอ่งน้ำใบแข็งที่แช่มะพร้าวไว้ตั้งแต่เดือนที่แล้วร้องถาม “ใช้ได้แล้ว พวกเอ็งช่วยกันยกออกมาวางที่กระสอบปุ๋ย ที่ตาวางไว้ใต้ถุนได้เลย ให้มันสะเด็ดน้ำก่อนลูก เดี่ยวสักพักค่อยช่วยกันหุบ น้ำจะได้ไม่กระเด็นเข้าหูเข้าตา แล้วนี่ถุงพลาสติกผูกเอาไว้จะได้ไม่เลอะเทอะเสียกางเกง”

ตาแถม ชายสูงอายุร่างเล็ก วัยเกือบ 80 ปี แต่ยังคงกระฉับกระเฉงคล่องแคล่วกว่าคนรุ่นเดียวกัน พูดกลางหยิบถุงพลาสติกที่ได้จากไส้ในของกระสอบปุ๋ย นำมาล้างร้อยหูสองข้างไว้ผู้เฒ่าแจกเด็กๆ แก่ได้ชื่อว่าเป็นวิทยากรภูมิปัญญาชาวบ้านการผลิตไม้กวาดไยมะพร้าว ให้แก่เด็กชายหญิงระดับมัธยมศึกษาในหมู่บ้าน แกบอกวาทำแหน่งของแกมันยาวเกินไป ตัวแกเองก็เรียกไม่ค่อยถูก ส่วนใหญ่นักเรียนจะให้เกียรติเรียกแกว่าคุณตาทั้งนั้น

วันนี้เป็นวันพุธแกจะต้องทำหน้าที่สอนการผลิตไม้กวาดให้แก่นักเรียนตามคำร้องขอของสถานศึกษา เรื่องค่าตอบแทนไม่ต้องพูดถึง แกยินดี สอนให้ฟรีๆ ด้วยซ้ำ ของเพียงมีคนเห็นคุณค่าของความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ของแก แกก็ภูมิใจแล้ว

“คุณตาครับทำไม กาบมะพร้าวแช่น้ำเนี่ยมันถึงเหม็นขนาดนี้ครับ” เจ้าตัวเล็กดูจะ
 สำอองกว่าเพื่อนบ่น ในขณะที่ช่วยเพื่อนยกมะพร้าวออกจากโอ่ง

“ใครหนาช่างคิด ช่างทำไม้กวาดจากใยมะพร้าว ทำไมมันถึงทำยากทำเย็นเหลือเกิน
 คุณตาเล่าที่มาให้ฟังหน่อยสิครับ” เจ้าคนใส่แว่นร้องขอ

ตาแลมขยับแว่น ขมวดปมกางเกงขาก๊วยให้แน่นอีกนิดหนึ่ง ก่อนที่จะร้องบอกให้เด็ก ๆ
 มานั่งล้อมวงตรงหน้า เพื่อแกลงได้เล่าประวัติความเป็นมาของไม้กวาด หรือเขาเรียกว่า เป็น
 การบรรยายภาคทฤษฎี ก่อนลงมือปฏิบัติยังงั้นงั้นเชียวนะ

“ไม้กวาดใยมะพร้าว เป็นหัตถกรรมหนึ่งของหมู่บ้านบางแม่หม้าย ต้นกำเนิดมาจาก
 บ้านโพธิ์ คนที่นำเข้ามาเผยแพร่ในหมู่บ้านกลุ่มแรก คือ ตาเจิม นายยวง ทองประเสริฐ ราวๆ
 ปีพ.ศ. 2491-2592 ละมั้ง จุดเริ่มต้นคือ สมัยก่อน จะมีคนแก่หลายคนทำงานหนักไม้ไหวแล้ว
 ทำงานหนักไม้ไหวแล้วก็จะมานั่งจับกลุ่มกันที่ศาลาตาลเรียงอยู่ทางตอนใต้ของวัดอานถาวรนั้นจะ
 มีต้นตาลปลูกกันเป็นแถวเรียงกันประมาณ 20-30 ต้น เป็นศาลาที่สามารถนั่งดูวัวควายที่
 ปล่อยเลี้ยงในทุ่งได้ บางคนก็นั่งพินเชือก พินสายสะพายควาย ทำแซ่ปัดยุ้ง ส่วนคนที่ทำไม้
 กวาดก็มีตาแซม เอี่ยมศรีทอง ตาส่ง สุวรรณคร ตาปา นิลกาฬ แต่สมัยนั้นยังไม่มีใครสนใจ
 คงทำเพื่อใช้เป็นของฝากให้กัน เมื่อก่อนบ้านเราโด่งดังเรื่องเสื่อกก เพราะทอได้สวยงามมาก
 ราคาดี คนนิยมทำเป็นอาชีพเสริมกัน ส่วนไม้กวาดเริ่มเป็นที่รู้จักเมื่อประมาณปีพ.ศ.2542 โดย
 กำนันเสมียน หงส์โต เป็นผู้เปิดตลาดเป็นคนแรก เพราะเห็นว่ามันแปลก ประณีตและทนทาน
 ตอนนั้นจุดหมายหลักก็เพื่อช่วยเหลือคนแก่ที่ไม่มีรายได้ จะได้พอมืออาชีพเลี้ยงตัว สมัยนั้นอันละ
 15 บาท เท่านั้นแหละ กำนันแกเอาพ่วงรถเครื่องไปฝากร้านปลัดชูศักดิ์ ที่ตลาดบางปลาหมึก
 ก่อนเป็นที่แรก จากนั้นก็ขายไปถึงร้านปลัดชูศักดิ์ ที่ตลาดบางปลาหมึกก่อนเป็นที่แรก จากนั้นก็
 ขยายไปถึงร้านคงมาลัยในตลาดสุพรรณบุรี ตอนหลังทางร้านเขารู้ว่ารับซื้อมาจากผู้สูงอายุ เขา
 ก็เลยรับซื้ออันละ 20 บาท

ต่อมาในปี พ.ศ.2529 สมัยนายอารีย์ วงศ์อารยะ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ได้จัดให้มีการประกวดหมู่บ้านตำบลขึ้นสภาตำบลบางใหญ่ก็ส่งเข้าประกวดกับเขาด้วยก็มีการประชุมหารือกันระหว่างผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ครูในโรงเรียน ตาก็เข้าประชุมกับเขาด้วยเหมือนกัน เมื่อก่อนตำบลบางใหญ่มีเพียง 6 หมู่บ้าน ก็มานั่งคิดกันว่า แต่ละหมู่บ้านมีอะไรเป็นจุดเด่นหรือมีของดีอะไร ก็สรุปได้ว่า

- หมู่ 1 มีขนมหวานขึ้นชื่อ
- หมู่ 3 มีไม้กวาดโยมะพร้าว กับจักสาน
- หมู่ 4 ทอเสื่อกกสวย
- หมู่ 5 ทำกระเป่า

ที่นี้ก็ให้แต่ละหมู่ของตัวเองจัดตั้งกลุ่มของตนเองขึ้นมา ต่อมาการทอเสื่อกกและการจักสานได้หายไปด้วยค่านิยมของการใช้ แต่ไม้กวาดยังคงอยู่ด้วยความแปลก ความสวยงาม ประณีต ในอดีตคนที่ทำไม้กวาดสวยที่สุดแก่ชื่อ นายเทียน วาริรัตน์ นายสง่า สุวรรณคร คนที่ยังมีชีวิตอยู่ก็คือ นางกัญญา แสงทับทิม

จนมาถึงปัจจุบัน จากรุ่นสู่รุ่น ไม้กวาดของเราก็ยังอยู่ได้ ตอนที่พวกเจ้ารู้จัก ก็คือแม่ประจวบ อ่อนละมุล แก่เป็นคนหนึ่งที่มีใจรักและห่วงหาในสมบัติชิ้นนี้ของหมู่บ้าน ได้รวมกลุ่มเพื่อนบ้านตั้งกลุ่มไม้กวาดขึ้นมาตอนนี้มีประมาณ 20-30 ครัวเรือนแล้วละมั้ง ก็มีการเปิดตลาดกว้างขวางขึ้นได้มีการพัฒนาประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากผู้หลักผู้ใหญ่ที่เห็นคุณค่าของฝีมือจนสามารถผลักดันให้เป็นหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล และได้เข้าร่วมการประกวดในระดับต่างๆ จนได้รับรางวัล “หมู่บ้านหัตถกรรมเฉลิมพระเกียรติ มูลนิธิหม่อมงามจิตต์บุรฉัตร” จนเป็นที่ยอมรับระดับประเทศ มีผู้มาเยี่ยมชมศึกษาดูงานกันอยู่เนืองๆ ใกล้เคียง”

“โอ้โฮ เยี่ยมไปเลยเนี่ยะพวกเรากำลังเรียนทำไม้กวาดระดับอินเตอร์เลยนะเนี่ยะ” เจ้าแวนดีดนิ้วดังเปาะ “ใช่ลูก ไม้กวาดมีคุณประโยชน์ ใช้กวาดบ้านเรือนให้สะอาด ถ้าบ้านเราสะอาดโรคภัยก็จะมีหรือมีน้อยลง เราก็มีร่างกายแข็งแรง ทำมาหากินได้ กวาดเงินกวาดทอง เข้าบ้านลูก” ตาแถมกล่าวต่อ

“เอ้า ลองดูสิว่า กาบมะพร้าวหามาหรือยัง จะได้ช่วยกันทุบลอกเปลือกนอกออกให้หมด อย่ามัวเล่นกันอยู่นะ เดี่ยวครูเอ็งเขามาตรวจจะว่าตาไม่ดูแลพวกเอ็ง”

ภาพเด็กชายที่กำลังขะมักเขม้นทุบกาบมะพร้าวแข่งกันเสียงโป๊กโป๊ก เด็กหญิงกำลังใช้เหล็กแหลมและแปรงตะปูสาบเส้นใยมะพร้าว เป็นภาพที่ตาแถมมีความสุขยิ่งนัก ถ้าโรงเรียนใช้เป็นหลักสูตรท้องถิ่น มีหรือที่ลูกหลานเหล่านี้จะได้เข้ามาสัมผัส แล้วตัวแกเองก็คงไม่มีโอกาสได้ถ่ายทอดมรดกของหมู่บ้านขึ้นนี้ไว้ให้ลูกหลานเหมือนกัน สองมือที่เหยียวนของแกลูบคลำตามไม้ก้างปลาที่บรรจงขัดไว้จนได้ลวดลายงดงามแปลกตา ตอนนี้ไม้ก้างปลากับหนามแดงในหมู่บ้าน ทำท่าจะหายาก กว่าจะได้ปลุกจนได้ขนาดสามารถใช้งานได้ก็ต้องรอเวลาหลายปี จะต้องดันดันไปหาตัดถึงจังหวัดอื่นๆ เสียแล้วคิดพลงชะเง้อมองนักเรียนของแก จะมีสักกี่คนที่มีใจรักอดทน และเห็นคุณค่าของหัตถกรรมขึ้นนี้อย่างจริงจัง จะมีใครในกลุ่มนี้ที่จะเป็นตัวแทนรุ่นต่อไป ที่จะสานต่อมรดกอันล้ำค่าที่ปู่ย่าตายายได้ทิ้งให้ลูกหลาน

“วัดอานคักดีลีทธี
ศูนย์ผลิตไม้กวาดร้อยปี
นามสตรีขึ้นชื่อ
ยึดถือวัฒนธรรม
เลิศล้ำการเกษตร”

ภูมินาม บางแม่หม้าย

“คุณแม่ขา คุณครูให้ค้นคว้าข้อมูลเพื่อทำรายงาน เรื่องภูมินามของหมู่บ้านค่ะ หนูจะสืบค้นข้อมูล หมู่บ้านบางแม่หม้ายได้จากที่ไหนละคะ”

เสียงแจ้วๆ ของศรีเพชร ลูกสาวคนโตมาพร้อมกับแววตาฉายความกระตือรือร้น พร้อมทั้งจะทำงานที่ได้รับมอบหมายมาจากคุณครู

“ลูกไปหาคุณตาสีลูก ท่านมีข้อมูลพร้อมทั้งสมุดบันทึกความรู้เกี่ยวกับบ้านบางแม่หม้าย ในฐานะที่ท่านเคยเป็นครูใหญ่ที่ดูแลข้อมูลของชุมชนนะลูก”

“ใช่โยตีใจจัง นั่นหนูไปเลยนะคะแม่” ว่าแล้วก็วิ่งจี้จากไป

วันนี้เป็นเช้าวันหยุดในฤดูหนาว แสงแดดสีเหลืองอ่อนทอประกายสอดส่องผ่านไม้ยืนต้นที่ตั้งตระหง่านเรียงรายอยู่รอบบริเวณบ้านทรงไทย ใบไม้โบกพลิ้วไสวไปตามแรงลมหนาว เป็นบรรยากาศยามเช้าที่สดใสสำหรับฉัน ภาพของชายสูงอายุวัย 70 ปี นั่งอยู่บนเก้าอี้ยกหน้ามุขข้างๆ มีเด็กหญิงวัย 12 ปีเศษ ตั้งทำเป็นนักวิชาการใหญ่ขะมักเขม้นจดบันทึกข้อมูลอย่างใจจดใจจ่อ คุณพ่อของฉันจะมีความสุขและภูมิใจมาก หากมีเยาวชนรุ่นหลัง แม้กระทั่งนักวิชาการ

ศึกษามาขอให้ท่านเล่าเรื่องราวในอดีตที่ท่านศึกษาเก็บข้อมูลไว้ในสมุดบันทึกเล่มแล้วเล่มเล่า ตลอดช่วงชีวิต 70 ปีของท่าน

“ตาดีใจนะลูกที่เดี๋ยวนี้โรงเรียนเขาสร้างจิตสำนึกให้เด็กรักและภูมิใจในบ้านเกิด ถ้าอยากรู้เรื่องบางแม่หม้ายตาจะเล่าให้ฟัง” ผู้สูงวัยโยกเก้าอี้ช้าๆ พลังถ่ายทอด เรื่องราวที่ได้รับ มาจากรุ่นสู่รุ่น

“หมู่บ้านบางแม่หม้าย มีเรื่องเล่าอยู่สองนัยด้วยกัน นัยแรกเป็นเรื่องเล่าแบบนิทาน ปรัมปราซึ่งเล่าต่อๆ กันมาว่า มีพี่น้องสองคนเป็นลูกเศรษฐีของหมู่บ้าน ผู้เฒ่าบางคนก็ว่าเดิม บางแม่หม้ายชื่อ วัดโบสถ์ บางท่านก็ว่าบ้านท่าตลาด สองพี่น้องเป็นสาวที่สวยงามมาก จนเป็นที่กล่าวขานของคนทั่วไป และแล้วก็มีหนุ่มสองพี่น้อง ซึ่งเป็นลูกแฝดเหมือนกันมาสู่ขอ ทางพ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายได้กำหนดวันแต่งงานให้กับหนุ่มสาว เมื่อถึงวันวิวาห์ หนุ่มก็จัดการแห่ ขันหมากมาด้วยเรือสำเภา (เรือสำเภาแสดงให้เห็นว่าทางเจ้าบ่าวมีฐานะเป็นเศรษฐีเหมือนกัน) มีการเล่นเครื่องสายสีซอกันมาอย่างสนุกสนาน รุ่งๆ ก็เกิดอาเพศ มีพายุฝนตกกระหน่ำ ทำให้ เสากระโดงเรือสำเภาแตก เรือเสียการทรงตัว พอเข้าคુંน้ำเรือก็ไม่สามารถบังคับได้ทำให้เรือล่ม ลง บางท่านก็ว่าเจ้าบ่าวตาย เจ้าสาวติดตามศพของเจ้าบ่าวไปตามหมู่บ้านต่างๆ เมื่อเหนื่อยก็ไป พักอยู่ใต้ต้นโพธิ์ ปัจจุบันชื่อ บ้านโพธิ์คอย เมื่อศพเจ้าบ่าวไหลขึ้นมา ตรงนั้นเรียกบ้านพบศพ ต่อมาเปลี่ยนเป็นบ้านประสพสุข เจ้าสาวเสียใจมากก็เดินขึ้นไปทางทิศเหนือ และไปบวชชีที่ อำเภอดงเดิมบางนางบวช

อ้อ... ตาลืมบอกว่า ตรงที่ขบวนแห่สีซอผ่านตรงนั้น เรียกบ้านบางซอ บ้านสีสนุก ตรงเสากระโดงสำเภาแตกเรียกว่า บ้านไม้แตก ตรงที่สำเภาล่ม เรียกว่า บ้านสำเภาทลาย ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นบ้านสำเภาทอง

“คุณตาคะ ที่หนูเคยได้ยินมาว่าคนโบราณ ห้ามลูกฝาแฝดแต่งงานกับลูกฝาแฝดด้วยกัน มาจากเรื่องนี้ด้วยหรือเปล่าคะ”

“อืม...ก็อาจเป็นได้นะลูก” คุณตาหยุดจิบน้ำขิงนิดหนึ่ง

“หนูฟังคุณตาเล่าแล้ว หนูสงสัยว่า หนึ่งมีคนตายเพียงคนเดียวไม่น่าเชื่อว่าจะเปลี่ยนเป็น ชื่อบางได้ สองตอนแต่งงานบอกว่าคู่แฝดแต่ตอนตามศพกับบวชซีเหลือเจ้าสาวเพียงคนเดียว สามบ้านไฟเตาะทำไมไม่เป็นเสาะกระโดงเตาะ หรือเสาะกระโดงเรือทำด้วยไม้ละคะ”

“เออ...เจ้านี่ช่างสังเกตจริงๆ ตาก็บอกไม่ได้หรอกลูก มันเล่าต่อๆ กันมา มันหาข้อยุติ ไม่ได้ มันไม่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้เหมือนกัน ถ้าอยากรู้หนูก็ลองศึกษาต่อสิลูก”

“แล้วอีกนัยหนึ่งละคะคุณตา” หลานสาวถามต่ออย่างอยากรู้

“เดี๋ยวก่อนสิเจ้านี่ ใจร้อนจริง ขอตาพักจิบน้ำแก้คอแห้งก่อน” พุดพลางจิบน้ำขิงอีก อีกหนึ่ง พร้อมเอนตัวฟังแก้อ้อโยกก่อนจะเริ่มเล่าเรื่องต่อ

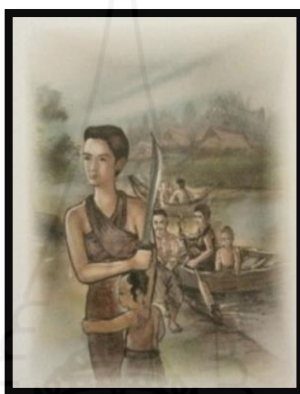
“อีกนัยหนึ่งเป็นเรื่องเล่าเชิงประวัติศาสตร์ที่ผู้เฒ่าผู้แก่เขาเล่าต่อกันมานะลูก ว่าใน ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อพม่าตีกรุงศรีอยุธยา ตอนขากลับพม่าจะผ่านหมู่บ้านต่างๆ และ กวาดตอนผู้คน และทรัพย์สินกลับพม่าไปด้วยเสมอ เมื่อพม่าผ่านหมู่บ้านบางแม่หม้าย พวก ชาวบ้านซึ่งเป็นชายออกต่อสู้ขัดขวางจึงถูกพม่าฆ่าตายเป็นจำนวนมาก เมื่อทัพพม่าผ่านไป บรรดาเมียที่ฝัวถูกฆ่าตาย ก็จะนำศพมารวมกันและเผาที่เดียวกัน ส่วนตนเองก็พร้อมใจกันบวช ซี ยาของตาเล่าให้ฟังว่าเมื่อท่านยังเป็นเด็กๆ ทุกบ้านต้องมีไถ่สานเตรียมไว้ ไถ่จะมีรูปร่าง เหมือนกระบุงใส่ข้าว สานด้วยไม้ไผ่ มีสองชั้น ชั้นบนแบ่งเป็น 4 หรือ 5 ช่อง มีสายสะพาย แต่ละช่องจะเอาไว้ใส่ ข้าวตากคั่ว ถั่วป่น งาคั่ว ชั้นล่างเอาไว้ใส่ผ้า เสียตายไม่ได้มีตกทอด มาถึงตา นอกจากนี้ท้ายหมู่บ้านจะมีหอกลองไว้ตี เมื่อทัพพม่าผ่านมาให้ผู้หญิงและเด็กๆ หลบหนีไปอยู่ตามดงปรีอ ยาของตาเล่าว่า ที่หลบซ่อนจะเป็นของตระกูลใครตระกูลมัน ที่มีชื่อ เรียกอยู่ทุกวันนี้ก็เช่น หนองยาบุด หนองตาลบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า พม่าต้องผ่านมาทางนี้ หลายครั้ง และบ้านบางแม่หม้าย สมัยนั้นคงเป็นหมู่บ้านที่มีความมั่งคั่ง ถ้าดูทางกายภาพตาม แผนที่ประกอบ จะเห็นเป็นหมู่บ้านใหญ่หมู่บ้านหนึ่ง เพราะมีวัดถึง 7 วัด ปัจจุบันถ้าขุดลึกไป ประมาณ 1 เมตร ก็ยังเจอเศษกระเบื้องที่เป็นลายคราม ลายเบญจรงค์เสมอ โดยเฉพาะ บริเวณหมู่บ้านที่อยู่ริมคลองหรือริมแม่น้ำ

จากคำบอกเล่าก็สอดคล้องกับเหตุการณ์ในพ.ศ.2494 ตอนนั้น ตาก็อายุสัก 11 ขวบ ได้มั้ง เขามีการขุดกรุที่วัดโคกยายซี พบกระดูก พระเครื่อง แก้วแหวนเป็นจำนวนมาก ตากับ เพื่อนๆ ที่ไปเลี้ยงควายอยู่แถวนั้นเป็นคนรับพระเครื่องจากปากบ่อแจกให้คนที่ผ่านไปผ่านมา

ต่อมาในปี พ.ศ.2516 ทางกรมชลประทานได้มาขุดเพื่อสร้างคลองส่งน้ำ ไตขุดผ่านโคก ตาเถร และได้มาขุดถึงโคกยายซีอีกครั้ง ได้พบแก้วแหวนพลอยและสิ่งของอีกมาก มีคนหนึ่งชื่อ

นายพล กลืนคำหอม ตอนนั้นแกดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้แผ่นทองคำจารึกน้ำหนักประมาณ 9 บาท มีหนังสือเป็นอักษรโบราณ ตอนแรกแกว่าจะนำไปให้อำเภอ เผอิญมีผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้นขอซื้อไปในราคา 500 บาทว่าจะนำไปให้อำเภอเอง เลยไม่รู้ว่ แผ่นจารึกนั้นเขียนว่าอย่างไร ถึงอำเภอหรือไม่ พวกเจ้าหน้าที่ชลประทานก็ได้ของที่ระลึกกันไปหลายคน

“ คุณตาคะจากที่คุณตาเล่าน่าจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า คำว่าบางแม่หม้าย น่าจะมาจาก การที่สามีนตายจากการรบมากกว่านะคะ ” เด็กหญิงแสดงความคิดเห็น

“ ตาก็คิดว่าอย่างนั้นนะลูก เพราะมันยังพอมีหลักฐานร่องรอยปรากฏให้เห็นอยู่ แต่ในสมัยก่อนไม่ได้มีใครบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ ก็ได้กันเล่าปากต่อปาก ก็ยังดีที่ตาเคยเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์บางเหตุการณ์ ก็ยังพอยืนยันบางเรื่องได้เต็มปากหน่อยนะลูก ”

“ หนูภูมิใจจังคะคุณตาที่ได้สืบเชื้อสายคนบางแม่หม้ายที่รักและหวงแหนยอมตายเพื่อแผ่นดินเกิด หนูจะตั้งใจเรียนและกลับมาช่วยและพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญและเป็นที่ยอมรับของใครๆ ค่ะคุณตา ”

“ ขอบใจมากลูกมีเสียแรงเป็นหลานรักของตา ไม่มีความคิดใดที่ประเสริฐไปกว่าการคิดทำความดี คิดทำเพื่อส่วนรวม และคิดทดแทนแผ่นดินเกิดแล้วละ พวกเราโชคดีที่ได้มีโอกาสเกิดมาใต้ร่มพระบารมีของในหลวงซึ่งทรงทุ่มเทพระวรกาย ทรงงานหนักมาตลอดก็เพื่อให้ราษฎรทุกคนอยู่สบาย จงภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย รักษาและหวงแหนแผ่นดินเกิดของเราไว้ให้เป็นสมบัติของชาติต่อไปลูก ”

แดดเริ่มส่องลอดเข้ามายังมุขหน้าบ้าน ภาพของคุณตาที่นอนพักสายตาดบนเก้าอี้โยกตัวเดิม ใบหน้ายังอาบไปด้วยความสุขที่ได้ถ่ายทอดมรดกทางปัญญาให้หลานสาวฟัง อย่างน้อยก็มีคนรับรู้เรื่องราวของบางแม่หม้ายเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งละ เปลี่ยนมาเป็นนอนฟังพาดเขียนหนังสือด้วยท่าทางสบายใจ คงกำลังเรียบเรียงคำใดที่ได้รับการถ่ายทอดมา ทำรายงานส่งคุณครู

ฉันอดยิ้มกับตัวเองไม่ได้ ในที่สุดคุณพ่อของฉันก็ประสบความสำเร็จในการปลูกฝังสำนึก
รักบ้านเกิดให้กับหลานสาวอีกคน เหมือนๆกับที่ฉันก็ได้รับการปลูกฝังมาก่อนหน้า คุณพ่อคะ
พวกเราชนรุ่นหลังจะช่วยกันดูแลผืนแผ่นดินอันเป็นที่รักของคุณพ่อจะช่วยกันรักษามรดกทาง
วัฒนธรรมที่คนรุ่นคุณพ่อคุณแม่ได้สืบทอดกันมาให้คงอยู่คู่กับบางแม่หม้ายตลอดไป

“สำนึกรักบ้านเกิด คือ ความเป็นผู้นำชุมชน
สำนึกรักบ้านเกิด คือ การสร้างจิตสำนึกรักแผ่นดินเกิด
สำนึกรักบ้านเกิด คือ การพัฒนาตนเองเพื่อไปพัฒนาชุมชน
สำนึกรักบ้านเกิด คือ แลไปข้างหน้า และการเหลียวหลัง”

รับเสด็จเจ้านาย...หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ฮัลโหลๆ 1 , 2 , 3 พี่น้องชาวตำบลบางใหญ่ทุกคนที่เคารพทุกท่าน ในนามขององค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่ ขอประชาสัมพันธ์ ให้พี่น้องที่เคารพทุกท่านได้รับทราบว่า ในวันที่ 27 พฤษภาคม 2550 ที่จะถึงนี้ ขอเชิญชวนให้ทุกท่านไปเข้าเฝ้ารับเสด็จ พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชาทินัดดามาตุและพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ในวโรกาสเสด็จทรงเปิดการอบรมขยายผลโครงการต้นแบบฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนพ้อง(ภาฯ)ยามยากสภากาชาดไทย ณ วัดบางแม่หม้าย ฟังอีกครั้งนะคะ...”

เสียงใสๆ ของประชาสัมพันธ์หมู่บ้านที่ประกาศแจ้งหมายกำหนดการรับเสด็จของเจ้านายทั้ง 2 พระองค์สร้างความตื่นเต้นให้แก่ ยายทอง เป็นยิ่งนัก เมื่อครั้งสาวๆ แยกเคยไปร่วมงานรับพระราชทานปริญญาบัตรของหลานสาวที่สวนอัมพร ได้มีโอกาสเห็นพระเจ้าหลานเธอฯ ซึ่งขณะนั้นยังมีพระชันษาเยาว์นัก เวลาผ่านไป 20 กว่า ปีแล้วสินะ เจ้าฟ้าเล็กๆ ของแกลจะทรงมีพระสิริโฉมงดงามแค่ไหนนะ

เมื่อเช้านี้แกลก็บวบกับน้ำเต้าไปชายที่หน้าตลาดเห็นเขาตริรูปของทั้ง 2 พระองค์ไว้ตรงทางเข้าหมู่บ้าน แกลลابلืมใจยิ่งนัก ช่างงามเหลือเกิน

“ยาย พรุ่งนี้จะไปรับเสด็จหรือเปล่าจ๊ะ จะได้มาเรียกเดินไปพร้อมๆ กัน ต้องไปแต่เช้า นะเดี่ยวไม่ได้นั่งหน้าๆ” วาสนา ช่างตัดเย็บเสื้อผ้าประจำหมู่บ้านร่องงาม ขณะที่ได้เดินผ่านหน้า บ้าน

“ไปซิ มาเรียกยายด้วยแล้วกัน”

ด้วยความที่เป็นคนใจบุญสุนทาน ไม่เคยว่าร้ายให้ใครมีแต่คนรักใคร่ สามียองแก่ตายไป เมื่อหลายปีแล้ว ลูกชายคนเดียวของแกรับราชการเป็นปลัดอำเภออยู่ทางแถบภาคอีสาน พร้อมทั้งได้ครอบครัวอยู่ที่นั่น เนื่องจากหน้าที่การงานบังคับจึงไม่ได้ย้ายกลับ ทำให้ยายทองต้องใช้ ชีวิตตามลำพังคนเดียว ลูกชายลูกสะใภ้และหลานๆ จะขอร้องคะยั้นคะยอมารับแกลให้ไปอยู่ ด้วยกัน แกลก็ไม่ยอมไป แกลว่าบ้านแกลอยู่ที่นี้แกลจะตายที่บ้านเกิดของแกล แม้ว่าฐานะความ เป็นอยู่ของแกลจะไม่ขัดสน ด้วยลูกชายส่งเงินมาให้ใช้ทุกเดือนไม่เคยขาด แต่แกลก็ไม่ยอมอยู่เฉยๆ ปลุกผักสวนครัวเล็กๆ น้อยๆ กินบ้าง ขายบ้าง แจกเพื่อนบ้านบ้าง แกลบอกว่าแกลยึดแนว พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ใครกินผักของแกลแล้วจะแข็งแรง เพราะไม่เคยใช้ สารเคมี แกลใช้น้ำหมักตามทีเครื่องขายเกษตรอินทรีย์ เขาทำมาให้ลองใช้ ผลผลิตของแกลจึงตก งามน่ากิน บ้านยายทองแกลปลุกผักสวนครัวทุกชนิด หากมีเพื่อนบ้านคนใดมานั่งคุยเยี่ยมเยียน ขากลับไปก็จะได้พริกชี้หนู มะเขือผักเล็กผักน้อยตามทีมีอยู่ในสวนของแกลติดมือไปด้วยทุกครั้ง จนเป็นที่รู้จักกัน

อากาศสดชื่นมีสายลมพัดอ่อนในยามเช้า หลังจากทำกิจวัตรประจำวัน ใส่บาตรตอน เช้าแล้ว ยายทองก็เตรียมตัวแต่งกายอย่างบรรจงกว่าทุกครั้ง เสื้อแขนยาวสามส่วน สีเหลืองมี ตราสัญลักษณ์ทีลูกสะใภ้ซื้อมาฝากเมื่อเดือนที่แล้ว ผ้าถุงสีน้ำตาลตัวใหม่เอี่ยมผมยาวสีดอกเลา ของแกลขมวดเป็นมวยลูกจันไว้ด้านหลัง ก็พนาศลักลวดลายแบบเก่า ทีสามีซื้อให้สมัยสาวๆ ถูก นำมาล้างขัดเงาจนสุกปลั่ง อดคิดถึงคนให้ไม่ได้

ขบวนการต้อนรับของข้าราชการชุดกากีแขนยาวเตรียมตั้งแถวกันแล้ว ประชาชนนั่งตามที่เราจัดให้อย่างมีระเบียบเรียงลำดับตามหมู่บ้าน เสียงโฆษกประกาศว่าอีกประมาณ 20 นาที พวกเราทั้งหลายจะได้รับเสด็จกันแล้ว เสียงรณำขบวนเข้ามาแล้วตามด้วยรถยนต์พระที่นั่งสี่ล้อสีแดง เสียงดนตรีบรรเลงเพลงมหาชัยกังวานเสียงแซ่ซร้อง “ทรงพระเจริญ” ก็ก้องทั่วบริเวณวัดเมื่อเสร็จพิธีการตามหมายกำหนดการบนศาลาวัดแล้ว ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนิน ทรงทักทายประชาชนที่มารอเฝ้ารับเสด็จอย่างใกล้ชิด ยาทองชะเง้อเพื่อจะได้ยลโฉมให้ชัดๆ พระองค์หญิงงดงามผุดผ่อง พระพักตร์แจ่มใสสวยเด่นเหมือนดวงจันทร์คืนวันเพ็ญ พระเจ้าหลานเธอฯ เจริญวัย พระฉวีสีชมพู่องสวยงามยิ่งนัก ยายทองยกมือกราบกับพื้นด้วยความปิติตื่นตันใจ

เมื่อพระองค์หญิง เสด็จประทับกับพื้นใกล้ๆ แก จับมือของแกพร้อมตรัสถามด้วยพระสุรเสียงนุ่มนวล “ว่าที่บ้านน้ำท่วมไหมจะ อยู่สบายดีหรือเปล่าจะ ยายทองได้แต่ยืมอยู่อย่างนั้นพูดอะไรไม่ออก ก็แกคาดไม่ถึงว่าในชีวิตจะได้มีโอกาสสัมผัสใกล้ชิดกับเจ้านายขนาดนี้ น้ำตาแกไหลด้วยความปลาบปลื้มล้นพ้น

รถยนต์พระที่นั่งเคลื่อนตัวออกจากบริเวณวัด เพื่อนบ้านบอกกันว่า เดี่ยวทั้งสองพระองค์จะเสด็จไปทรงเปิดการอบรมขยายผลโครงการต้นแบบฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงฯ ที่อบต.บางใหญ่ แล้วจะเยี่ยมชมบ้านต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงของ นางสมบุญ หงส์โต ที่บ้านปลายคลองหมู่ 4 แล้วจึงเสด็จกลับ ยายทองและเพื่อนบ้านอีกหลายร้อยคน เคลื่อนย้ายตัวเองออกจากลานวัดบางแม่หม้าย มานั่งตั้งแถวบริเวณชายถนน เพื่อรอส่งเสด็จ อีกสักพักใหญ่ๆ ทั้งสองพระองค์ก็เสด็จกลับ

ภาพในวันแห่งเกียรติยศ รอยยิ้มพระสรวล และพระสุรเสียงนุ่มนวล ภาพที่ทั้งสองพระองค์ทรงโบกพระหัตถ์ลาประชาชน จะจารึกอยู่ในความทรงจำของชาวบ้านบางแม่หม้าย และจะประทับอยู่ในใจของหญิงชราวัย 75 ปี อย่างมีลิ้มเลียน

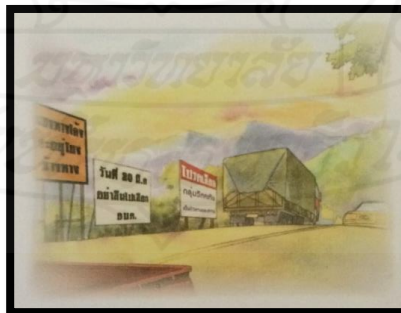

ประชาธิปไตยในชีวิต

“ใจชื่อ มือสะอาด ปราศจากการเอาเปรียบ ผมจะทำให้พี่น้องตำบลเรา อยู่ดีกินดี มีความเท่าเทียมกัน เมตตาเลือก...”

เสียงรณรงค์ประชาธิปไตยให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนคนใหม่แทนคนเก่าที่หมดวาระ ผ่านมาเป็นระยะๆ คั้นแล้วคั้นเล่า จำนวนของผู้ลงสมัครรับการคัดเลือกทำให้ฉันต้องยุติการตรวจชิ้นงานของนักเรียนที่หอบหิ้วกลับมาบ้านด้วย ลูกจากเก้าอี้ไปเปิดตู้หนังสือ หยิบสมุดบันทึกเล่มหนาสีน้ำตาล บางส่วนของปกลอกไปบ้างแล้ว ฉันถือว่าสมุดบันทึกของพ่อทุกเล่มที่มอบให้ฉันไว้เป็นมรดกนั้น เป็นหนังสือประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวความเป็นไปของหมู่บ้านบางแม่หม้าย ที่ช่วยคลี่คลายความสงสัยใคร่รู้ของฉันได้เสมอ ตำบลบางใหญ่มีกำนันมากี่คนกันแล้วละ พ่อฉันจะบันทึกไว้หรือเปล่าหนอ ฉันไล่สายตาไปตามตัวอักษรสำคัญอันห่างจากด้วยกาลเวลา บนกระดาษสีขาวขุ่น นี่ไง! เจอแล้ว

บ้านบางแม่หม้าย อยู่ในเขตตำบลบางใหญ่ นับจาก หมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และบางส่วนของหมู่ที่ 2 ในอดีตเป็นตำบลบางแม่หม้าย (ตามหลักฐานโฉนดที่ดิน) ต่อมาในปลายรัชกาลที่ 6 ได้มีการรวมหมู่บ้านตำบลบางใหญ่ และตำบลบางแม่หม้ายเข้าด้วยกันเมื่อปี พ.ศ.2463 โดย

แต่งตั้งนายเดช คล้ายสุบรรณ เป็นกำนันตำบลบางใหญ่คนแรกและต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้เป็น
ขุนบางใหญ่ยศเขต ได้รับพระราชทานปิ่นยาว เป็นคนแรกของอำเภอบางปลาม้า

ฉันทัดสมุคบันทึกของพ่อลงเบาๆ ไม่ว่าจะปรับเปลี่ยนการปกครอง ซึ่งเมื่ออดีตมีแต่
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปัจจุบันมีองค์การบริหารส่วนตำบล มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่ม
มาอีก อย่างไรก็ตามฉันทยังเชื่อว่า หากพวกเรารักและสามัคคีกัน มีจุดยืนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน
ให้เจริญด้วยคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคีทางวัฒนธรรมประเพณี ให้คงอยู่ไม่เปิดโอกาสให้
ใครเข้ามาใช้อำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว เมื่อชุมชนเข้มแข็งหมู่บ้านก็เจริญ
ประเทศชาติก็อยู่รอดตั้งพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานให้แก่
คณะกรรมการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2547 ว่า

“...ในบ้านเมืองนั้น

มีทั้งคนดีและคนไม่ดี

ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด

การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย

จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี

หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี

ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง

และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ

ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”

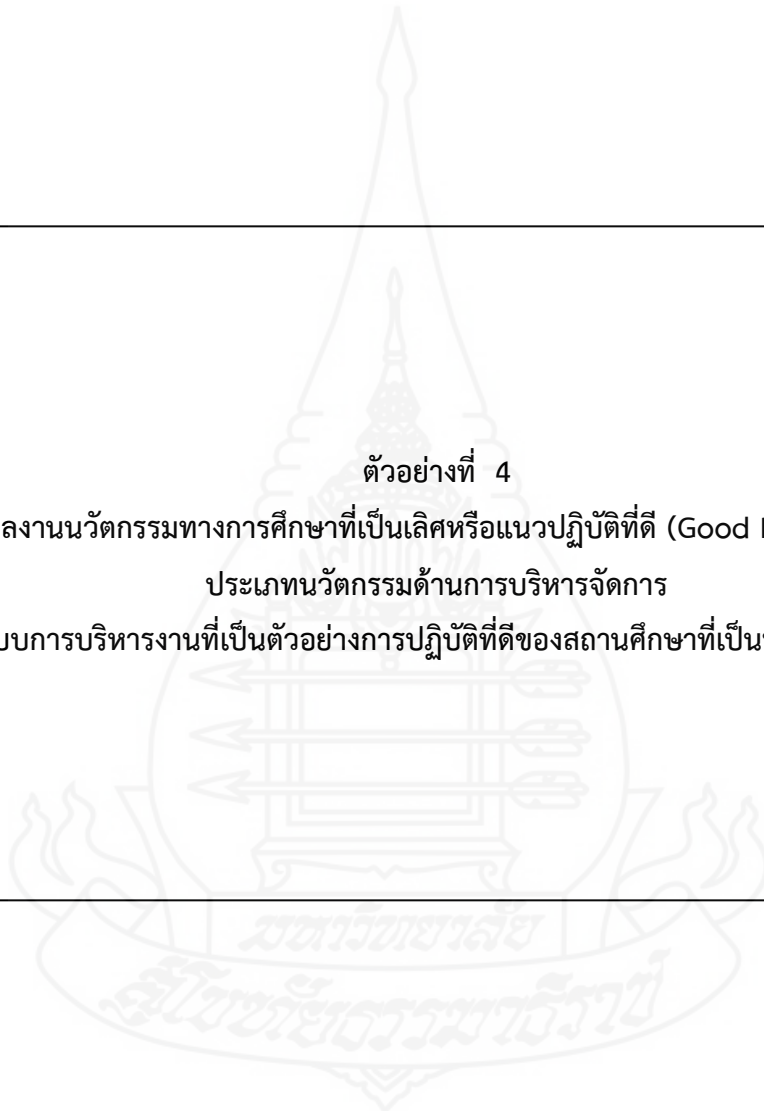

ตัวอย่างที่ 4

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

ประเภทนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ

เรื่อง ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ผลงานนวัตกรรมทางการศึกษาหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices)

1. ชื่อนวัตกรรมทางการศึกษา

ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

2. ชื่อสถานศึกษา

โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

3. ที่มาและความสำคัญ

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหลัก คือนักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยปฏิบัติงาน จึงต้องมีการกำหนดหลักการและแนวทางในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้แบ่งงานบริหารเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยตระหนักในความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา จึงจัดให้มีการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาในสภาพการเปลี่ยนแปลงของปัจจุบัน พัฒนารูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติการ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพทางการศึกษาโดยรวมของประเทศต่อไป

4. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- 3.1 เพื่อให้มีรูปแบบการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเลิศ สอดคล้องกับบริบทสังคมไทยและมีความสามารถปรับตัวภายใต้การมีส่วนร่วมตัดสินใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3.3 เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหาร ครู และบุคลากร

5. กระบวนการดำเนินงาน

วิธีดำเนินงาน

- 5.1 สร้างความตระหนัก เชื่อมมั่น และศรัทธา

สร้างความตระหนัก เชื่อมมั่น และให้เกิดศรัทธาในกลุ่ม 4 กลุ่ม คือ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน การบริหารสถานศึกษา และการร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรักและมีความคิดเป็นหนึ่งเดียวว่า โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยเป็นขอทุกคน โดยการประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและยอมรับได้
- 5.2 สร้างแรงบันดาลใจ ในการมีส่วนร่วม

สร้างแรงบันดาลใจให้บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม เกิดความมานะ เชื่อมมั่น และให้ความร่วมมือในการเสนอแนวคิด และยินดีให้ความร่วมมือทั้งร่างกายและกำลังทรัพย์ ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการบริหารสถานศึกษา
- 5.3 สร้างจุดเด่น

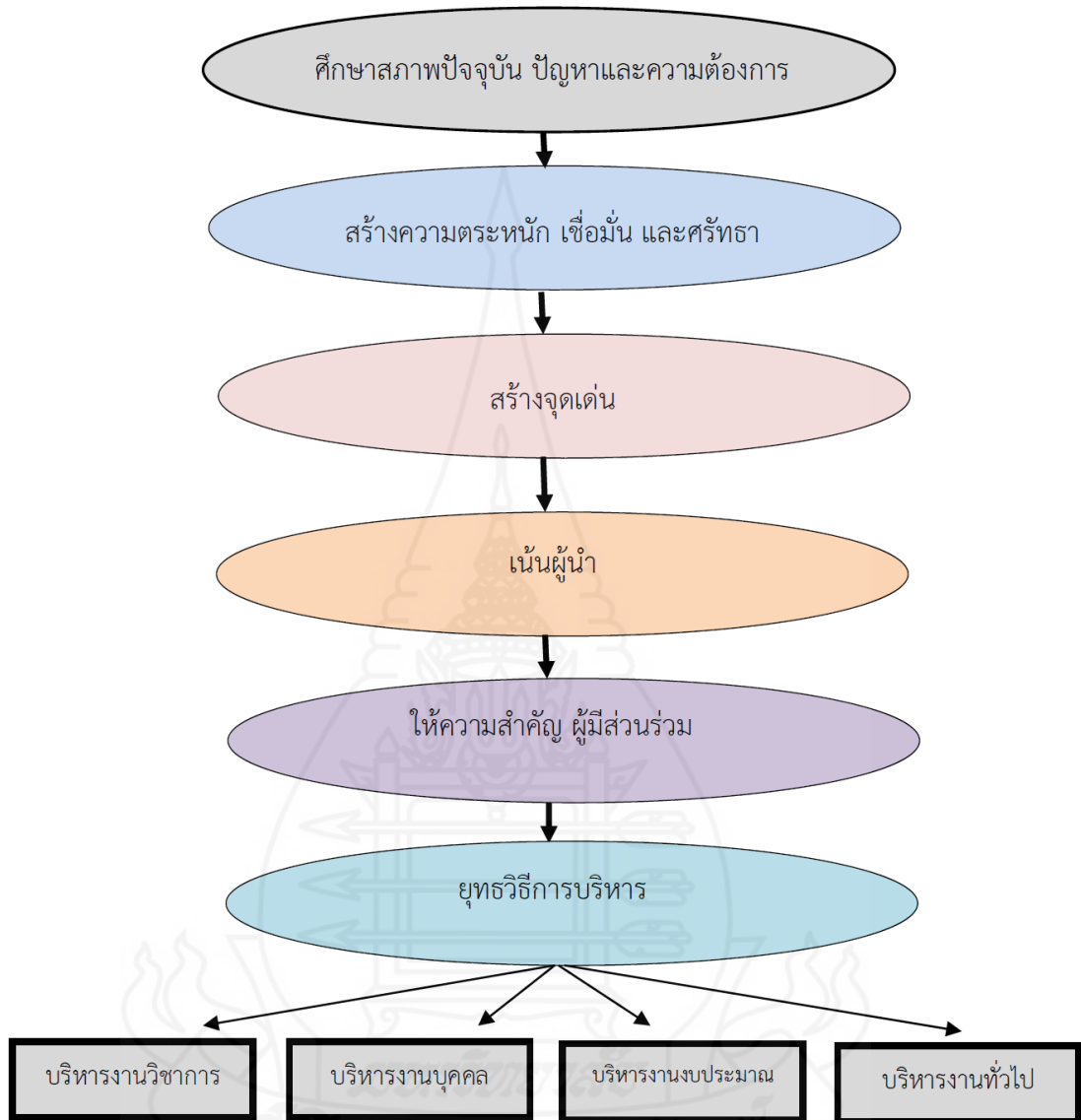
สร้างโรงเรียนให้มีจุดเด่น ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวอาศัยการพึ่งพาตัวเองเป็นหลักตามศักยภาพ ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- 5.4 เน้นผู้นำ

ผู้บริหาร มีภาวะเป็นได้ทั้งผู้นำ ผู้ตาม และผู้ให้บริการ
- 5.5 ให้ความสำคัญ ผู้มีส่วนร่วม

ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน
- 5.6 ยุทธวิธีการบริหาร

โดยยึดแนวทางการบริหารแบบ PDCA และปรับเปลี่ยนวิธีการในการบริหารจัดการตามสถานการณ์

ขั้นตอนการดำเนินงาน

การบริหารจัดการงานวิชาการ

หลักการและแนวคิด

1. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด
3. ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้
4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการ หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น
5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัด และพัฒนาการศึกษา

การบริหารจัดการงานวิชาการ ทางโรงเรียนกำหนดภาระงานไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ในแต่ละเรื่องใช้กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมมิง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Plan-P) มีการวางแผน โครงการงานแต่ละเรื่อง มีการประชุมร่วมกัน มอบหมายภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ
2. การดำเนินตามแผน (Do-D) ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดแผนไว้
3. การตรวจสอบ (Check-C) มีการตรวจสอบ นิเทศ กำกับ และติดตาม ระหว่างการปฏิบัติงาน
4. การปรับปรุงแก้ไข (Act-A) มีการปรับปรุงแก้ไขงานไม่ให้เกิดความผิดพลาดมากที่สุด

การบริหารจัดการงานบุคคล

หลักการและแนวคิด

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของบุคลากร สามารถปฏิบัติงานตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา โดยยึดหลักการบริหารเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ให้มีขวัญกำลังใจและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในอาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

การบริหารจัดการงานบุคคล ทางโรงเรียนกำหนดภาระงานไว้ ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหา บรรจุแต่งตั้ง
4. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. เงินเดือนและค่าตอบแทน
6. การเลื่อนขั้นเงินเดือน
7. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
7. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
8. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
9. วินัยและการรักษาวินัย
10. การออกจากราชการ

ในแต่ละเรื่องใช้กระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Plan-P) มีการวางแผน โครงการงานแต่ละเรื่อง มีการประชุมร่วมกัน มอบหมายภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ
2. การดำเนินการตามแผน (Do-D) ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดแผนไว้
3. การตรวจสอบ (Check-C) มีการตรวจสอบระหว่างการทำงาน
4. การปรับปรุงแก้ไข (Act-A) มีการปรับปรุงแก้ไขงานไม่ให้เกิดความผิดพลาดมากที่สุด

การบริหารจัดการงานงบประมาณ

หลักการและแนวคิด

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดการบริหารมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งการจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน

การบริหารจัดการงานงบประมาณ ทางโรงเรียนกำหนดภาระงานไว้ ดังนี้

1. การจัดตั้งงบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ
4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

ในแต่ละเรื่องใช้กระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของเดมมิ่ง

ประกอบด้วย

4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Plan-P) มีการวางแผน โครงการงานแต่ละเรื่อง มีการประชุมร่วมกัน
มอบหมายภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ

2. การดำเนินการตามแผน (Do-D) ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดแผนไว้

3. การตรวจสอบ (Check-C) มีการตรวจสอบ นิเทศ กำกับ และติดตามระหว่างการ

ปฏิบัติงาน

4. การปรับปรุงแก้ไข (Act-A) มีการปรับปรุงแก้ไขงานไม่ให้เกิดความผิดพลาดมากที่สุด

การบริหารจัดการงานบริหารทั่วไป

การบริหารงานทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการงานอื่นๆ ให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรเกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารจัดการงานบริหารทั่วไป ทางโรงเรียนกำหนดภาระงานไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการศึกษา
4. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
6. การจัดทำสำมะโนนักเรียน
7. การรับนักเรียน
8. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
9. การทัศนศึกษาและการศึกษาแหล่งเรียนรู้
10. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
11. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
12. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

ในแต่ละเรื่องใช้กระบวนการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Plan-P) มีการวางแผน โครงการงานแต่ละเรื่อง มีการประชุมร่วมกัน มอบหมายภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ
2. การดำเนินตามแผน (Do-D) ดำเนินงานตามที่ได้กำหนดแผนไว้
3. การตรวจสอบ (Check-C) มีการตรวจสอบ นิเทศ ระหว่างการปฏิบัติงาน
4. การปรับปรุงแก้ไข (Act-A) มีการปรับปรุงแก้ไขงานไม่ให้เกิดความผิดพลาดในด้านการบริหารสถานศึกษาจะมีการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง คณะทำงานทุกคนจะต้องมีความตระหนักและมองเห็นความสำคัญของการดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษาตามกรอบงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน จึงจำเป็นต้องสร้างความตระหนัก และความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกคนของสถานศึกษา โดยการจัดให้มีการประชุมชี้แจงและการฝึกอบรม การศึกษาจากเอกสารคู่มือต่างๆ โดย

ผู้บริหารจะต้องแสดงความตระหนักให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดได้เห็นเป็นแบบอย่างและเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานในทุกขั้นตอน

6. ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยประสบความสำเร็จ คือ ภาวะผู้นำ ความเป็นอิสระ ในการบริหาร ความร่วมมือของบุคลากร โครงการที่ดีและมีความเหมาะสม การกระจายอำนาจ แรงจูงใจ วิสัยทัศน์ การบริหารบุคลากร การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่ายภายนอก การจัดการปัญหา การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ความเป็นสถาบัน และการเปลี่ยนแปลงองค์กร ซึ่งสี่ปัจจัยแรกจะเป็นสมรรถนะของผู้บริหาร ที่มีทักษะความเป็นผู้นำ ส่วนเรื่องความเป็นอิสระในการบริหารโรงเรียนจะขึ้นอยู่กับนโยบายของโรงเรียนความร่วมมือของบุคลากร ผู้บริหารซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความศรัทธาให้แก่บุคลากรและตัวบุคลากรเองก็ต้องมีสมรรถนะที่ดี และปัจจัยสุดท้ายคือ โครงการที่ดีและมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชนและวัฒนธรรม นอกจากนี้ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันนำมาสู่ความสำเร็จได้แก่ การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่ายภายนอก การจัดการปัญหา การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ความเป็นสถาบัน และการเปลี่ยนแปลงองค์กรซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารการเปลี่ยนแปลงสู่ความสำเร็จของโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน ผู้บริหารซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างความศรัทธาให้แก่บุคลากรและตัวบุคลากรเองก็ต้องมีสมรรถนะที่ดี และปัจจัยสุดท้ายคือ โครงการที่ดีและมีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ชุมชนและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันนำมาสู่ความสำเร็จ ได้แก่ การบริหารทรัพยากร การมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่ายภายนอก การจัดการปัญหา การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ความเป็นสถาบันและการเปลี่ยนแปลงองค์กร

7. ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ

7.1 คุณภาพการศึกษาและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และชุมชนใกล้เคียง

7.2 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อยู่ในระดับเป็นที่น่าพอใจ

7.3 โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยสามารถพัฒนาตนเองให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพ สามารถดำรงตนเองให้อยู่ได้อย่างมีศักยภาพ

7.4 คณะครู ผู้บริหาร ของโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยได้รับความร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี

7.5 ชุมชนให้ความไว้วางใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

7.6 เกิดความสามัคคี รักและหวงแหนในโรงเรียนของตนเอง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเสนอกรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

แหล่งข้อมูลที่นำมาสังเคราะห์ ได้แก่

1. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) จำนวน 32 ฉบับ
2. ครูผู้ให้ข้อมูลการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศ จำนวน 4 ท่าน จากโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา โรงเรียนหนองวัลย์เป็รียงวิทยา โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ และโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.1 จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมดจำนวน 32 ฉบับ เป็นรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามที่มีนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 19 ฉบับ รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามที่ไม่มีนวัตกรรมทางการศึกษา จำนวน 13 ฉบับ รวมจำนวนนวัตกรรมทางการศึกษาทั้งหมด 38 เรื่อง

1.1.2 การจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี นวัตกรรมทางการศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจำนวน 19 เรื่อง อันดับที่ 2 คือ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน มีจำนวน 16 เรื่อง อันดับที่ 3 คือ นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 2 เรื่อง อันดับที่ 4 นวัตกรรมด้านหลักสูตร มีจำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม

1.2 กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่นำเสนอ ได้แก่ นวัตกรรมด้านหลักสูตร เรื่อง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน เรื่อง โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive Schools นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา เรื่อง หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย “ตามรอยบางแม่หม้าย” และนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เรื่อง ระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผลไม่ได้นำเสนอกรณีตัวอย่างเนื่องจากไม่พบการจัดทำนวัตกรรม นวัตกรรมทางการศึกษาแต่ละด้านที่นำเสนอขึ้นเป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยแต่ละสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการสังเคราะห์นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด 32 ฉบับ มีนวัตกรรมทางการศึกษาทั้งหมด 38 เรื่อง ได้จำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษาเป็น 5 ประเภท คือ 1. นวัตกรรมด้านหลักสูตร 2. นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน 3. นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา

4. นวัตกรรมด้านการประเมินผล และ 5. นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ นวัตกรรมทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา มีจำนวน 19 เรื่อง รองลงมาอันดับที่ 2 คือ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน มีจำนวน 16 เรื่อง อันดับที่ 3 คือ นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ มีจำนวน 2 เรื่อง อันดับที่ 4 นวัตกรรมด้านหลักสูตร มีจำนวน 1 เรื่อง ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผล พบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม การจำแนกประเภทของนวัตกรรมทางการศึกษา ขึ้นอยู่กับบริบทในขณะนั้นว่าผู้พัฒนานวัตกรรมมุ่งเน้นไปที่จุดใด ต้องการพัฒนานวัตกรรมในส่วนใด การจำแนกประเภทนวัตกรรมทางการศึกษาในภาพรวมของระบบการศึกษาสามารถจำแนกได้ตามลักษณะที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ กล่าวไว้

ผู้วิจัยพบว่านวัตกรรมทางการศึกษาด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษามีจำนวนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มากขึ้น จึงมีการผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เพิ่มมากขึ้น และเพื่อเป็นสื่อในการจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น ส่วนนวัตกรรมด้านการประเมินผลพบว่าไม่มีการจัดทำนวัตกรรม อาจเป็นเพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญด้านการประเมินผล จึงทำให้สถานศึกษาไม่มีการจัดทำนวัตกรรมดังกล่าว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ในระบบการศึกษานั้นนวัตกรรมทางการศึกษา ล้วนแต่มีการบูรณาการร่วมกันอยู่แล้ว ในลักษณะที่ว่า นวัตกรรมด้านสื่อการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน และนวัตกรรมด้านการประเมินผล เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการในการดำเนินนวัตกรรมด้านหลักสูตร และนวัตกรรมดังกล่าวนี้จะส่งผลให้การบริหารจัดการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพทำให้สถานศึกษานั้นๆ มีนวัตกรรมทางด้านการบริหารจัดการที่เป็นเลิศและเป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีกับสถานศึกษาอื่น

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าทั้งด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ การศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากระบบการศึกษาที่มีอยู่เดิม เพื่อให้ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาทางด้านศึกษาบางอย่างที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมการศึกษาที่จะนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการศึกษาในบางเรื่อง เช่น จำนวนผู้เรียนที่มากขึ้น การพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย การผลิตและพัฒนาสื่อใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อตอบสนองการเรียนรู้ของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้นด้วยระยะเวลาที่สั้นลง การใช้นวัตกรรมมาประยุกต์ในระบบการบริหารจัดการด้านการศึกษา ก็มีส่วนช่วยให้การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาปรับปรุงผู้เรียนและประเมินผลผู้เรียน เป็นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มี

ประสิทธิภาพ และ เป็นแนวทางในการเตรียมการของสถานศึกษาที่จะรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2.2 กรณีตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ที่นำเสนอ นั้น เป็นการนำเอาวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติวิธีการใหม่ๆ ที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือนำไปสู่ความเป็นเลิศ เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพนั้นๆ และมีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ที่ได้บันทึกเป็นเอกสาร และเผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพผลสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจในการเรียน โดยแต่ละสถานศึกษานั้นมุ่งเน้นผลลัพธ์ไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้รับผิดชอบการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศของแต่ละสถานศึกษานั้น ผู้วิจัยพบว่า การจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาที่เป็นเลิศนั้น โดยส่วนใหญ่ถูกสร้างขึ้นโดยไม่ครบกระบวนการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งทิตนา แชมมณี (2548) ได้เสนอหลักการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ว่ามีขั้นตอนสำคัญ คือ 1) การระบุปัญหา (Problem) ความคิดในการพัฒนานวัตกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเริ่มจากการมองเห็นปัญหา และต้องการแก้ไขปัญหานั้นให้ประสบความสำเร็จอย่างมีคุณภาพ 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Objective) เมื่อกำหนดปัญหาแล้วก็กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมให้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3) การศึกษาข้อจำกัดต่างๆ (Constraints) ผู้พัฒนานวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนต้องศึกษาข้อมูลของปัญหาและข้อจำกัดที่จะใช้นวัตกรรมนั้น เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริง 4) การประดิษฐ์คิดค้นนวัตกรรม (Innovation) ผู้จัดทำหรือพัฒนานวัตกรรมจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ ความริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งอาจนำของเก่ามาปรับปรุง ดัดแปลง เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรืออาจคิดค้นขึ้นมาใหม่ทั้งหมด นวัตกรรมทางการศึกษามีรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาหรือวัตถุประสงค์ของนวัตกรรมนั้น เช่นอาจมีลักษณะเป็นแนวคิด หลักการ แนวทาง ระบบ รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ เทคนิค หรือสิ่งประดิษฐ์ และเทคโนโลยี เป็นต้น 5) การทดลองใช้ (Experimentation) เมื่อคิดค้นหรือประดิษฐ์นวัตกรรมทางการศึกษาแล้ว ต้องทดลองนวัตกรรม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเป็นการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข ผลการทดลองจะทำให้ได้ข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมต่อไป ถ้าหากมีการทดลองใช้นวัตกรรมหลายครั้งก็ย่อมมีความมั่นใจในประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น 6) การเผยแพร่ (Dissemination) เมื่อมั่นใจนวัตกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพแล้วก็สามารถนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สถานศึกษานำนวัตกรรมทางการศึกษาที่สังเคราะห์ได้นั้นนำไปใช้เพื่อเป็นการพัฒนานวัตกรรมในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3.1.2 จากข้อค้นพบในการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษา ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาที่ไม่มีนวัตกรรมทางการศึกษา มีการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาขึ้น ส่วนสถานศึกษาที่มีนวัตกรรมทางการศึกษาอยู่แล้ว ควรมีการพัฒนาวัตกรรมการศึกษาต่อไป

3.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ควรจัดทำระบบฐานข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษาที่ดีของสถานศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางให้กับโรงเรียนต่างๆ นำไปปฏิบัติ

3.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี ควรจัดการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรทางการศึกษาด้านการจัดทำนวัตกรรมด้านการประเมินผล และส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาด้านการประเมินผล

3.1.5 ครูควรศึกษาตัวอย่างนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองและสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จและนำไปสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี เท่านั้น จึงควรทำการสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ่อื่นด้วย

3.2.2 การสังเคราะห์นวัตกรรมการศึกษานี้เป็นการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการวิเคราะห์อภิมาน (meta analysis) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สมบูรณ์ขึ้น ได้สารสนเทศที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์มากขึ้น

3.2.3 ศึกษาการนำนวัตกรรมทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาระบบบริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข (เพิ่มเติม) ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กิดานันท์ มลิทอง. (2549). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- จันทร์ คุปตะวาทีน และคณะ. (2557). การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวัตกรรมการเรียนการสอน ในรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 7(1), 65-77.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2549). เทคโนโลยีทางการศึกษาทฤษฎีและการวิจัย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทธา รัตนศักดิ์ (2544). การสังเคราะห์งานวิจัย สาขาวิชาการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2536-2543. พื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทศวรรณ คำทองสุข. (2550). การสังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ทีศนา แคมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- _____. (2557). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2541). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ทอภิมานและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. (2549). สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

- บุญศรี พรหมมาพันธุ์ และคณะ. (2554). การสังเคราะห์งานวิจัยจากวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการ
วัดผลและการประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุบผา เมฆศรีทองคำ . (2552). การวิจัยชาติพันธุ์วรรณนาอภิमान : เทคนิคการสังเคราะห์งานวิจัยเชิง
คุณภาพ. วารสารกองการพยาบาล, 36 (2), 77-78.
- ปราณี พิพัฒน์สถิตกุล. (2556). การศึกษางานวิจัยด้านนวัตกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (ปริญญาโท
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546). กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ไพฑูริย์ ปลอดภัย. (2551). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้. นครปฐม: สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครปฐม.
- มนสิข สิริสมบุญ. (2550). ระเบียบวิธีวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 8). พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2540). การศึกษางานวิจัยทางหลักสูตรและการนิเทศ. นครปฐม: คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- _____. (2553). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์. (2554). สถิติพรรณนา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา*.
หน่วยที่ 10. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณดี แสงประทีปทอง และสมคิด พรหมจ้อย. (2558). การสังเคราะห์งานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา แขนง
วิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 58-59.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2554). 5 การออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและ
สถิติการศึกษา*. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้*. ปทุมธานี: สกายบุ๊ก.
- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). *นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วาสนา กุสุมาลย์. (2550). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยและการประถมศึกษา*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วีราภรณ์ กาใจ. (2558) *การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (2554-2558) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2559). การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 9(2), 25-42.
- สังวรรณ รัตตะโทก. (2554). การออกแบบการวิจัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา*. หน่วยที่ 4. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือ การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา*. แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- _____. (2549). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549). *การสังเคราะห์แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สิริรัตน์ วิภาสศิลป์. (2554). การสร้างเครื่องมือวัดทักษะพิสัย. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติ การศึกษา*. หน่วยที่ 8. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนทร สิ้นพานนท์. (2553). *นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรีนติ้ง.
- สุนทร โต่บัว. (2555). *การประเมินและพัฒนาหลักสูตรชุมชนบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพรรณฯ หลังประเสริฐ. (2550). *การวิเคราะห์ห่อภิมานงานวิจัยด้านนวัตกรรม การพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุภมาส อังสุโชติ และรัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2559). *รายงานความก้าวหน้าการวิจัยโครงการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558)*. นนทบุรี: ม.ป.พ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). *เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- อุทุมพร จามรمان. (2531). *การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ*. กรุงเทพฯ: ฟันนี่พลับพลึงชิง.
- Deporter, Bobbi. (2000). *The 8 Keys of Excellence: Principles to Live By*. FL: Forum Learning. n.p.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภาคผนวก ก

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรีจำนวน 19 โรงเรียน

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน

<p>1. โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 3 เลขที่ 436 ม.1 ตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>เรื่อง “ธรรมะปฏิบัติ เต็มชีวิตวิถีพุทธ” โดยดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมผู้เรียน กิจกรรมปฏิบัติตนเป็นพุทธมามกะ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน และเป็นคนดีของสังคม ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถพัฒนาตนเองพัฒนาสังคมเพื่อความสงบสุขในชีวิต สถานศึกษาได้รับรางวัลผ่านการประเมินและเสนอแนะจากจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยระดับดี ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนต้นแบบ Best Practice ประเภทโรงเรียนวิถีพุทธในโครงการสืบค้นและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของเขตตรวจราชการที่ 6 และได้รับการคัดเลือกเป็นโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมชั้นนำ</p>
<p>2. โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสูมารผดุงวิทย์) เลขที่ 304 ม.5 ตำบลโคกคราม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>หุ่นยนต์ ควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ ส่งเสริมการเขียนโปรแกรม เพื่อเพิ่มพื้นฐานให้กับนักเรียนในการต่อยอดสู่ระบบอุตสาหกรรม การพัฒนาโครงการด้วยระบบไมโครคอนโทรลเลอร์ เช่น โครงการเครื่องเตือนภัย ส่งเสริมให้โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรี พัฒนาการเขียนโปรแกรมหุ่นยนต์ โดยการจัดอบรม ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น อบจ. สถาบันอุดมศึกษา และบริษัทเอกชน และชนะเลิศการแข่งขันหุ่นยนต์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นตัวแทนประเทศไทยไปแข่งขันกับประเทศออสเตรเลีย จำนวน 1 คน</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>3. โรงเรียนสวงนหญิง เลขที่ 134 ตำบลท่าพี่เลี้ยง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>โครงการแลกเปลี่ยนนักเรียนสวงนหญิงกับนักเรียนในรัฐทัสมาเนีย ประเทศออสเตรเลีย ทุกปีการศึกษา ทำการบันทึกข้อตกลงร่วมมือ (MOU) กับมหาวิทยาลัยทัสมาเนีย ประเทศออสเตรเลีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และโรงเรียนมัธยมศึกษา 1 โรงเรียน ในประเทศสิงคโปร์ สถานศึกษาทำโครงการการศึกษาทางไกลระหว่างโรงเรียนมัธยมปลายในไทยและอเมริกา ผ่านโปรแกรมสไกป์(Skype)ผลการดำเนินงานกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน และเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ตามแนวทางการพัฒนาคนไทยยุคใหม่</p>
<p>4. โรงเรียนทุ่งคลีโคกช้างวิทยา เลขที่ 7 ตำบลโคกช้าง อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>โครงการขดลวดรูปสัตว์ เป็นผลงานที่สถานศึกษาภาคภูมิใจ โดยได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนทั่วประเทศให้เป็น 1 ใน 18 โรงเรียนที่ได้เข้าร่วมงานศิลปกรรมนักเรียนระดับชาติ “เก่งสร้างชาติ” ณ เมืองทองธานีและมีหน่วยงานต่างๆ สั่งซื้อไปประดับสวน ทำให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียนผลิตภัณฑ์จักสานจากไผ่ตง</p>
<p>5. โรงเรียนธรรมโชติศึกษาลัย เลขที่ 4 ตำบลเขาพระ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>บทเรียนสำเร็จรูป ประวัติพุทธสาวกพุทธสาวิกา ครูเป็นผู้คิดค้นเพื่อประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและและวัฒนธรรม โดยผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนใช้เวลา 25 ชั่วโมง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของผู้เรียนในกลุ่มสาระวิชานี้สูงขึ้น</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>6. โรงเรียนบ่อกรวิทยา เลขที่ 1 ตำบลบ่อกร อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>โครงการพัฒนาความพร้อมในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่โรงเรียน เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน และประชาชนในชุมชน รวมถึงการบริหารจัดการองค์กรให้ทันสมัยด้วยเทคโนโลยี</p>
<p>7. โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย เลขที่ 440 ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>สถานศึกษามีระบบการบริหารงานที่เป็นตัวอย่างการปฏิบัติที่ดีของสถานศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม มีการดำเนินงานมุ่งองค์กรสู่ความเป็นเลิศด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เรียนรู้โดยเรียนรู้ทำโครงร่างองค์กร ประเมินองค์กรและทำแผนพัฒนาองค์กร 2. ปรับระบบงาน โดยการปรับระบบงาน ค้นหาวิธีการปรับปรุงที่พัฒนาตัวชีวิต ติดตามความก้าวหน้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ปรับกระบวนการ วัดผล ปรีกษา แนะนำ ประเมินความก้าวหน้า ถอดบทเรียน 4. ประเมินระดับพัฒนาการโดยประเมินและถ่ายทอดขยายผล <p>สถานศึกษาจัดระบบบริหารจัดการ โดยกำหนดทิศทางเป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียน และมีการสื่อสาร ทิศทาง วิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติและยึดหลักธรรมาภิบาลบริหารจัดการโดยการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริมบุคลากรพัฒนาตนเอง บริหารโดยยึดหลักความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ บริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการวางแผน ตัดสินใจและดำเนินการต่างๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์ เพื่อการตัดสินใจ การตรวจติดตามและการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพของ 4 เสาหลัก ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครู ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า คณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน และคณะครูเก่าโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัยผลการดำเนินงานบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีชื่อเสียงในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน ผู้เรียนสร้างชื่อเสียงจากการแข่งขันความเป็นเลิศ การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่างๆ ที่มีชื่อเสียง ทำให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมยอมรับ ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>8. โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษฎ์ เลขที่ 134/3 หมู่ 3 ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>หนังสือส่งเสริมการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องตามรอยบางแม่หม้าย แบบฝึกการอ่านจับใจความสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 เล่ม</p> <p>อ่านจับใจความเพลง ข้าว นิทาน เรื่องสั้น บทความ บทประพันธ์ และการหาประโยค จับใจความสำคัญ</p> <p>เอกสารประกอบการเรียนวิชา ชีววิทยา (ว40245) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 เล่ม ระบบ นิเวศประชากรและมนุษย์กับทรัพยากรธรรมชาติภาพยนตร์สั้น ระดับมัธยมศึกษาเรื่อง ลูกของแผ่นดิน</p> <p>หลักการเขียนโปรแกรมทางภาษาคอมพิวเตอร์ เรื่อง คำสั่งควบคุมการทำงานแบบ Selection ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วย หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสไลด์อิเล็กทรอนิกส์และ แบบฝึกเสริมทักษะ</p>
<p>9. โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2 เลขที่ 85 หมู่ 4 ตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอนสอนสนุก โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ 8 ขั้นตอน คือ</p> <p>ขั้นตอนที่ 1 ปลุกเร้าความสนใจ ขั้นตอนที่ 2 ชี้ให้เห็นความสำคัญ ขั้นตอนที่ 3 บอกประสบการณ์ที่มีอยู่ ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้ตามสไตล์ ขั้นตอนที่ 5 หลากหลายการฝึกหัด ขั้นตอนที่ 6 ฉายชัดความชำนาญ ขั้นตอนที่ 7 เสนองานที่สร้างสรรค์ ขั้นตอนที่ 8 ร่วมกันจัดแสดง</p> <p>ผลที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ สุขศึกษา และพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนกล้าแสดงออก มีความสนุกสนานกับการร่วมกิจกรรม</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>9. โรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา 2 (ต่อ) เลขที่ 85 หมู่ 4 ตำบลมะขามล้ม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>นวัตกรรมสุดยอดแนวคิดพัฒนาการอ่าน เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่สร้าง วัฒนธรรมการอ่านให้กับผู้เรียน โดยการบูรณาการการอ่านในการจัดการเรียนการสอนและวัดผล ประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมอย่างหลากหลายภายใต้จุดมุ่งหมาย เดียวกัน คือ ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้และมีนิสัยรักการอ่าน โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หนุ่มกระจายข่าว สาวกระจายเสียง ได้แก่ การเล่านิทาน เชิดหุ่น แข่งขันตอบปัญหา ห้องสมุด เคลื่อนที่ แพนพังก์แท้ แข่งขันตอบคำถามสารานุกรม ยอดนักอ่านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้น การเผยแพร่ข่าวสาร ได้แก่ เสียงตามสาย วันสำคัญ แพนซีหนังสือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้น การแก้ไข และพัฒนาได้แก่ คลินิกหมอน้อย พี่ช่วยน้อง ให้ความรู้การใช้ห้องสมุด แข่งขันเปิด พจนานุกรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่เน้นพัฒนาการทักษะต่อเนื่อง ได้แก่ เล่าเรื่องจากภาพ จาก บทเพลงสู่งานเขียน ผลการดำเนินงานผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้น</p>
<p>10. โรงเรียนศรีประจันต์ (เมธิประมุข) เลขที่ 2 ตำบลศรีประจันต์ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ สถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง ศูนย์เรียนรู้ในกีฬาของจังหวัดสุพรรณบุรี สถานศึกษาเป็นศูนย์ของชุมชนในการบริการด้านพลานามัย</p>
<p>11. โรงเรียนบ่อสุพรรณ วิทยา เลขที่ 173 หมู่ 5 ตำบลบ่อสุพรรณ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ เอกสารประกอบการสอนวิชาสุขศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ธรรมชาติตัวเรา ชีวิตและครอบครัว พัฒนาผลการเรียนในรายวิชาสุขศึกษาให้สูงขึ้น โครงการพิเศษศูนย์นี้มีรอยยิ้ม มีกิจกรรมจุดประกายให้นักเรียนมีทัศนคติเชิงบวกด้านเพศ และสร้างเครือข่ายการทำงานอย่างกว้างขวาง หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนเกิดทักษะการ ทำงาน รู้และเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้ฝึกปฏิบัติจริงจากศูนย์การเรียนรู้ทั้ง 9 ศูนย์การเรียนรู้ โครงการค่ายดนตรีวิถีศิลป์ เป็นจุดกำเนิดของวงดนตรีลูกทุ่งโรงเรียนบ่อสุพรรณวิทยา</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

12. โรงเรียนบางลี่วิทยา

เลขที่ 96/1 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้

รายงานผลการใช้เอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด โลก ดวงดาว และอวกาศ เป็นผลการศึกษาเอกสารประกอบการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชุด โลก ดวงดาว และอวกาศ ของนายธาดา สารพัฒน์
ที่นำมาทดลองใช้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา เครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษาประกอบด้วยเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด โลก ดวงดาว และอวกาศ แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจ
สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า เอกสาร
ประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด โลก ดวงดาว
และอวกาศ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ เท่ากับ 84.14/84.58 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชุด โลก ดวงดาว และอวกาศ แตกต่างกับก่อนเรียน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มดังกล่าว มีความพึงพอใจมากที่สุด

รายงานผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น รายวิชา ค32102
คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของนางนิษฐวดี เปี่ยมธนาธิป เป็นแบบฝึกทักษะ
คณิตศาสตร์ที่นำมาศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบางลี่วิทยา เครื่องมือที่ใช้ใน
การพัฒนา ประกอบด้วย แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่อง ความน่าจะเป็น ค32102
คณิตศาสตร์ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความน่าจะเป็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ผลการเรียนก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า
แบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น ค32102 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่า
ประสิทธิภาพเท่ากับ 78.84/76.67 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 ผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผู้เรียนมีความพึงพอใจ
ต่อแบบฝึกทักษะคณิตศาสตร์ที่ศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>12. โรงเรียนบางลี่วิทยา(ต่อ) เลขที่ 96/1 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>รายงานผลการใช้ชุดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง ของนางรัชณี สารพัฒน์ โรงเรียนบางลี่วิทยา เป็นการใช้ชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกและการเปลี่ยนแปลงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง แบบทดสอบ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า ชุดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์เท่ากับ 84.50/86.61 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง แตกต่างกับก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง โลกและการเปลี่ยนแปลง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด</p>
<p>13. โรงเรียนหนองวัลย์เปรียงวิทยา เลขที่ 89 หมู่ 3 ตำบลทุ่งคอก อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ โรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวม Inclusive Schools ดำเนินการบริหารตามโครงสร้าง SEAT โดยจัดกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษาเฉพาะบุคคล:IEP แผนการสอนเฉพาะบุคคล:IP และสอนเสริม โดยกำเนิดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรทุกคนร่วมดำเนินการ กำหนดรูปแบบในการจัดการเรียนรวมและขอความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานมีผลสำเร็จและผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ ทำให้สถานศึกษาได้รับเกียรติบัตรโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรวมสถานศึกษาพอเพียงสถานศึกษาได้ดำเนินงานประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการ การพัฒนาบุคลากร การจัดทำหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาดำเนินงานในแผนปฏิบัติการประจำปี พัฒนาบุคลากรโดยจัดอบรมและศึกษาดูงาน จัดทำหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้บูรณาการทุกกลุ่มสาระและทุกระดับชั้น จัดกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้เพื่อลงมือปฏิบัติ ผลการดำเนินงานสถานศึกษามีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้รับเกียรติสถานศึกษาพอเพียง</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>15. โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา 6 เลขที่ 104/1 หมู่ 1 ตำบลหนองสะเดา อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ แบบฝึกพื้นฐานกีฬาเซปักตะกร้อสำหรับผู้เรียน โดยครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกด้านกีฬา และออกกำลังกาย จนผู้เรียนปีปัจจุบันชนะเลิศเซปักตะกร้อระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ ภาพสีโปสเตอร์สัตว์โลกในจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ ภาพวาดจากสีชอล์กได้รับรางวัลยอดเยี่ยม อันดับ 1 ระดับประเทศ เครื่องบดอัดจากพลังงานแสงอาทิตย์ ส่งเข้าประกวดที่กระทรวงพลังงาน “ต้นกล้าพลังงาน” ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาคกลาง</p>
<p>16. โรงเรียนดอนคาวิทยา เลขที่ 17 ตำบลดอนคา อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับทองจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ปี 2551 และ 2553</p>
<p>17. โรงเรียนสระยายโสมวิทยา เลขที่ 3 ตำบลสระยายโสม อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้ สถานศึกษาได้รับรางวัลสถานศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติธรรมดีเด่น เปิดบ้านเล่าขานสิ่งดีดีวิถีพุทธเน้นจิตอาสา จากสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2553</p>

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

18. โรงเรียนอู่ทอง

เลขที่ 9 ตำบลอู่ทอง อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้

ชุดการเรียนแบบสื่อประสม วิชาคณิตศาสตร์ เรื่องวิธีเรียงลำดับสับเปลี่ยนและวิธีจัดหมู่
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีกระบวนการปฏิบัติ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการใช้สไลด์
อิเล็กทรอนิกส์ วิธีการใช้เกมโดยการใช้โปรแกรม Microsoft Power 2007 สรุปวิธีปฏิบัติ
ความรู้และประโยชน์จากการนำไปใช้ทำให้การจัดการเรียนการสอนของครูดำเนินไปตามลำดับขั้น
ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย มีการนำเสนอในงาน
Education Innovation Symposium จัดโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัล Good Practice เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และเว็บไซต์ www.gotoknow.org.th
แบบฝึกทักษะการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์คุณธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีขั้นตอนสำคัญ
ในการฝึกแบบฝึกการเขียนเรียงความ การใช้โวหารในการเขียนเรียงความ แบบฝึกคิดวิเคราะห์
การลำดับเนื้อเรื่อง แบบฝึกการเขียนเนื้อเรื่อง แบบฝึกการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์
คุณธรรมเป็นรายบุคคล มีเอกสารประกอบการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง ผู้เรียนมี
ความรู้ความเข้าใจ เรื่องโครงสร้างการเขียนเรียงความที่ถูกต้อง นำความคิดรวบยอดไปใช้ในงาน
เขียนประเภทต่างๆ ได้ สามารถนำความรู้จากประสบการณ์ตนเองมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ จาก
การได้อ่านและเลียนแบบการเขียนวรรณกรรมประเภทงานเขียนได้ดีขึ้น เป็นแนวทางให้เพื่อนครู
นำไปใช้ในการสอน ได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนนำเสนอในงานวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 และที่เมืองทองธานีได้รับรางวัลประเทศอันดับ 2
พร้อมเงินรางวัล 55,000 บาท บันทึกเป็นเอกสารเผยแพร่ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

นวัตกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 19 โรงเรียน
(ต่อ)

<p>18. โรงเรียนอุทง(ต่อ) เลขที่ 9 ตำบลอุทง อำเภอบางคนที จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบโครงงานโดยใช้หุ่นยนต์เป็นสื่อสำหรับชั้นมัธยมศึกษา ผู้เรียนทำโครงงานวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ใช้หุ่นยนต์ ช่วยในการเรียนรู้ การเขียนโปรแกรม ภาษา C การใช้หลักฟิสิกส์บูรณาการคณิตศาสตร์ เพื่อให้เกิดสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นนวัตกรรมหุ่นยนต์ ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานการออกแบบวิศวกรรมเพื่อต่อยอดในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 มาถ่ายทำโครงงานหุ่นยนต์ในรายการคิดได้ไทยทำ ปี 2553 ผู้เรียนนำเสนอผลงานในงานตลาดนัด KM แห่งชาติ ที่เมืองทองธานี ปี 2554 นำหุ่นยนต์ไปแข่งขันระดับนานาชาติที่เขตปกครองพิเศษฮ่องกง ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ปี 2555 และผู้เรียนได้รับโล่รางวัลเป็นผู้มีความสามารถดีเด่นและนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ ด้านวิชาการในงานวันเด็กแห่งชาติ ปี 2556</p>
<p>19. โรงเรียนอุทงศึกษาลัย เลขที่ 6 ตำบลอุทง อำเภอบางคนที จังหวัดสุพรรณบุรี</p>
<p>สถานศึกษามีตัวอย่างที่ดี ดังนี้</p> <p>กระดาศสร้างงานศิลป์ เป็นการสร้างงานจากกระดาศเหลือใช้ มีขั้นตอนและวิธีการสร้างชิ้นงาน โดยนำกระดาศที่ไม่ใช่แล้วมาฉีกเป็นชิ้นเล็กๆ แขน้ำให้นิ่ม นำมาต้มฆ่าเชื้อโรค ปั่นให้ละเอียดด้วยเครื่องปั่น นำมาผสมกาว ผสมสี นวดให้เข้ากัน ปั้นเป็นรูปร่างต่างๆ ตามต้องการ มีการสรุปวิธีปฏิบัติ มีภาพผู้เรียนทำกิจกรรม มีผลงานกระดาศสร้างงานศิลป์บนแจกัน บนกระดาศเป็นจิตรกรรมฝาผนัง เป็นงานประติมากรรมลอยตัว มีผลงานปรากฏให้เห็นชัดเจน สวยงาม แปลกใหม่</p> <p>สร้างภาพสวยด้วยดินสี เป็นงานสร้างภาพบนกระดาศตามจินตนาการโดยใช้ดินน้ำมันแทนสี มีขั้นตอนวิธีการทำ/การสร้างชิ้นงาน โดยการร่างภาพลายเส้นบนกระดาศเป็นภาพตามต้องการ ใช้ดินน้ำมันสีต่างๆ ติดตามลายเส้นแทนการใช้สี นำกระดาศมาปิดทับนำไปใส่กรอบ ผลงานสวยงามมาก</p> <p>นวัตกรรมทั้ง 2 อย่าง เกิดความสำเร็จในเป้าหมาย ใช้ตกแต่งห้องได้สวยงาม ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสร้างผลงานโดยเทคนิควิธีการ</p> <p>ที่แปลกใหม่ มีใจรักงานศิลปะมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในผลงาน นำผลงานจัดแสดงในงานมหกรรมวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย ณ โรงแรมรามามาเกาเด็นท์ กรุงเทพมหานคร ปี 2555 และครูผู้สอนได้รับการคัดเลือกไปศึกษาดูงานด้านศิลปวัฒนธรรม ณ ประเทศเมียนมาร์เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2555 เป็นเวลา 7 วัน</p>

ภาคผนวก ข

แบบบันทึกข้อมูลนวัตกรรมทางการศึกษา

4. วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา

1. โรงเรียนมีกระบวนการดำเนินงานในการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

2. โรงเรียนมีปัจจัยใดที่ทำให้นวัตกรรมทางการศึกษาประสบความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

3. ผลลัพธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

4. โรงเรียนมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

5. มีแนวทางในการจัดทำนวัตกรรมทางการศึกษาครั้งต่อไปหรือไม่

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นางไมตรี โหมดเครือ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าไชย (วิทยารังสรรค์)
 วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา ค.ม. การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
2. นางนันทยา ใจตรง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสว่างอารมณ์
 วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวิจัยและสถิติทางการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นายอร่าม มากระจัน ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสองพี่น้องวิทยา
 วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
 วุฒิการศึกษา ศษ.ม. บริหารทางการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
4. ดร. กฤษา โพรมาต ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
 วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
 วุฒิการศึกษา ปร.ม. การบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร
5. นางสาวนวรรตน์ พูนไย ตำแหน่งศึกษานิเทศก์วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
 วุฒิการศึกษา ค.ม. การวัดผลและประเมินผลการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางชาติรส เลิศรัตนปัญญา
วัน เดือน ปีเกิด	21 กันยายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนสองพี่น้องวิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

